

Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju w październiku 2018 r.

Socio-economic situation of the country in October 2018

Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju w październiku 2018 r.

Socio-economic situation of the country in October 2018

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Główny Urząd Statystyczny, Departament Opracowań Statystycznych
Statistics Poland, Statistical Products Department

pod kierunkiem

supervised by

Magdaleny Ambroch

Zespół autorski

Editorial team

Dominika Borek, Anna Kozera, Joanna Kozłowska, Marcin Marikin, Teresa Nowak,
Marcin Safader, Anna Zielkowska, Maciej Żelechowski

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Anna Korczak-Żydaczewska, Elżbieta Lisiak, Urszula Wilczyńska, Marek Wilczyński

Autorzy ikon użytych na okładce

Icons used on the cover

Freepik, Kirensshastry i Pixel Perfect z Flaticon

Designed by Freepik, Kirensshastry i Pixel Perfect from Flaticon

ISSN 1505–6449

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła.

When publishing Statistics Poland data – please indicate the source.

Zakład Wydawnictw
Statystycznych

00-925 WARSZAWA, AL. NIEPODLEGŁOŚCI 208.

Informacje w sprawach sprzedaży publikacji — tel. (22) 608 32 10, 608 38 10
Zam. 499/2018/nakł. 280

Spis treści

Contents

Synteza.....	5
<i>Executive Summary</i>	
Rynek pracy.....	11
<i>Labour market</i>	
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne.....	23
<i>Wages and salaries; social benefits</i>	
Ceny.....	27
<i>Prices</i>	
Rolnictwo.....	35
<i>Agriculture</i>	
Przemysł.....	40
<i>Industry</i>	
Budownictwo.....	46
<i>Construction</i>	
Budownictwo mieszkaniowe.....	49
<i>Housing construction</i>	
Rynek wewnętrzny.....	52
<i>Domestic market</i>	
Transport.....	55
<i>Transport</i>	
Bilans płatniczy.....	57
<i>Balance of payments</i>	
Handel zagraniczny.....	60
<i>Foreign trade</i>	
Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych.....	67
<i>Financial results of non-financial enterprises</i>	
Nakłady inwestycyjne.....	72
<i>Investment outlays</i>	
Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju.....	78
<i>Selected indicators regarding the economic situation of the country</i>	
Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne.....	82
<i>Main macroeconomic indicators</i>	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol <i>Symbol</i>	Opis <i>Description</i>	Symbol <i>Symbol</i>	Opis <i>Description</i>
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło <i>magnitude zero</i>	Znak x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe <i>not applicable</i>
Zero (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 <i>magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit</i>	„W tym” ”Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy <i>indicates that not all elements of the sum are given</i>
Zero (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 <i>magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit</i>	Comma (,)	used in figures represents the decimal point
Kropka (.)	oznacza zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych <i>data not available or not reliable</i>		

Skróty

Abbreviations

Skrót <i>Abbreviation</i>	Znaczenie <i>Meaning</i>	Skrót <i>Abbreviation</i>	Znaczenie <i>Meaning</i>
tys. <i>thous.</i>	tysiąc <i>thousand</i>	kg	kilogram <i>kilogramme</i>
mln	milion <i>million</i>	szt. <i>pc.</i>	sztuka <i>piece</i>
mlrd	miliard <i>billion</i>	l	litr <i>litre</i>
p.proc.	punkt procentowy <i>percentage point</i>	hl	hektolitr <i>hectolitre</i>
zł <i>zl</i>	złoty <i>zloty</i>	t	tona <i>tonne</i>
USD	dolar USA <i>US dollar</i>	dt	decytona <i>decitonne</i>
EUR	euro <i>euro</i>		
CHF	frank szwajcarski <i>Swiss franc</i>		
UE <i>EU</i>	Unia Europejska <i>European Union</i>		

Synteza

Produkt krajowy brutto w III kwartale 2018 r.

niewyrównany sezonowo	+5,1% r/r
wyrównany sezonowo	+5,7% r/r

Według szybkiego szacunku tempo wzrostu produktu krajowego brutto niewyrównanego sezonowo było podobne do notowanego w poprzednim kwartale i nieco wolniejsze niż przed rokiem.

Rynek pracy w październiku 2018 r.

przeciętne zatrudnienie	
w sektorze przedsiębiorstw	+3,2% r/r
stopa bezrobocia	
rejestrowanego	5,7%

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wzrosło w skali roku w tempie podobnym do obserwowanego we wrześniu br. Stopa bezrobocia rejestrowanego nie uległa zmianie w porównaniu z poprzednim miesiącem i była niższa niż przed rokiem.

Według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności w III kwartale br. liczba pracujących i wskaźnik zatrudnienia były wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku. Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia, pomimo wzrostu w stosunku do poprzedniego kwartału, kształtowały się poniżej poziomu sprzed roku.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w październiku 2018 r.

nominalne	+7,6% r/r
realne	+5,7% r/r

Dynamika przeciętnych nominalnych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw i ich siły nabywczej w skali roku umocniła się w porównaniu z obserwowaną we wrześniu br.

Przeciętne miesięczne emerytury i renty brutto w październiku 2018 r.

z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych	
nominalne	+3,5% r/r
realne	+1,9% r/r
rolników indywidualnych	
nominalne	+2,3% r/r
realne	+0,7% r/r

Nominalne i realne emerytury i renty brutto w obu systemach wzrosły w skali roku w mniejszym stopniu niż w poprzednim miesiącu.

Rolnictwo w październiku 2018 r.

Na rynku rolnym, przy obniżonej podaży, znacznie wyższe niż przed rokiem były ceny skupu zbóż podstawowych. Powyżej poziomu sprzed roku kształtowały się również ceny skupu produktów pochodzenia zwierzęcego, z wyjątkiem cen żywca wieprzowego oraz mleka. Pogorszyła się opłacalność tuczu trzody chlewnej.

Ceny w październiku 2018 r.

ceny konsumpcyjne	+1,8% r/r
ceny producentów w przemyśle	+3,2% r/r
ceny producentów w budownictwie	+3,4% r/r

Tempo wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku uległo dalszemu spowolnieniu. Wolniej wzrosły ceny żywności i napojów bezalkoholowych. Słabsza niż w poprzednich miesiącach była dynamika cen towarów i usług związanych z mieszkaniem. Szybszy niż we wrześniu br. był natomiast wzrost cen towarów i usług związanych z transportem.

Umocniła się dynamika cen producentów w przemyśle oraz w budownictwie.

Produkcja sprzedana przemysłu w październiku 2018 r.

niewyrównana sezonowo	+7,4% r/r
wyrównana sezonowo	+5,0% r/r

Produkcja sprzedana przemysłu wzrosła w skali roku w większym stopniu niż w poprzednim miesiącu. Po uwzględnieniu wpływu czynników o charakterze sezonowym jej dynamika była zbliżona do notowanej we wrześniu br. Wyższa niż przed rokiem była produkcja w większości sekcji przemysłu (poza górnictwem i wydobywaniem). Wzrost obserwowano we wszystkich głównych grupowaniach przemysłowych, największy w produkcji dóbr inwestycyjnych.

Produkcja budowlano-montażowa w październiku 2018 r.

niewyrównana sezonowo	+22,4% r/r
wyrównana sezonowo	+19,6% r/r

Dynamika produkcji budowlano-montażowej była szybsza niż we wrześniu br. Po uwzględnieniu wpływu czynników o charakterze sezonowym, tempo wzrostu produkcji było zbliżone do obserwowanego przed miesiącem. Produkcja zwiększyła się w skali roku we wszystkich działach budownictwa, najbardziej w jednostkach specjalizujących się w budowie budynków.

Sprzedaż w październiku 2018 r.

sprzedaż detaliczna	+7,8% r/r
sprzedaż usług w transporcie	+10,6% r/r

Sprzedaż detaliczna wzrosła w skali roku w większym stopniu niż w poprzednich miesiącach. Dynamika sprzedaży usług w transporcie była podobna do obserwowanej we wrześniu br.

Handel zagraniczny w okresie styczeń–wrzesień 2018 r.

eksport	+4,9% r/r
import	+7,6% r/r

Wzrost obrotów towarowych z zagranicą był wolniejszy niż w analogicznym okresie ub. roku. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem wobec dodatniego przed rokiem. Zwiększyła się wymiana ze wszystkimi grupami krajów. Wskaźnik terms of trade w okresie styczeń–sierpień br. kształtował się niekorzystnie.

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w okresie styczeń–wrzesień 2018 r.

Wynik finansowy netto	-1,4% r/r
Wskaźnik rentowności obrotu:	
brutto	5,1%
netto	4,2%

Badane przedsiębiorstwa uzyskały niższe niż przed rokiem wyniki finansowe. Pogorszyły się podstawowe relacje ekonomiczno-finansowe. Osłabieniu uległy wskaźniki ekonomiczno-finansowe notowane przez eksporterów, nadal jednak były lepsze niż dla ogółu podmiotów.

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych w okresie styczeń–wrzesień 2018 r.

Nakłady inwestycyjne (ceny stałe)	+12,4% r/r
-----------------------------------	------------

Nakłady inwestycyjne ogółu badanych przedsiębiorstw wzrosły w skali roku, po spadku obserwowanym w dwóch poprzednich latach. W większym stopniu wzrosły nakłady na budynki i budowle niż na zakupy. Rozpoczęto więcej niż przed rokiem nowych inwestycji, ale o niższej wartości kosztorysowej.

Koniunktura gospodarcza w listopadzie 2018 r.

W przetwórstwie przemysłowym oraz w jednostkach handlu detalicznego ogólny klimat koniunktury oceniany jest optymistycznie, podobnie jak przed miesiącem. W budownictwie koniunktura oceniana jest nieznacznie negatywnie (wobec pozytywnych wskazań notowanych od początku roku).

Koniunktura konsumencka w listopadzie 2018 r.

Bieżące nastroje konsumenckie są mniej pozytywne niż w poprzednich okresach. Bardziej korzystnie kształtują się natomiast oczekiwane w najbliższych miesiącach tendencje konsumpcji indywidualnej. Konsumenci ostrożniej oceniają m.in. możliwość obecnego dokonywania ważnych zakupów. Poprawiły się natomiast m.in. wskaźniki dotyczące możliwości przyszłego oszczędzania pieniędzy.

Executive Summary

Gross Domestic Product in the 3rd quarter of 2018

seasonally unadjusted	+5.1% y/y
seasonally adjusted	+5.7% y/y

According to flash estimate the annual growth rate of gross domestic product (seasonally unadjusted) was similar to the one recorded in the previous quarter and slightly slower than a year before.

Labour market in October 2018

average paid employment in enterprise sector	+3.2% y/y
registered unemployment rate	5.7%

The average paid employment in the enterprise sector increased in annual terms to similar extent as in September 2018. Registered unemployment rate did not change in comparison to the previous month and was lower than a year before.

According to the results of the Labour Force Survey for the 3rd quarter of 2018 the number of employed persons and employment rate were higher than in the corresponding period of the previous year. The number of unemployed persons as well as unemployment rate, despite the increase in comparison to the previous quarter, were lower than a year before.

Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector in October 2018

nominal	+7.6% y/y
real	+5.7% y/y

The annual dynamics of the average monthly nominal and real gross wages and salaries in the enterprise sector strengthened as compared with the one recorded in September 2018.

Average monthly gross retirement and other pensions in October 2018

from non-agricultural social security system	
nominal	+3.5% y/y
real	+1.9% y/y
of farmers	
nominal	+2.3% y/y
real	+0.7% y/y

Average nominal and real gross retirement and other pensions in both systems grew in annual terms slower than a month before.

Agriculture in October 2018

On the agricultural market, with lower supply, prices of basic crops were much higher than a year before. Above the level noted the year before were procurement prices of animal products, with the exception of prices of pigs for slaughter and milk. The profitability of pigs breeding worsened.

Prices in October 2018

prices of consumer goods and services	+1.8% y/y
--	-----------

The annual growth of consumer prices of goods and services slowed down further. The increase of prices of food and non-alcoholic beverages weakened. The dynamics of prices of goods and services related to dwelling was slower than in previous months. Faster than in September 2018 was growth of prices of goods and services related to transport.

producer prices in industry	+3.2% y/y
producer prices in construction	+3.4% y/y

The dynamics of producer prices in industry and construction accelerated.

Sold production of industry in October 2018

seasonally unadjusted	+7.4% y/y
seasonally adjusted	+5.0% y/y

Sold production of industry increased in annual terms to the greater extent than in the preceding month. Taking into account the impact of seasonal factors the dynamics was similar to the one recorded in September 2018. Higher than a year before was production in most sections of industry (with the exception of mining and quarrying). The increase was observed in all main industrial groupings, with the highest one in production of capital goods.

Construction and assembly production in October 2018

seasonally unadjusted	+22.4% y/y
seasonally adjusted	+19.6% y/y

The dynamics of construction and assembly production was faster than in September 2018. After elimination of the impact of seasonal factors the pace of growth of production was close to the one observed a month before. Production increased in annual terms in all divisions of construction; to the greatest extent in units specialising in construction of buildings.

Sales in October 2018

retail sales	+7.8% y/y
sales of services in transport	+10.6% y/y

Retail sales grew in annual terms in a faster pace than in the previous months. The dynamics of sales of services in transport was similar to the one observed in September 2018.

Foreign trade in January–September 2018

exports	+4.9% y/y
imports	+7.6% y/y

The foreign trade turnover increased in annual terms to a lesser extent than a year before. The total turnover balance was negative, while a year before – positive. The exchange increased with all groups of countries. The terms of trade index in the period January–August 2018 was unfavourable.

Financial results of non-financial enterprises in January–September 2018

net financial result	-1.4% y/y
gross turnover profitability rate	5.1%
net turnover profitability rate	4.2%

The surveyed enterprises obtained lower financial results than year before. The basic economic and financial relations deteriorated. Economic and financial indicators of exporters weakened, but they were still better than of entities in total.

Investment outlays of non-financial enterprises in January–September 2018

investment outlays (constant prices)	+12.4% y/y
--------------------------------------	------------

Investment outlays of the surveyed enterprises increased in annual terms, after a decrease observed in two previous years. Outlays on buildings and structures grew at a faster pace than outlays on purchases. More new investments were started than a year before, but their estimated value was lower.

Business tendency in November 2018

In manufacturing and in retail trade units the general business climate is assessed optimistically, similarly as a month before. In construction, the general business tendency climate is assessed slightly negatively (against positive indications recorded since the beginning of the year).

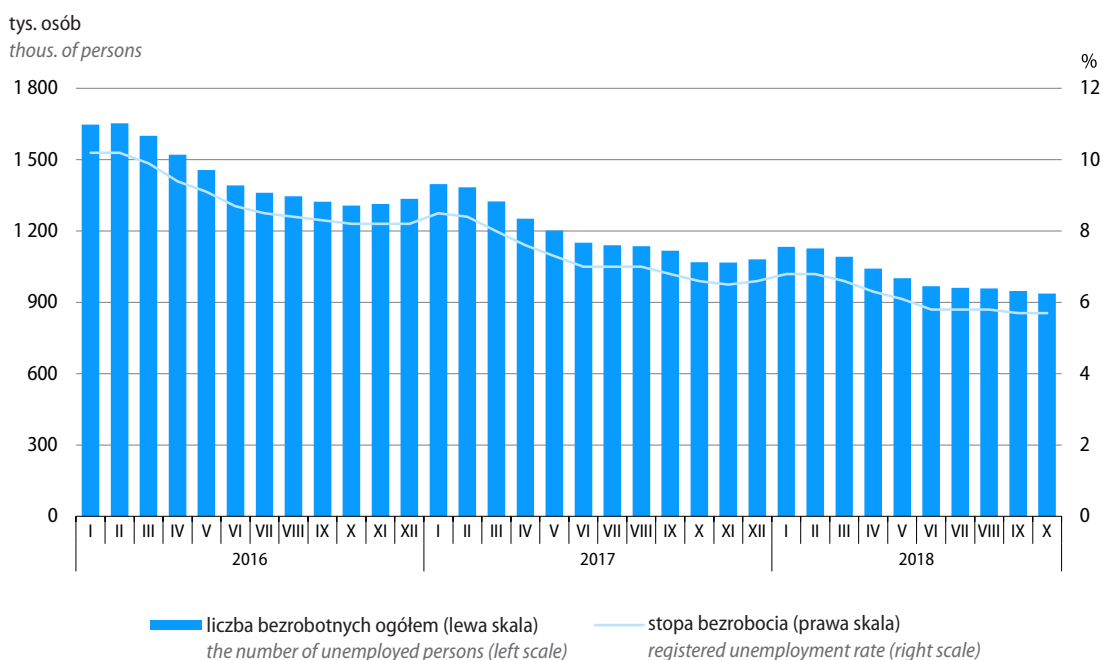
Consumer tendency in November 2018

Current consumer sentiments are less positive than in the previous periods, whereas the tendencies of individual consumption expected in coming months are more favourable. Consumers more cautiously assess among others the possibility of making major purchases. The improvement was observed among others in indications concerning possibility of saving money in the future.

Rynek pracy Labour market

W październiku br. tempo wzrostu przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w skali roku było podobne do notowanego w poprzednim miesiącu. Obserwowano dalszy spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych. Stopa bezrobocia rejestrowanego utrzymała się na poziomie sprzed miesiąca. Wstępne wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności za III kwartał br. wskazują na lepszą sytuację na rynku pracy niż przed rokiem – zwiększyła się liczba pracujących; poprawił się wskaźnik zatrudnienia. Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia liczone według kryteriów BAEL, pomimo wzrostu w stosunku do poprzedniego kwartału, nadal kształtowały się poniżej poziomu sprzed roku.

Wykres 1. Bezrobocie rejestrowane
Chart 1. Registered unemployment

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw¹ w październiku br. ukształtowało się na poziomie 6227,3 tys. osób i było o 3,2% większe niż przed rokiem. Najbardziej zwiększyło się zatrudnienie w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 6,7%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 6,4%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 5,7%), a także w budownictwie oraz informacji i komunikacji (po 4,7%). Wzrost zatrudnienia (w granicach 3,2%–0,2%) notowano również w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji, handlu; naprawie pojazdów samochodowych, przetwórstwie przemysłowym, górnictwie i wydobywaniu oraz administrowaniu i działalności wspierającej. Spadek zatrudnienia nadal obserwowano natomiast w sekcji obsługa rynku nieruchomości (o 1,4%).

¹ W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Tablica 1. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw
Table 1. Average paid employment in enterprise sector

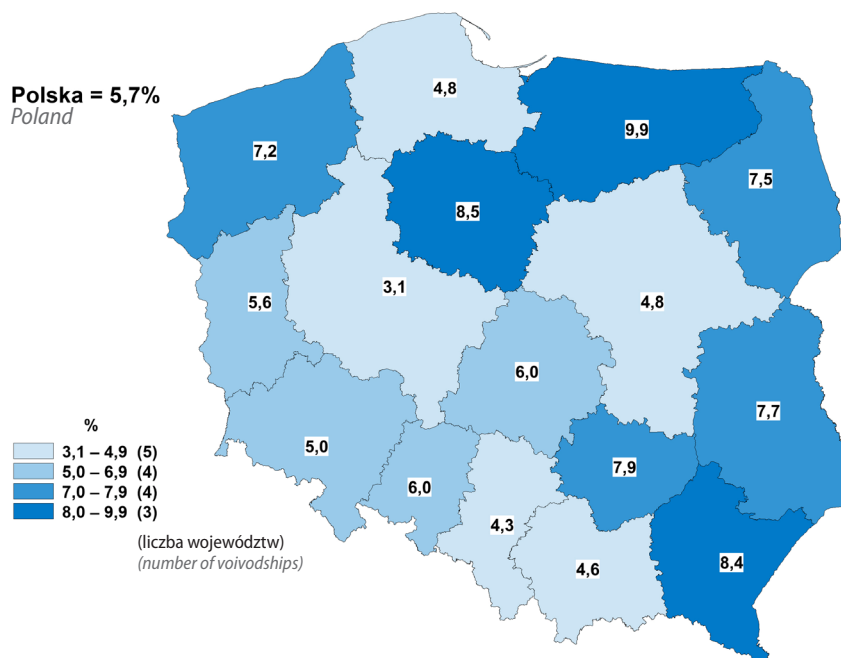
Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2018		2017		2018	
	X		I-X			
	w tys. <i>in thous.</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>		w tys. <i>in thous.</i>		
Sektor przedsiębiorstw <i>Enterprise sector</i>	6227,3	103,2	104,4	104,4	103,6	6216,7
w tym: <i>of which:</i>						
Przemysł <i>Industry</i>	2723,3	102,4	103,0	103,1	102,6	2715,0
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	128,9	100,4	97,1	95,2	100,0	129,5
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	2350,8	102,6	103,7	103,8	102,9	2344,1
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	116,7	101,1	98,6	98,5	99,5	115,6
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	126,9	103,2	102,0	102,5	102,3	125,8
Budownictwo <i>Construction</i>	403,3	104,7	102,1	100,5	105,6	404,9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	1277,9	102,9	104,4	104,5	103,3	1276,2
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	584,8	106,4	107,0	106,6	106,6	578,9
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	121,2	105,7	108,6	109,7	104,6	121,7
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	230,4	104,7	105,9	107,3	104,5	227,5
Obsługa rynku nieruchomości <i>Real estate activities</i>	94,8	98,6	103,7	104,5	98,4	95,3
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a <i>Professional, scientific and technical activities^a</i>	220,6	106,7	108,0	108,2	107,2	218,2
Administrowanie i działalność wspierająca <i>Administrative and support service activities</i>	418,1	100,2	110,2	109,1	103,1	424,5

a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

a Does not include divisions: Research and experimental development and Veterinary activities.

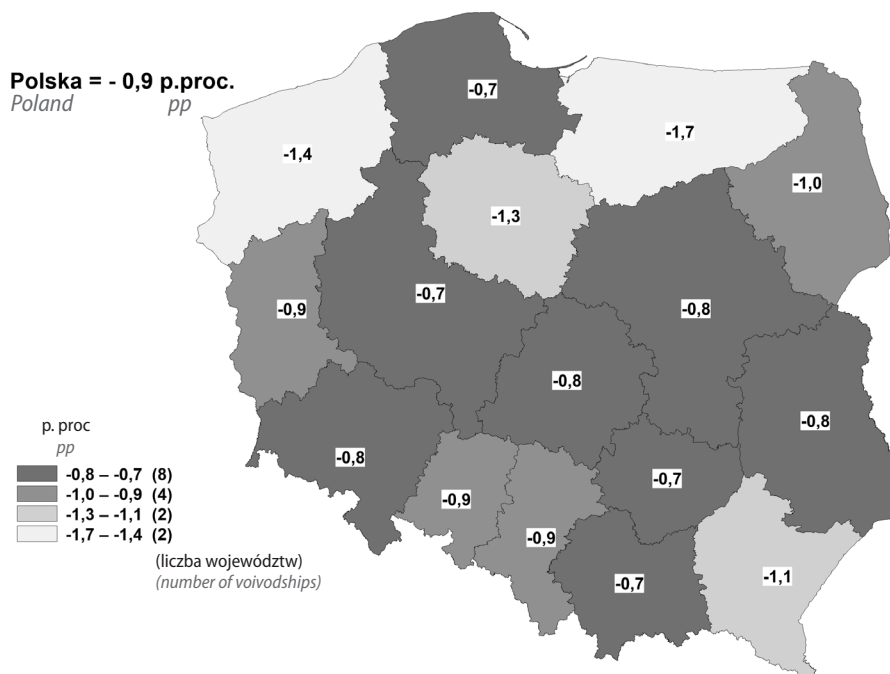
Mapa 1. Stopa bezrobocia rejestrowanego stan w końcu października 2018 r.

Map 1. Registered unemployment rate as of the end of October 2018

Mapa 2. Zmiany stopy bezrobocia rejestrowanego październik 2018 r. do października 2017 r.

Map 2. Registered unemployment rate changes October 2018 to October 2017

Spośród działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu, wyższy niż przeciętnie wzrost zatrudnienia w skali roku obserwowano m.in. w przedsiębiorstwach zajmujących się transportem lądowym i rurociągowym (8,0%), robotami budowlanymi specjalistycznymi (5,6%), produkcją maszyn i urządzeń (5,2%), handlem hurtowym i detalicznym pojazdami samochodowymi oraz ich naprawą (5,1%), budową budynków (4,3%), budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (4,0%), a także produkcją wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, produkcją wyrobów z metali, magazynowaniem i działalnością usługową wspomagającą transport oraz produkcją pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (wzrost w granicach 3,5%–3,3%). Spadek przeciętnego zatrudnienia notowano w działach produkcja odzieży (o 3,5%) oraz wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego (o 0,4%).

W okresie styczeń–październik br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 6216,7 tys. osób, tj. było o 3,6% wyższe od obserwowanego przed rokiem.

W końcu października br. w urzędach pracy **zarejestrowanych** było 937,3 tys. **bezrobotnych**, tj. mniej zarówno w porównaniu z poprzednim miesiącem (o 10,1 tys., tj. o 1,1%), jak i z październikiem ub. roku (o 132,2 tys., tj. o 12,4%). **Stopa bezrobocia rejestrowanego** wyniosła 5,7%, tj. tyle samo, ile przed miesiącem i o 0,9 p.proc. mniej niż przed rokiem.

Stopa bezrobocia w województwach kształtowała się w granicach od 3,1% w wielkopolskim do 9,9% w warmińsko-mazurskim. W porównaniu z wrześniem br. zmniejszyła się ona w jedenastu województwach; najbardziej w świętokrzyskim (o 0,2 p.proc.). Wzrost stopy bezrobocia w skali miesiąca obserwowano w województwie zachodniopomorskim (o 0,1 p.proc.), natomiast w województwach: lubelskim, opolskim, pomorskim oraz warmińsko-mazurskim pozostała ona na poziomie sprzed miesiąca. W porównaniu z październikiem ub. roku stopa bezrobocia obniżyła się we wszystkich województwach, w tym w największym stopniu w warmińsko-mazurskim (o 1,7 p.proc.), a w najmniejszym – w małopolskim, pomorskim, świętokrzyskim oraz wielkopolskim (po 0,7 p.proc.)

Wśród **bezrobotnych zarejestrowanych** w końcu października br. kobiety stanowiły 56,9%, tj. o 1,0 p.proc. więcej niż przed rokiem. W skali roku obniżył się odsetek osób bezrobotnych dotychczas niepracujących (o 0,6 p.proc. do 14,0%), bez prawa do zasiłku (o 0,5 p.proc. do 85,4%), zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy (o 0,5 p.proc. do 4,0%) oraz absolwentów (o 0,2 p.proc. do 3,8%). W końcu października br. zarejestrowanych było 292,2 tys. osób bezrobotnych nieposiadających kwalifikacji zawodowych, co stanowiło 31,2% ogółu bezrobotnych (o 0,4 p.proc. więcej niż przed rokiem).

Spośród osób bezrobotnych znajdujących się w **szczególnej sytuacji na rynku pracy**, w skali roku zmniejszył się udział następujących kategorii w liczbie bezrobotnych zarejestrowanych ogółem:

- osób długotrwale bezrobotnych² (o 1,7 p.proc. do 53,3%),
- bezrobotnych w wieku poniżej 30 roku życia (o 0,6 p.proc. do 26,7%, w tym udział osób w wieku poniżej 25 roku życia obniżył się o 0,6 p.proc. do 12,9%),
- bezrobotnych w wieku powyżej 50 roku życia (o 0,2 p.proc. do 26,7%),
- osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (o 0,2 p.proc. do 2,0%).

Zwiększył się natomiast odsetek osób bezrobotnych:

- posiadających co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 roku życia (o 1,3 p.proc. do 21,1%),
- niepełnosprawnych (o 0,1 p.proc. do 6,3%).

Odsetek osób bezrobotnych posiadających dziecko niepełnosprawne w wieku do 18 roku życia, podobnie jak przed rokiem, wyniósł 0,2%.

² Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

Liczba **nowo zarejestrowanych bezrobotnych** w październiku br. wyniosła 149,5 tys., tj. była o 14,2% niższa niż przed rokiem. Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, których udział w nowo zarejestrowanych ogółem zmniejszył się w skali roku o 0,5 p.proc. do 79,1%. Zmniejszył się odsetek osób długotrwale bezrobotnych, dotychczas niepracujących, absolwentów, osób zamieszkałych na wsi oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Zwiększył się natomiast odsetek osób bez kwalifikacji zawodowych.

Tablica 2. Liczba bezrobotnych nowo zarejestrowanych
Table 2. *Newly registered unemployed*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	X 2017		X 2018			X 2017	
	w tys. <i>in thous.</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>	okres poprzedni= =100 <i>previous period=100</i>	w tys. <i>in thous.</i>	w % bezrobotnych nowo zarejestrowanych <i>in % of newly registered unemployed</i>		
Bezrobotni nowo zarejestrowani ogółem <i>Newly registered unemployed – in total</i>	174,4	93,8	85,8	102,5	149,5	x	x
Z liczby ogółem – bezrobotni: <i>Of total – registered unemployed:</i>							
zarejestrowani po raz kolejny <i>reentrants to unemployment rolls</i>	138,7	92,3	85,3	105,9	118,3	79,1	79,6
dotychczas niepracujący <i>previously not employed</i>	28,5	90,3	79,1	93,9	22,5	15,1	16,4
absolwenci ^a <i>graduates^a</i>	20,8	97,5	83,0	82,8	17,2	11,5	11,9
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy <i>terminated for company reasons</i>	5,8	78,5	77,7	100,5	4,5	3,0	3,3
zamieszkali na wsi <i>living in rural areas</i>	76,7	93,7	85,2	99,7	65,4	43,7	44,0
bez kwalifikacji zawodowych <i>without occupational qualifications</i>	50,8	94,8	87,0	100,5	44,2	29,6	29,1
długotrwale bezrobotni ^b <i>long-term unemployed^b</i>	49,5	80,8	75,4	96,3	37,4	25,0	28,4

a Zaliczono osoby, dla których okres od momentu zakończenia nauki do momentu rejestracji nie przekroczył 12 m-cy.
b Zaliczono osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 m-cy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

a *Unemployed graduates include the persons registered within the period of 12 months since the completion of education.*
b *Long-term unemployed persons include the persons who stayed in the registers of the powiat labour office for the overall period exceeding 12 months in the last two years, excluding the periods of trainee-ship occupational preparation of adult at the workplace.*

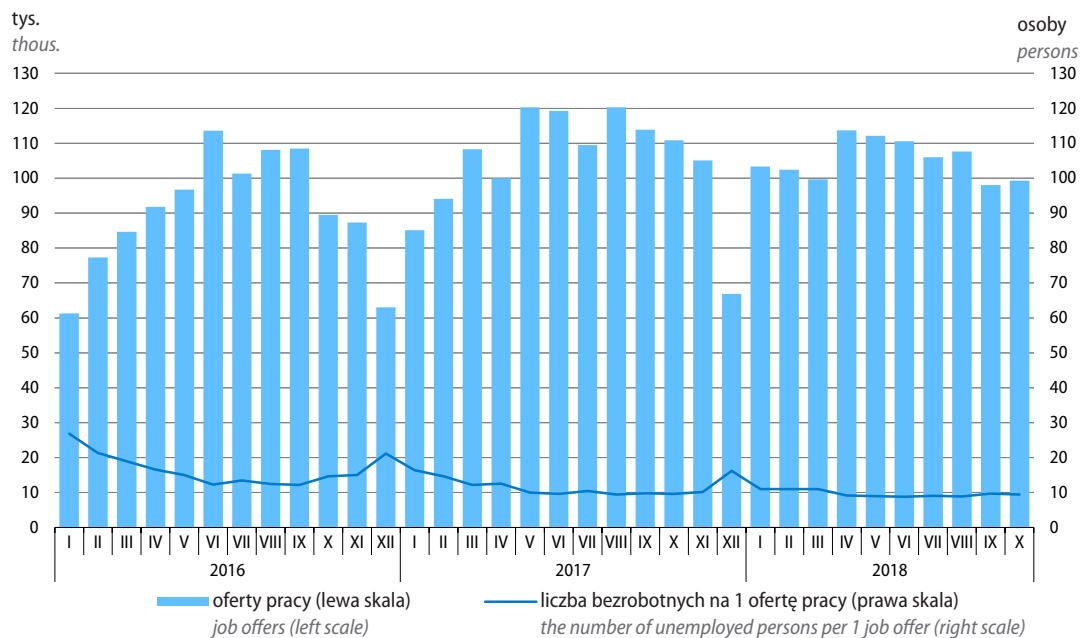
Z ewidencji bezrobotnych w październiku br. **skreślono** 159,6 tys. osób, tj. o 28,1% mniej niż przed rokiem. Główną przyczynę wyrejestrowania nadal stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 83,8 tys. osób, tj. o 17,4% mniej niż przed rokiem. Mniej niż przed rokiem było zarówno osób, które podjęły pracę niesubsydiowaną (o 10,6%), jak i tych, które podjęły pracę subsydiowaną (o 39,7%). Udział osób, które podjęły pracę w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zwiększył się w stosunku do obserwowanego przed rokiem o 6,8 p.proc. do 52,5% (w tym wzrósł udział osób, które podjęły pracę niesubsydiowaną – o 8,5 p.proc. do 43,5%, przy spadku udziału osób, które podjęły pracę subsydiowaną – o 1,7 p.proc. do 9,0%). Zwiększył się również udział osób, które nie potwierdziły gotowości do podjęcia pracy oraz osób, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego. Wśród osób wykreślonych z rejestru bezrobotnych zmniejszył się natomiast udział osób, które nabyły prawa emerytalne lub rentowe oraz tych, które rozpoczęły szkolenie lub staż.

Tablica 3. Liczba bezrobotnych wyrejestrowanych z ewidencji urzędów pracy według przyczyn
 Table 3. *Unemployed persons removed from unemployment rolls by reasons*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	X 2017		X 2018			X 2017	
	w tys. <i>in thous.</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>	okres poprzedni= =100 <i>previous period=100</i>	w tys. <i>in thous.</i>	w % bezrobotnych wyrejestrowanych <i>in % of unemployed persons removed from unemployment rolls</i>		
Bezrobotni wyrejestrowani ogółem <i>Unemployed persons removed from unemployment rolls – in total</i>	222,0	109,9	71,9	101,6	159,6	x	x
Z liczby ogółem – bezrobotni, którzy: <i>Of total – unemployed persons, who:</i>							
podjęli pracę <i>took work</i>	101,5	95,9	82,6	94,5	83,8	52,5	45,7
niesubsydiowaną <i>unsubsidised</i>	77,7	90,6	89,4	94,0	69,4	43,5	35,0
subsydiowaną <i>subsidised</i>	23,8	118,7	60,3	96,8	14,3	9,0	10,7
rozpoczęli szkolenie lub staż <i>started training or traineeship</i>	17,7	105,6	67,9	90,3	12,0	7,5	8,0
nie potwierdzili gotowości do podjęcia pracy <i>did not confirm availability for work</i>	34,0	88,9	89,5	116,4	30,4	19,1	15,3
dobrowolnie zrezygnowali ze statusu bezrobotnego <i>voluntarily resigned from the status of unemployed</i>	11,5	98,0	87,4	96,5	10,1	6,3	5,2
nabyli prawa emerytalne lub rentowe <i>acquired the right to retirement pay pension</i>	3,3	189,3	20,8	123,1	0,7	0,4	1,5
nabyli uprawnienia do świadczenia przedemerytalnego <i>acquired the right to pre-retirement allowances</i>	1,7	77,8	71,2	107,5	1,2	0,8	0,8

Wykres 2. Oferty pracy stan w końcu miesiąca

Chart 2. Job offers as of the end of a month

Do urzędów pracy w październiku br. zgłoszono 131,2 tys. **ofert zatrudnienia**³, tj. o 14,4% mniej niż przed rokiem i o 10,6% więcej niż przed miesiącem. Oferty z sektora publicznego stanowiły 6,6% wszystkich ofert (wobec 7,1% rok wcześniej). Oferty niewykorzystane dłużej niż jeden miesiąc w końcu października br. stanowiły 26,2% ogółu ofert (wobec 22,9% przed rokiem). Spośród ofert pozostających do dyspozycji 4,4% adresowanych było do osób niepełnosprawnych, 1,5% dotyczyło stażu, a 0,1% było przeznaczonych dla absolwentów.

W końcu października br. zadeklarowano nieco więcej niż przed rokiem zwolnień grupowych – 142 zakłady **zadeklarowały zwolnienie** 15,9 tys. pracowników, w tym 2,7 tys. osób z sektora publicznego (w końcu października ub. roku odpowiednio 166 zakładów, 15,2 tys. pracowników, w tym 3,2 tys. z sektora publicznego).

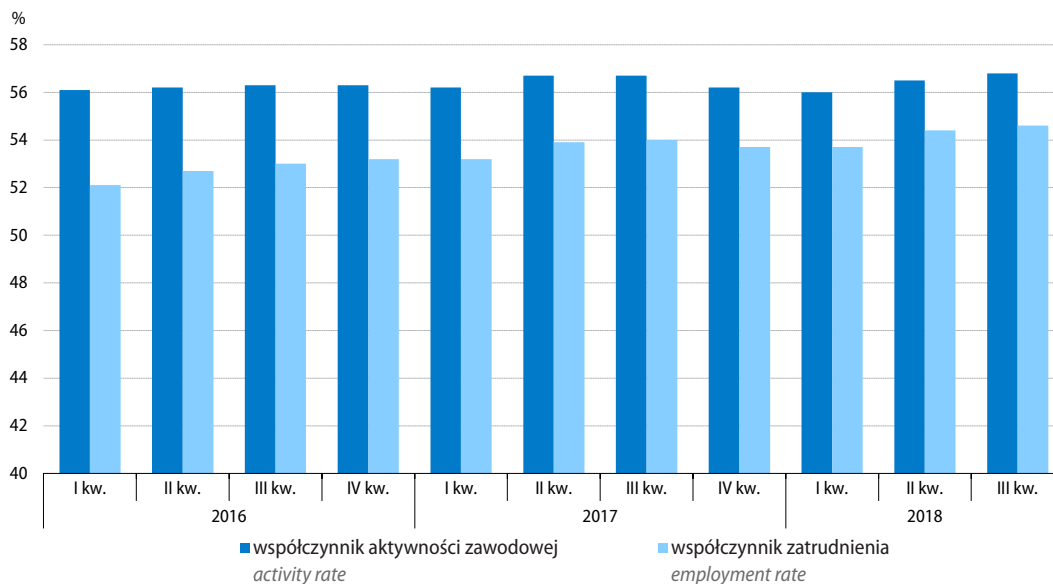
Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)** liczba **aktywnych zawodowo** w III kwartale br. wyniosła 17279 tys. osób, tj. ukształtowała się na poziomie o 0,3% niższym niż przed rokiem. Zwiększyła się liczba pracujących, przy znacznym spadku liczby bezrobotnych. **Współczynnik aktywności zawodowej** wyniósł 56,8%, tj. był nieco wyższy niż w II kwartale br. (o 0,3 p.proc.) oraz niż w III kwartale ub. roku (o 0,1 p.proc.).

Liczba osób **pracujących** w III kwartale br. wyniosła 16617 tys., tj. zwiększyła się o 0,3% w porównaniu z poprzednim kwartałem oraz o 0,6% w skali roku. W porównaniu z sytuacją sprzed roku więcej było pracujących kobiet (o 1,7%), przy spadku liczby pracujących mężczyzn (o 0,2%). W skali roku zwiększyła się liczba osób pracujących w usługach (o 1,7% do 9697 tys.) oraz w przemyśle (o 0,5% do 5217 tys.), natomiast spadła liczba pracujących w sektorze rolniczym (o 5,7% do 1622 tys.). Wzrosła liczba pracujących zarówno w sektorze publicznym (o 0,9% do 3951 tys.), jak i w sektorze prywatnym (o 0,6% do 12666 tys.).

³ Dotyczy wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej.

Wskaźnik zatrudnienia ogółem (dla osób w wieku 15 lat i więcej) zwiększył się do 54,6% z 54,4% w poprzednim kwartale i 54,0% przed rokiem. Wśród osób w wieku produkcyjnym (18–59/64 lata⁴) wyniósł on 74,3%, tj. o 0,5 p.proc. więcej niż w II kwartale br. i o 1,9 p.proc. więcej w porównaniu z III kwartałem ub. roku. W skali roku wskaźnik zatrudnienia poprawił się w większości grup wyodrębnionych ze względu na wiek: wśród osób w wieku 15–24 lata (o 0,9 p.proc. do 30,9%), 25–34 lata (o 0,6 p.proc. do 80,8%), 35–44 lata (o 1,5 p.proc. do 85,5%) oraz 45–59/64 lata⁵ (o 2,7 p.proc. do 73,0%). Spadek wskaźnika zatrudnienia notowano natomiast wśród osób w wieku 60/65 lat i więcej⁶ (o 0,8 p.proc. do 8,2%).

Wykres 3. Współczynnik aktywności zawodowej i wskaźnik zatrudnienia (BAEL)^a
 Chart 3. *Activity and employment rates (LFS)^a*

a Ludność w wieku 15 lat i więcej.
 a Population aged 15 and more.

Liczba **osób bezrobotnych** ukształtowała się na poziomie 662 tys., tj. wzrosła o 7,3% w porównaniu z poprzednim kwartałem, ale była o 19,1% niższa niż przed rokiem. Odsetek osób spełniających kryteria bezrobotnego według BAEL i jednocześnie deklarujących, że są zarejestrowane w urzędach pracy jako bezrobotne wyniósł 53,6%, tj. zmniejszył się zarówno w porównaniu z poprzednim kwartałem (o 5,2 p.proc.), jak i w skali roku (o 3,6 p.proc.).

Stopa bezrobocia według BAEL w III kwartale br. wyniosła 3,8% i wzrosła w porównaniu z poprzednim kwartałem o 0,2 p.proc., ale była o 0,9 p.proc. niższa niż przed rokiem. Na wsi stopa bezrobocia wyniosła 4,3%, a w mieście 3,5%, przy czym w skali roku w większym stopniu obniżył się wskaźnik w mieście (o 1,3 p.proc.) niż na wsi (o 0,4 p.proc.). Wśród kobiet stopa bezrobocia wyniosła 3,7% i była niższa niż wśród mężczyzn – 4,0% (przed rokiem wskaźniki te wyniosły odpowiednio 4,9% i 4,5%).

4 Dla kobiet 18–59 lat, dla mężczyzn 18–64 lata.

5 Dla kobiet 45–59 lat, dla mężczyzn 45–64 lata.

6 Dla kobiet 60 lat i więcej, dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Najwyższą stopę bezrobocia według BAEL notowano w województwie podkarpackim (6,5%), natomiast najniższą – w wielkopolskim (1,5%). W skali roku stopa bezrobocia obniżyła się w większości województw, najbardziej w wielkopolskim (o 1,7 p.proc.), a także w dolnośląskim, podkarpackim oraz podlaskim (po 1,5 p.proc.). Większą stopę bezrobocia niż przed rokiem notowano w województwach łódzkim (o 0,6 p.proc.) oraz śląskim (o 0,2 p.proc.).

Tablica 4. Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia według płci i miejsca zamieszkania

Table 4. Unemployed persons and unemployment rate by sex and place of residence

Okres badania <i>Survey's period</i>		Ogółem <i>Total</i>	Miasto <i>Urban areas</i>	Wieś <i>Rural areas</i>	Mężczyźni <i>Males</i>	Kobiety <i>Females</i>
		bezrobotni <i>unemployed persons</i>				
		w tys. <i>in thous.</i>	w % ogółem <i>in % of total</i>			
2017	I–III	926	55,7	44,3	55,3	44,7
	III–VI	863	59,1	40,9	57,1	42,9
	VII–IX	818	60,8	39,2	53,4	46,6
	X–XII	769	53,8	46,2	54,0	46,0
2018	I–III	709	53,9	46,1	53,9	46,1
	III–VI	617	58,5	41,5	56,7	43,3
	VII–IX ^a	662	55,3	44,7	56,8	43,2
		stopa bezrobocia w % <i>unemployment rate in %</i>				
2017	I–III	5,4	5,0	6,0	5,4	5,4
	III–VI	5,0	4,9	5,1	5,2	4,7
	VII–IX	4,7	4,8	4,7	4,5	4,9
	X–XII	4,5	4,0	5,2	4,4	4,6
2018	I–III	4,2	3,7	4,8	4,1	4,3
	III–VI	3,6	3,5	3,8	3,7	3,4
	VII–IX ^a	3,8	3,5	4,3	4,0	3,7

a Dane wstępne.

Źródło: BAEL.

a Preliminary data.

Source: LFS.

W porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, stopa bezrobocia obniżyła się we wszystkich grupach wyodrębnionych ze względu na wiek: wśród osób w wieku 15–24 lata (o 2,0 p.proc. do 12,7%), 25–34 lata (o 0,5 p.proc. do 4,3%), 35–44 lata (o 0,9 p.proc. do 2,9%), 45 lat i więcej (o 0,8 p.proc. do 2,5%) i 15–64 lata (o 0,9 p.proc. do 3,9%). Wśród osób w wieku produkcyjnym (18–59/64 lata⁷) stopa bezrobocia zmniejszyła się o 0,9 p.proc. do 4,0%.

Tablica 5. Stopa bezrobocia według wieku
Table 5. Unemployment rate by groups of age

Okres badania <i>Survey's period</i>		Grupy wieku <i>Age groups</i>					
		15–24 lata <i>years</i>	25–34 lata <i>years</i>	35–44 lata <i>years</i>	45 lat i więcej <i>years and more</i>	15–64 lata <i>years</i>	produkcyjny (18–59/64) <i>working</i>
		w % <i>in %</i>					
2017	I–III	15,3	5,6	4,0	4,2	5,5	5,5
	IV–VI	14,6	5,5	3,3	3,8	5,0	5,1
	VII–IX	14,7	4,8	3,8	3,3	4,8	4,9
	X–XII	14,8	4,5	3,7	3,0	4,5	4,6
2018	I–III	11,8	4,7	3,1	3,0	4,2	4,3
	IV–VI	10,2	4,2	2,9	2,4	3,7	3,7
	VII–IX ^a	12,7	4,3	2,9	2,5	3,9	4,0

a Dane wstępne.

Źródło: BAEL.

a Preliminary data.

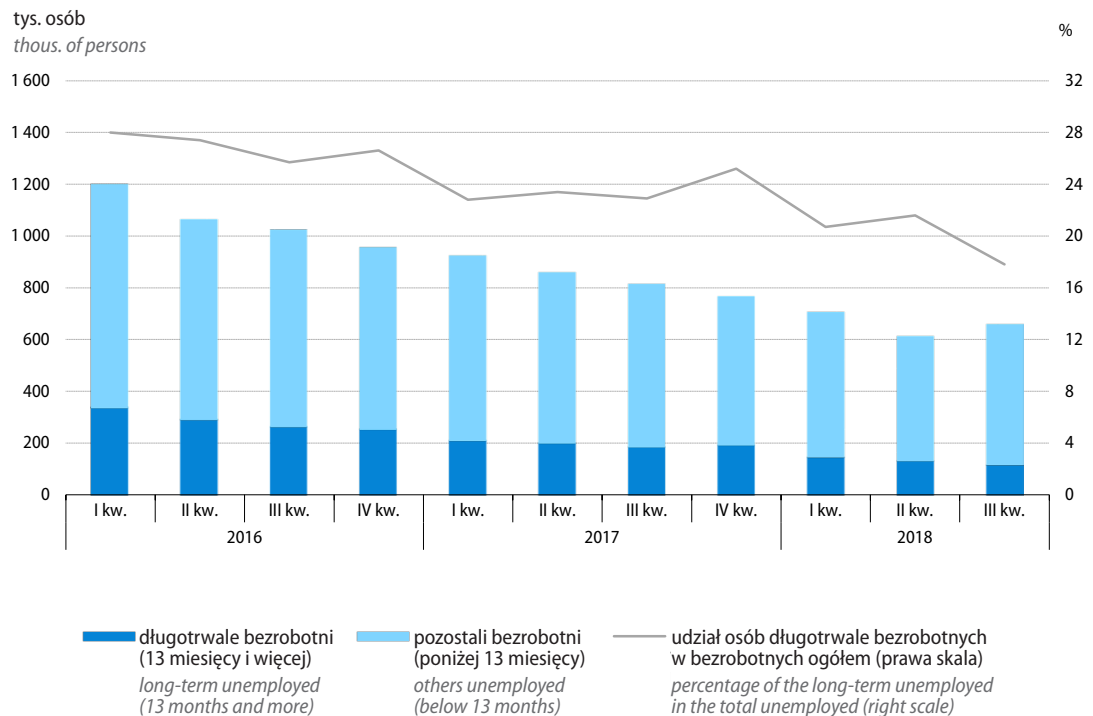
Source: LFS.

We wszystkich grupach wyodrębnionych ze względu na poziom wykształcenia stopa bezrobocia zmniejszyła się w skali roku: wśród osób z wykształceniem wyższym (o 0,5 p.proc. do 2,1%), policealnym i średnim zawodowym (o 0,5 p.proc. do 3,6%), średnim ogólnokształcącym (o 1,6 p.proc. do 5,4%), zasadniczym zawodowym (o 1,1 p.proc. do 4,8%) oraz gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym (o 2,3 p.proc. do 9,2%).

Główne grupy bezrobotnych stanowiły osoby, które zamierzają powrócić do pracy po przerwie (36,7%, tj. o 2,0 p.proc. więcej niż przed rokiem) oraz osoby, które straciły pracę (33,2%, tj. odpowiednio o 2,4 p.proc. mniej). Odsetek osób bezrobotnych, które planują podjąć pracę po raz pierwszy wyniósł 18,4% (tj. o 1,2 p.proc. mniej niż przed rokiem), a osób, które zrezygnowały z pracy – 11,6% (tj. odpowiednio o 1,5 p.proc. więcej).

7 Dla kobiet 18–59 lat, dla mężczyzn 18–64 lata.

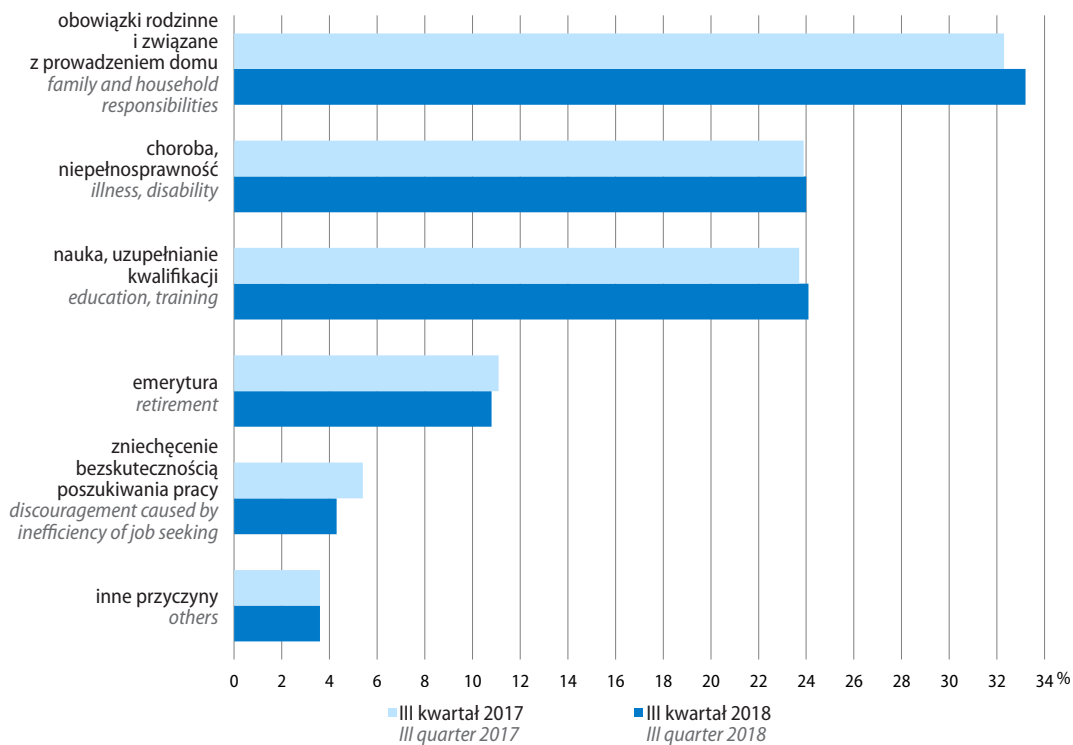
Wykres 4. Bezrobotni według czasu poszukiwania pracy (BAEL)
Chart 4. Unemployed persons by duration of job search (LFS)

Udział **osób długotrwale bezrobotnych** (tzn. poszukujących pracy 13 miesięcy lub dłużej) w bezrobotnych ogółem obniżył się w skali roku o 5,1 p.proc. do 17,8%. Przeciętny czas poszukiwania pracy skrócił się z 10,4 miesiąca przed rokiem do 9,6 miesiąca.

Liczba **biernych zawodowo w wieku produkcyjnym** zmniejszyła się wobec notowanej w poprzednim kwartale (o 3,5%) i przed rokiem (o 6,5%) do 4869 tys. osób. Główną przyczynę bierności zawodowej osób w wieku produkcyjnym stanowiły obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu (33,2%, tj. o 0,9 p.proc. więcej niż przed rokiem). Zwiększył się również udział osób biernych zawodowo z powodu nauki i uzupełniania kwalifikacji (o 0,4 p.proc. do 24,1%) oraz z powodu choroby, niepełnosprawności (o 0,1 p.proc. do 24,0%). Obniżył się natomiast udział osób biernych zawodowo zniechęconych bezskutecznością poszukiwania pracy (o 1,1 p.proc. do 4,3%) oraz osób będących na emeryturze (o 0,3 p.proc. do 10,8%).

Wykres 5. Bierni zawodowo w wieku produkcyjnym według przyczyn bierności (BAEL)
 Chart 5. *Economically inactive persons at working age by reasons of inactivity (LFS)*

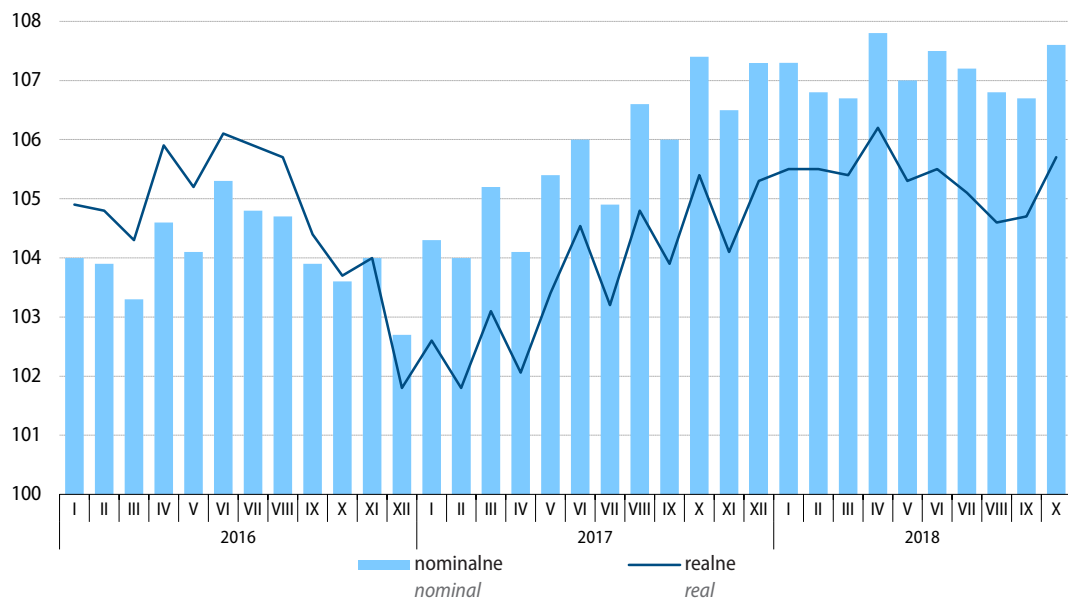
Poprawiła się **relacja liczby osób niepracujących do pracujących**. Na 1000 pracujących przypadało 831 biernych zawodowo i bezrobotnych, podczas gdy w poprzednim kwartale – 837, a przed rokiem – 852 osoby.

Wynagrodzenia i świadczenia społeczne Wages and salaries; social benefits

W październiku br. wzrost przeciętnych nominalnych i realnych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw w skali roku był szybszy niż przed miesiącem. Dynamika nominalnych i realnych emerytur i rent brutto w obu systemach uległa spowolnieniu.

Wykres 6. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 6. Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector corresponding period of previous year=100

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw¹ w październiku br. wyniosło 4921,39 zł i było wyższe niż przed rokiem o 7,6% (wobec wzrostu o 6,7% we wrześniu br. oraz o 7,4% w październiku ub. roku). Wzrost płac wystąpił we wszystkich sekcjach, najwyższy w górnictwie i wydobywaniu (o 24,3%, w tym w wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego o 35,4%). Znaczny wzrost wynagrodzeń obserwowano w zakwaterowaniu i gastronomii (o 8,5%) oraz w administrowaniu i działalności wspierającej (o 8,3%). Szybciej niż przeciętnie wzrosły płace w budownictwie (7,8%) i w przetwórstwie przemysłowym (7,7%). Najwolniej rosły wynagrodzenia w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 1,9%) oraz w obsłudze rynku nieruchomości (o 2,8%).

Spośród działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu znaczny wzrost przeciętnych wynagrodzeń notowano m.in. w magazynowaniu i działalności usługowej wspomagającej transport (o 9,8%), produkcji wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych oraz budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (po 9,2%). W najmniejszym stopniu wzrosły płace w transporcie lądowym i rurociągowym (o 2,1%) oraz w produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 4,7%).

1 W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

W okresie styczeń–październik br. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się na poziomie 4799,22 zł i było wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku o 7,2% (wobec wzrostu o 5,6% przed rokiem).

Tablica 6. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto
 Table 6. Average monthly gross wages and salaries

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2018		2017		2018	
	X		I-X			
	w zł <i>in zł</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>	w zł <i>in zł</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>	w zł <i>in zł</i>	w zł <i>in zł</i>
Sektor przedsiębiorstw <i>Enterprise sector</i>	4921,39	107,6	107,4	105,6	107,2	4799,22
w tym: <i>of which:</i>						
Przemysł <i>Industry</i>	4922,89	108,2	107,3	105,4	107,4	4828,42
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	7803,14	124,3	106,6	103,9	110,8	7211,90
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	4687,05	107,7	107,8	106,3	107,5	4599,45
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	6896,77	101,9	108,6	103,4	106,0	7271,29
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	4550,32	105,9	104,7	103,5	105,0	4398,16
Budownictwo <i>Construction</i>	5103,55	107,8	108,5	105,6	108,7	4868,69
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	4523,24	107,3	108,2	107,4	107,3	4485,39
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	4793,93	104,7	107,2	105,0	105,4	4335,56
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	3589,51	108,5	107,8	105,9	107,9	3528,54
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	8364,52	107,5	105,8	103,9	107,4	8428,10
Obsługa rynku nieruchomości <i>Real estate activities</i>	5035,42	102,8	109,7	106,3	105,3	4991,41
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a <i>Professional, scientific and technical activities^a</i>	6880,56	105,1	105,8	103,3	106,9	6963,28
Administrowanie i działalność wspierająca <i>Administrative and support service activities</i>	3500,86	108,3	109,1	107,2	107,7	3432,94

a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.
a Does not include divisions: Research and experimental development and Veterinary activities.

Kwota wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń–październik br. była wyższa niż przed rokiem o 11,1% (wobec wzrostu o 10,3% w analogicznym okresie ub. roku).

Siła nabywcza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w październiku br. zwiększyła się w skali roku o 5,7% (we wrześniu br. wzrost wyniósł 4,7%, a w październiku ub. roku – 5,4%). W okresie dziesięciu miesięcy br. przeciętna płaca realna brutto była wyższa niż przed rokiem o 5,4% (wobec wzrostu o 3,7% w analogicznym okresie ub. roku).

Tablica 7. Liczba emerytów i rencistów oraz przeciętne miesięczne świadczenia brutto
Table 7. Number of retirees and pensioners and average monthly gross benefit

Wyszczególnienie Specification	Liczba emerytów i rencistów Number of retirees and pensioners		Przeciętne miesięczne świadczenie brutto Average monthly gross benefit			
	X 2018			I-X 2018		
	w tys. in thous.	X 2017=100	w zł in zł	X 2017=100	w zł in zł	I-X 2017=100
Emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych Retirement and other pensions from non-agricultural social security system	8075,3	104,4	2247,67	103,5	2218,24	104,1
emerytury retirement pensions	5981,5	108,3	2344,20	102,2	2320,49	103,4
renty z tytułu niezdolności do pracy disability pensions	789,0	88,8	1824,82	105,9	1799,42	105,2
renty rodzinne survivors pensions	1304,7	98,6	2061,00	104,6	2019,14	103,5
Emerytury i renty rolników indywidualnych Retirement and other pensions of farmers	1144,3	98,0	1250,17	102,3	1227,65	102,3

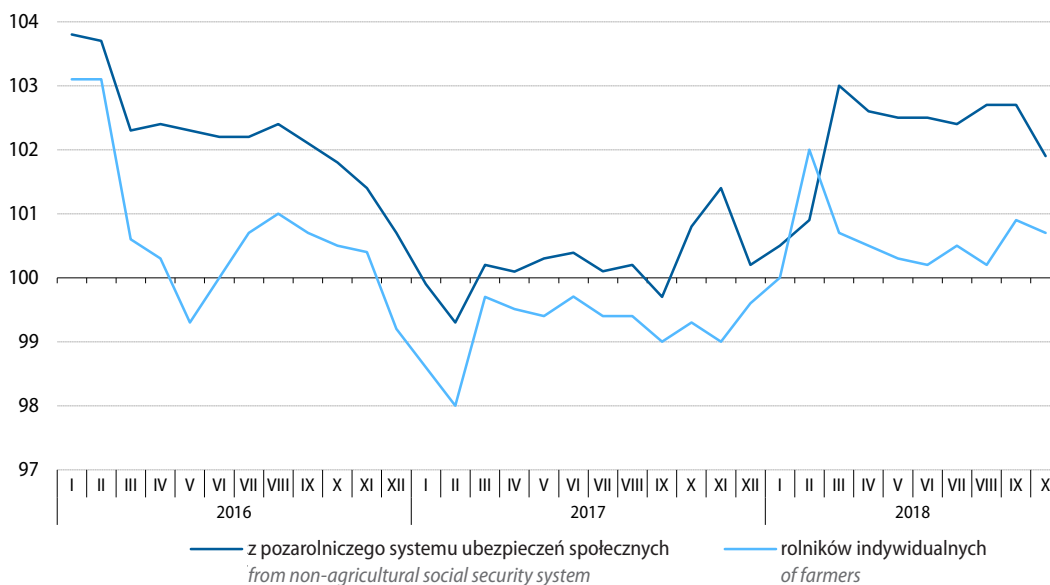
Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych** w październiku br. była o 3,5% wyższa niż przed rokiem i wyniosła 2247,67 zł. W okresie styczeń–październik br. ukształtowała się ona na poziomie 2218,24 zł, tj. wzrosła w skali roku o 4,1%. Siła nabywcza przeciętnego świadczenia z tego systemu październiku br. była wyższa niż przed rokiem o 1,9%, natomiast w okresie styczeń–październik br. wzrosła w skali roku o 2,2%.

Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto rolników indywidualnych** październiku br. była o 2,3% wyższa niż przed rokiem i wyniosła 1250,17 zł. W okresie styczeń–październik br. ukształtowała się ona na poziomie 1227,65 zł, tj. wzrosła w skali roku również o 2,3%. Siła nabywcza przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto rolników indywidualnych w październiku br. zwiększyła się o 0,7% w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, a w okresie dziesięciu miesięcy br. wzrosła odpowiednio o 0,4%.

W październiku br. wypłacono bezrobotnym 100,9 mln zł, tj. o 5,7% mniej niż we wrześniu br. oraz o 11,9% mniej niż przed rokiem. Kwota brutto **zasiłków dla bezrobotnych** (bez składki na ubezpieczenie społeczne) wyniosła w okresie styczeń–październik br. 1130,0 mln zł, tj. o 14,8% mniej niż rok wcześniej.

Wykres 7. Przeciętna miesięczna emerytura i renta realna brutto analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 7. Average monthly real gross retirement and other pensions corresponding period of previous year=100

Wartość wypłat z tytułu **zasiłków i świadczeń przedemerytalnych** w październiku br. wyniosła 110,4 mln zł, tj. zmniejszyła się w skali roku o 37,3%. W okresie styczeń–październik br. wypłacono świadczenia z tego tytułu na kwotę ogółem 1186,8 mln zł, tj. o 34,2% mniejszą niż w analogicznym okresie ub. roku.

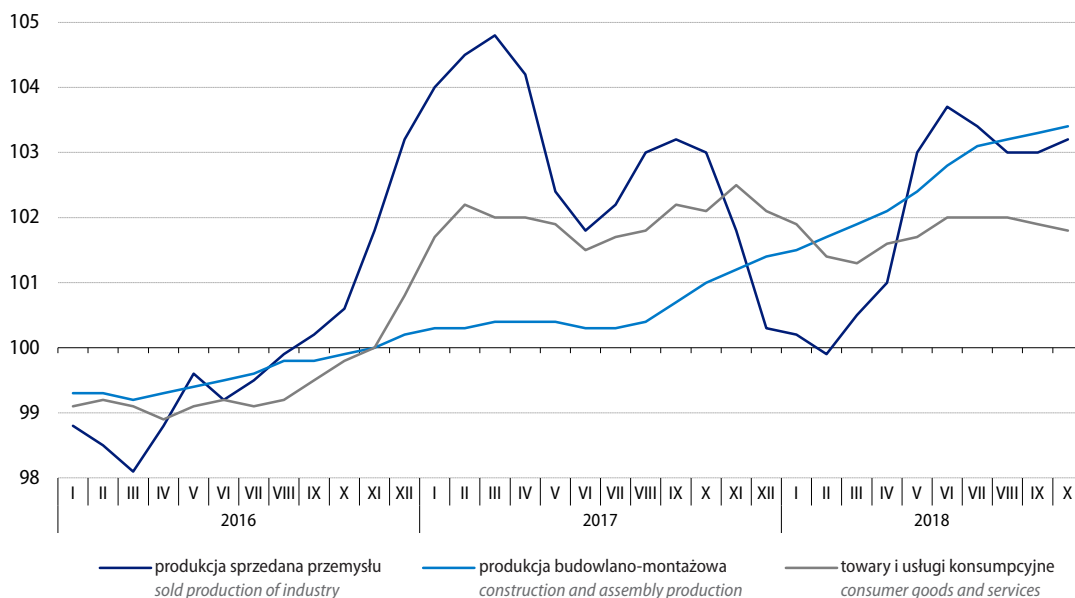
W październiku br. zrealizowano 25,9 tys. **wypłat z Funduszu Emerytur Pomostowych** (wobec 23,1 tys. przed rokiem). Łączna kwota wypłat wyniosła 71,9 mln zł i była o 19,2% wyższa niż w październiku ub. roku. W okresie dziesięciu miesięcy br. suma wypłaconych świadczeń ukształtowała się na poziomie 654,2 mln zł (tj. o 19,7% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku), a świadczenia pobierało przeciętnie 24,4 tys. osób (wobec 21,6 tys. przed rokiem).

Ceny Prices

W październiku br. tempo wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku uległo dalszemu spowolnieniu. Osłabieniu uległa dynamika cen żywności i napojów bezalkoholowych. Wolniej niż w poprzednich miesiącach rosły ceny towarów i usług związanych z mieszkaniem. Wyższy niż we wrześniu br. był natomiast wzrost cen towarów i usług związanych z transportem. Ceny producentów w przemyśle wzrosły nieco szybciej niż w dwóch poprzednich miesiącach, umocniło się również tempo wzrostu cen produkcji budowlano-montażowej.

Wykres 8. Wskaźniki cen analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 8. Price indices corresponding period of previous year=100

Według wstępnych danych **ceny produkcji sprzedanej przemysłu** w październiku br. były wyższe niż **przed miesiącem** o 0,5%. Wzrost cen obserwowano w większości sekcji, z wyjątkiem wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (gdzie notowano spadek o 0,2%). Najbardziej podniesiono ceny w górnictwie i wydobywaniu – o 1,4%. W sekcji przetwórstwo przemysłowe ceny wzrosły o 0,6%, a w dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji – o 0,4%.

Tablica 8. Wskaźniki cen w przemyśle i budownictwie
Table 8. Price indices in industry and construction

Okresy Periods	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu <i>Prices of sold production of industry</i>						Ceny produkcji budowlano- montażowej <i>Prices of construction and assembly production</i>
	ogółem <i>total</i>	górnictwo i wydobywa- nie <i>mining and quarrying</i>	przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	wytwarzanie i zaopatrywa- nie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	dostawa wody; gospodarowa- nie ściekami i odpadami; rekultywacja <i>water supply; sewerage, waste mana- gement and remediation activities</i>		
2017	Grudzień roku poprzedniego=100 <i>December of previous year=100</i>						
X	100,6	100,0	100,7	99,9	101,5	100,9	
2018							
X	103,5	101,4	103,8	102,3	101,5	103,0	
2017	Miesiąc poprzedni=100 <i>Previous month=100</i>						
X	100,3	104,9	100,2	99,4	100,0	100,3	
XI	100,0	99,9	100,1	99,6	99,8	100,3	
XII	99,7	99,9	99,6	99,9	100,2	100,2	
2018							
I	100,1	99,8	100,1	100,0	100,3	100,1	
II	99,8	99,6	99,8	100,0	100,0	100,1	
III	100,6	101,8	100,6	100,1	100,0	100,3	
IV	100,3	99,6	100,3	100,1	100,2	100,3	
V	101,3	102,1	101,4	101,0	100,0	100,3	
VI	100,3	101,3	100,3	100,2	100,4	100,4	
VII	100,1	97,1	100,2	100,1	100,2	100,3	
VIII	100,0	99,0	100,0	100,7	99,9	100,3	
IX	100,5	99,8	100,5	100,3	100,1	100,4	
X	100,5	101,4	100,6	99,8	100,4	100,5	
2017	Analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>Corresponding period of previous year=100</i>						
X	103,0	123,9	102,4	99,9	102,6	101,0	
XI	101,8	104,9	101,8	99,5	102,0	101,2	
XII	100,3	99,8	100,4	99,4	101,5	101,4	
2018							
I	100,2	100,1	100,2	99,4	101,3	101,5	
II	99,9	98,2	100,0	98,9	101,2	101,7	
III	100,5	99,7	100,6	99,3	101,0	101,9	
IV	101,0	101,6	101,1	99,0	101,1	102,1	
V	103,0	106,2	103,1	99,9	101,0	102,4	
VI	103,7	111,6	103,7	100,0	101,4	102,8	
VII	103,4	105,1	103,7	100,1	101,7	103,1	
VIII	103,0	104,2	103,2	100,9	101,1	103,2	
IX	103,0	104,7	103,1	101,4	101,1	103,3	
X	103,2	101,2	103,5	101,8	101,5	103,4	
I-X	102,1	103,2	102,2	100,1	101,2	102,5	

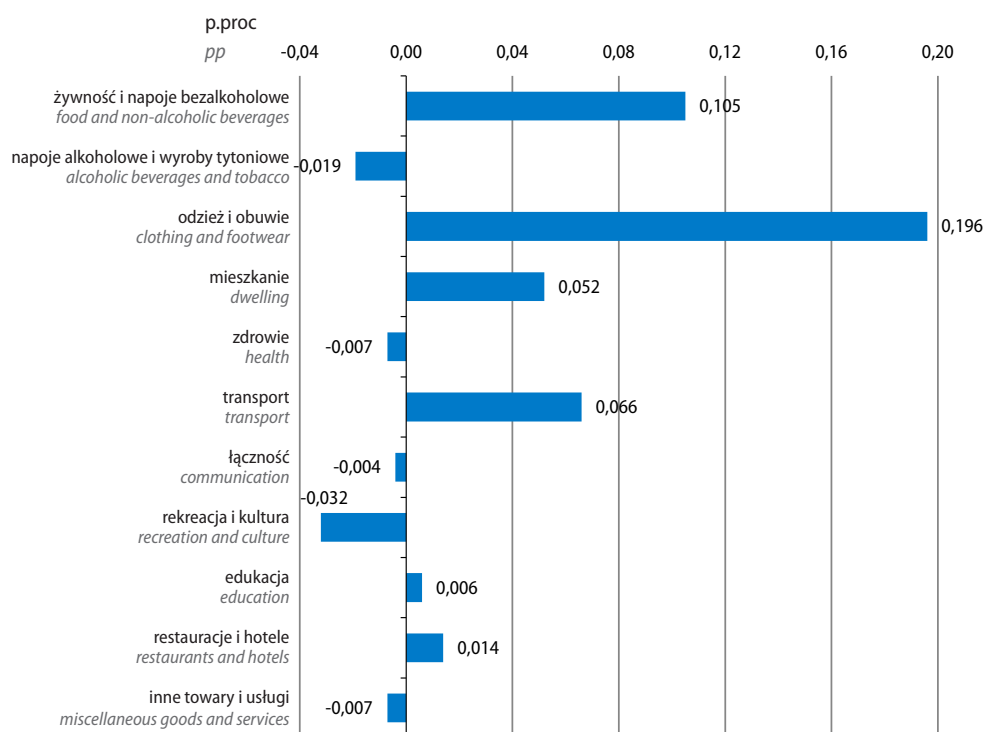
W skali roku ceny produkcji sprzedanej przemysłu wzrosły w październiku br. o 3,2% (wobec wzrostu o 3,0% przed miesiącem). Podniesiono ceny we wszystkich sekcjach, w tym najbardziej w przetwórstwie przemysłowym – o 3,5%. W sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę wzrost cen wyniósł 1,8%, w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji – 1,5%, a w górnictwie i wydobywaniu – 1,2%. Spośród działów przetwórstwa przemysłowego wzrosły ceny m.in. w produkcji: koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 30,3%), metali (o 5,4%), skór i wyrobów skórzanych (o 4,9%), papieru i wyrobów z papieru, chemikaliów i wyrobów chemicznych oraz wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (po 4,5%). Wyższe niż przed rokiem były również ceny w produkcji: napojów (o 3,6%), wyrobów tekstylnych (o 2,8%), odzieży (o 2,6%) oraz wyrobów z metali (o 2,1%). Podniesiono także ceny w produkcji wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 1,8%), wyrobów tytoniowych oraz mebli (po 1,4%), wyrobów farmaceutycznych (o 1,1%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych oraz pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (po 1,0%), pozostałego sprzętu transportowego (o 0,4%), artykułów spożywczych (o 0,3%) oraz w poligrafii i reprodukcji zapisanych nośników informacji (o 0,2%). Niższe niż przed rokiem były natomiast ceny m.in. w produkcji: maszyn i urządzeń (o 0,2%), komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 0,5%) oraz urządzeń elektronicznych (o 0,6%).

Szacuje się, że w październiku br. **ceny produkcji budowlano-montażowej** były wyższe niż przed miesiącem o 0,5%, a w skali roku wzrosły o 3,4%.

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w październiku br. były wyższe niż **przed miesiącem** o 0,4%. Największy wpływ na poziom wskaźnika cen konsumpcyjnych ogółem miał wzrost cen odzieży i obuwia (0,20 p.proc.) oraz żywności (0,11 p.proc.). Wzrost cen towarów i usług związanych z transportem podwyższył wskaźnik cen ogółem o 0,07 p.proc., a związanych z mieszkaniem – o 0,05 p.proc. Spadek cen towarów i usług w zakresie rekreacji i kultury obniżył natomiast wskaźnik cen ogółem o 0,03 p.proc.

Wykres 9. Wpływ zmian cen grup towarów i usług na wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w październiku 2018 r. miesiąc poprzedni=100

Chart 9. Impact of price changes of goods and services groups on the total consumer price index in October 2018 previous month=100

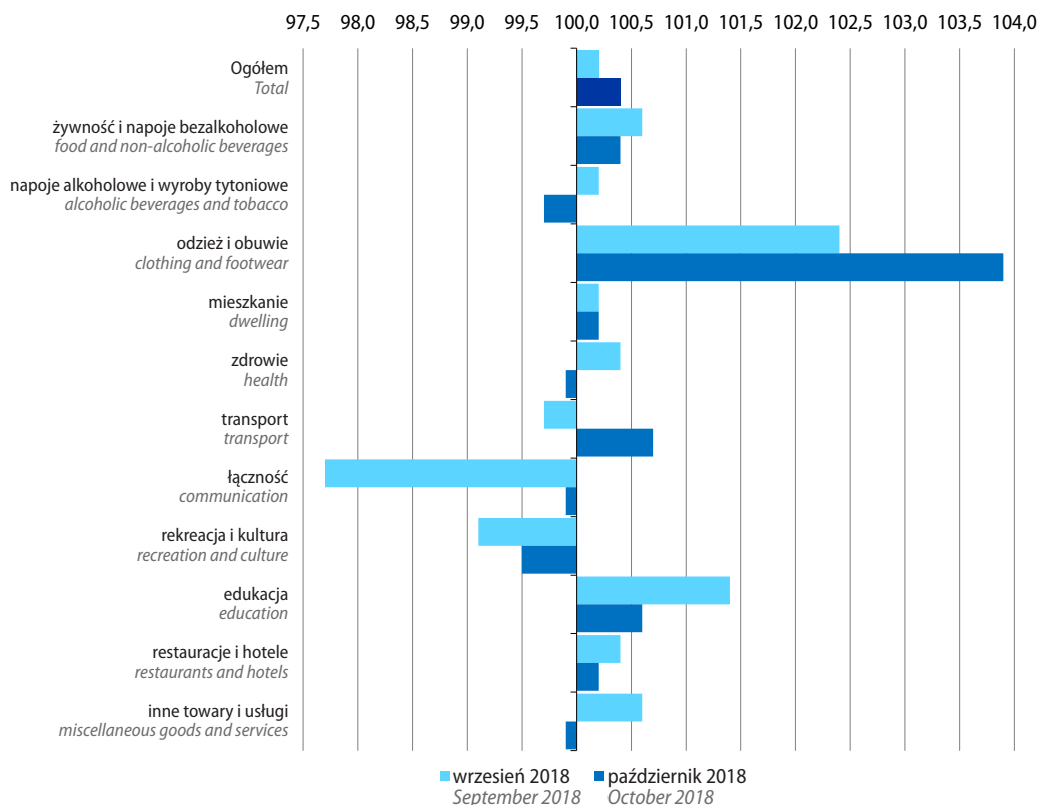
Ceny żywności w październiku br. były wyższe niż przed miesiącem o 0,5%, natomiast ceny napojów bezalkoholowych spadły o 0,1%. Podrożały m.in. warzywa (o 6,2%) oraz pieczywo (o 1,8%). Wzrosły także ceny cukru oraz mąki pszennej (po 0,8%), kasz i ziaren zbóż (o 0,4%), makaronów i produktów makaronowych (o 0,2%), a także ryżu (o 0,1%). Ceny artykułów w grupie „mleko, sery i jaja” przeciętnie były wyższe niż we wrześniu br. o 0,2% (w tym wzrosły ceny jaj – o 0,8% oraz serów i twarogów – o 0,2%, tańsze było natomiast mleko – o 0,4%, śmietana – o 0,3% oraz jogurt – o 0,2%). Mniej niż we wrześniu br. konsumenci płacili m.in. za owoce (o 3,0%), mięso (przeciętnie o 0,9%, w tym mięso drobiowe było tańsze o 3,0%, mięso wieprzowe – o 1,1%, a mięso wołowe – o 0,3%, przy cenach wędlin zbliżonych do notowanych przed miesiącem). Obniżyły się również ceny olejów i tłuszczów (przeciętnie o 0,1%, w tym margaryna i tłuszcze roślinne potaniały o 1,3%, przy cenach masła wyższych niż przed miesiącem o 0,6%).

Ceny obuwia były o 5,0% wyższe niż we wrześniu br., a ceny odzieży wzrosły o 3,6%.

Towary i usługi związane z mieszkaniem podrożały o 0,2%. Podniesiono również ceny nośników energii (przeciętnie o 0,3%, w tym podrożał opał – o 0,8%, gaz – o 0,6% oraz energia ciepła – o 0,1%, natomiast ceny energii elektrycznej nie uległy zmianie). Wzrosły także opłaty za usługi kanalizacyjne (o 0,1%); za zaopatrywanie w wodę i wywóz śmieci płacono natomiast podobnie jak przed miesiącem. Nieznacznie obniżyły się ceny towarów i usług w zakresie wyposażenia mieszkania i prowadzenia gospodarstwa domowego (o 0,1%).

Wykres 10. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych miesiąc poprzedni=100

Chart 10. Price indices of consumer goods and services previous month=100

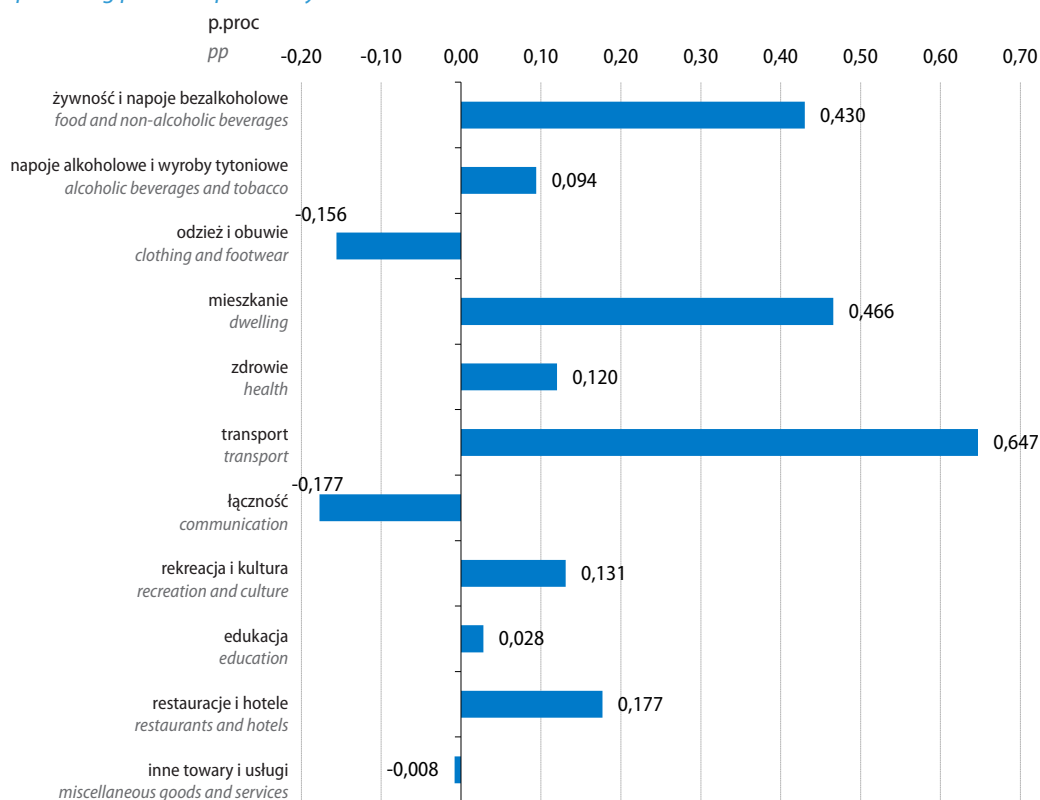

Ceny w zakresie transportu były wyższe niż przed miesiącem o 0,7%. Więcej niż we wrześniu br. konsumenci płacili za paliwa do prywatnych środków transportu (przeciętnie o 1,1%, w tym podróżał gaz ciekły – o 6,9% oraz olej napędowy – o 1,8%, przy tańszej – o 0,1% – benzynie). Wzrosły także ceny usług transportowych (o 0,9%). Obniżyły się natomiast ceny samochodów osobowych (o 0,8%).

W skali roku ceny towarów i usług konsumpcyjnych w październiku br. wzrosły o 1,8% (w tym towary podróżowały o 1,8%, a usługi – o 1,5%). Największy wpływ na poziom wskaźnika cen konsumpcyjnych ogółem miały wzrosty cen towarów i usług w zakresie transportu, cen towarów i usług związanych z mieszkaniem oraz cen żywności, które podwyższyły wskaźnik cen ogółem odpowiednio o 0,65 p.proc., 0,47 p.proc. oraz 0,40 p.proc. Spadki cen w zakresie łączności oraz odzieży i obuwia obniżyły wskaźnik cen konsumpcyjnych ogółem odpowiednio o 0,18 p.proc. oraz o 0,16 p.proc.

Wykres 11. Wpływ zmian cen grup towarów i usług na wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w październiku 2018 r. analogiczny okres roku poprzedni=100

Chart 11. Impact of price changes of goods and services groups on the total consumer price index in October 2018 corresponding period of previous year=100

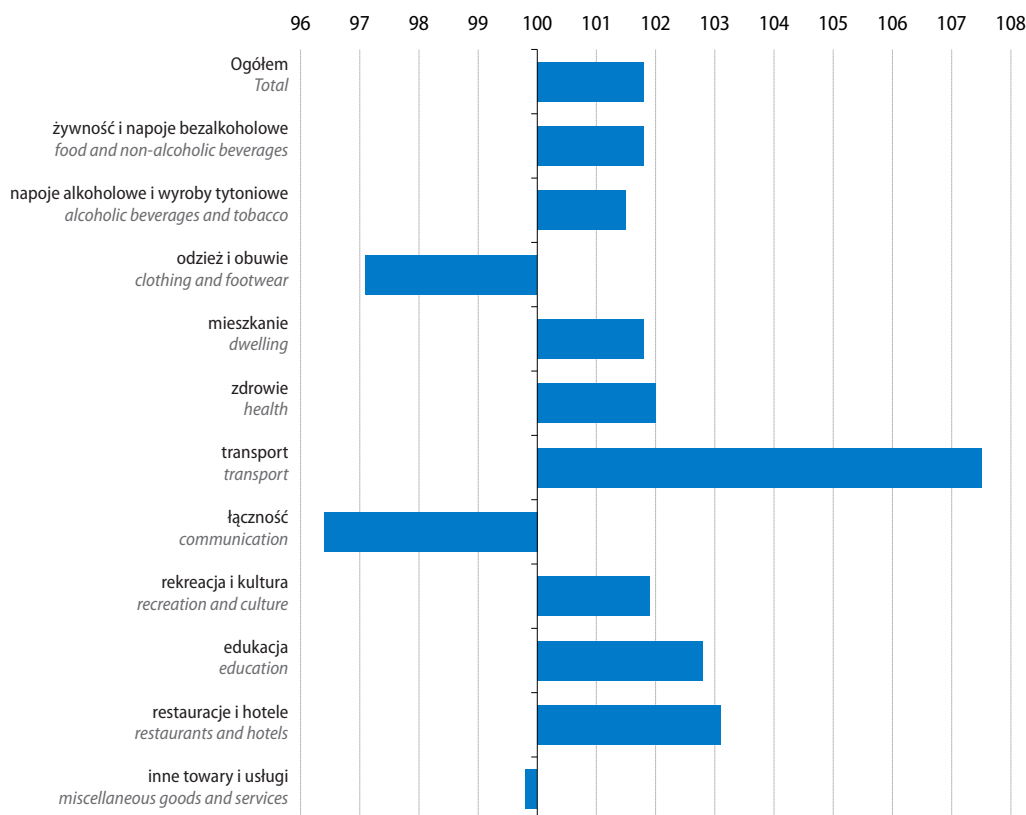

Tablica 9. Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych
Table 9. Price indices of consumer goods and services

Okresy Periods	Ogółem Total	żywność i napoje bezalko- holowe <i>food and non- alcoholic beverages</i>	napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe <i>alcoholic beverages and tobacco</i>	odzież i obuwie <i>clothing and footwear</i>	mieszka- nie <i>dwelling</i>	zdrowie <i>health</i>	transport <i>transport</i>	łącność <i>communi- cation</i>	rekreacja i kultura <i>recreation and culture</i>	edukacja <i>education</i>	resta- racje i hotele <i>resta- urants and hotels</i>	
2017	Grudzień roku poprzedniego=100 <i>December of previous year=100</i>											
X	101,4	103,8	100,7	96,8	101,8	101,6	97,0	101,6	100,9	101,7	102,4	
2018	X	101,1	100,2	101,4	98,8	101,5	101,9	105,2	96,5	101,1	102,6	102,7
2017	Miesiąc poprzedni=100 <i>Previous month=100</i>											
X	100,5	100,9	99,8	103,5	100,4	99,9	100,3	99,9	99,5	100,5	100,2	
XI	100,5	101,0	100,2	99,7	100,2	100,1	101,6	99,8	100,6	100,1	100,2	
XII	100,2	100,5	99,9	98,6	100,1	100,1	100,7	100,0	100,3	100,0	100,2	
2018												
I	100,3	101,2	100,5	96,1	100,3	100,4	99,4	100,2	100,9	100,3	100,4	
II	99,8	99,6	100,2	98,5	100,1	100,3	99,4	98,6	100,0	100,1	100,2	
III	99,9	99,9	100,1	102,3	99,8	99,9	99,3	100,0	99,5	100,1	100,1	
IV	100,5	100,4	100,3	102,9	100,2	100,2	102,4	99,4	100,2	100,0	100,2	
V	100,2	99,7	100,2	99,6	100,1	100,5	102,6	100,3	99,0	100,1	100,5	
VI	100,1	99,8	100,1	98,6	100,1	100,1	100,9	99,9	100,9	100,0	100,3	
VII	99,8	99,3	100,3	96,5	100,2	100,0	100,3	100,0	101,8	100,0	100,3	
VIII	100,0	99,3	99,9	98,3	100,3	100,2	100,4	100,4	100,1	100,1	100,2	
IX	100,2	100,6	100,2	102,4	100,2	100,4	99,7	97,7	99,1	101,4	100,4	
X	100,4	100,4	99,7	103,9	100,2	99,9	100,7	99,9	99,5	100,6	100,2	
2017	Analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>Corresponding period of previous year=100</i>											
X	102,1	105,4	100,9	95,4	102,0	102,0	100,4	101,6	101,4	101,8	102,5	
XI	102,5	106,0	101,0	95,4	102,2	101,9	102,3	101,5	101,7	101,8	102,7	
XII	102,1	105,4	100,9	95,2	102,1	101,8	99,2	101,5	101,7	101,9	102,8	
2018												
I	101,9	104,8	101,2	95,5	101,8	101,8	98,8	102,0	102,5	102,1	103,0	
II	101,4	103,4	101,0	95,8	101,8	101,9	98,0	100,6	101,5	102,1	103,0	
III	101,3	103,7	100,9	96,3	101,6	101,4	98,1	100,6	101,0	102,2	102,9	
IV	101,6	104,1	101,7	96,2	101,6	101,4	99,9	100,1	100,9	102,1	102,8	
V	101,7	103,0	101,6	96,2	101,7	102,4	104,8	98,1	101,0	102,2	102,9	
VI	102,0	102,7	101,8	95,8	101,8	102,2	108,6	98,4	100,7	102,2	102,9	
VII	102,0	102,2	101,8	95,8	101,9	101,7	110,1	98,3	101,2	102,2	102,9	
VIII	102,0	102,1	101,8	96,6	102,1	101,8	108,5	99,1	101,6	102,2	102,9	
IX	101,9	102,3	101,6	96,7	102,0	102,1	107,0	96,4	101,8	102,6	103,0	
X	101,8	101,8	101,5	97,1	101,8	102,1	107,5	96,4	101,9	102,8	103,1	
I-X	101,7	103,0	101,5	96,2	101,8	101,9	104,0	99,0	101,4	102,3	102,9	

Wykres 12. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w październiku 2018 r. analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 12. Price indices of consumer goods and services in October 2018 corresponding period of previous year=100

Wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych w październiku br. w skali roku wyniósł 1,8%, przy czym żywność podrożała o 1,8%, a napoje bezalkoholowe – o 1,3%. Znacznie więcej niż w analogicznym miesiącu ub. roku płacono za warzywa (o 10,0%) oraz pieczywo (o 7,4%). Podrożały także artykuły w grupie „mleko, sery i jaja” (przeciętnie o 3,8%, w tym wzrosły ceny jaj – o 16,8%, jogurtu – o 4,3%, śmietany – o 3,3% oraz serów i twarogów – o 1,0%, natomiast ceny mleka nie uległy zmianie). Podniesiono również ceny mąki pszennej (o 4,2%), kasz i ziaren zbóż (o 2,0%), makaronów i produktów makaronowych oraz ryżu (po 1,5%). Wzrosły także ceny mięsa (przeciętnie o 0,8%, w tym podrożało mięso drobiowe – o 3,7%, mięso wołowe – o 3,2% oraz wędliny – o 1,4%, przy spadku cen mięsa wieprzowego – o 3,5%); więcej płacono również za ryby i owoce morza (o 1,9%). Niższe niż przed rokiem były natomiast m.in. ceny cukru (o 27,5%), owoców (o 11,0%) oraz olejów i tłuszczów (o 0,3%, w tym margaryna i inne tłuszcze roślinne potaniały o 1,1%, a masło – o 0,1%).

Ceny odzieży oraz obuwia obniżyły się w skali roku odpowiednio o 3,5% i 1,9%.

Ceny w zakresie mieszkania były wyższe niż przed rokiem o 1,8%. Podniesiono opłaty za wywóz śmieci – o 3,5%, usługi kanalizacyjne – o 2,3% oraz za zaopatrywanie w wodę – o 1,7%. Wzrosły także opłaty za nośniki energii (przeciętnie o 1,4%), w tym opał podrożał o 3,6%, gaz – o 2,2%, a energia cieplna – o 0,9%. Ceny energii elektrycznej nie uległy zmianie. Ceny towarów i usług związanych z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego wzrosły o 0,9%.

Ceny artykułów i usług związanych ze zdrowiem były wyższe niż w październiku ub. roku o 2,1%. Wzrosły opłaty za usługi stomatologiczne (o 3,8%), lekarskie (o 3,4%), szpitalne (o 2,2%). Więcej niż przed rokiem należało także zapłacić za wyroby farmaceutyczne (o 1,4%) oraz usługi sanatoryjne (o 1,1%).

Ceny towarów i usług w zakresie transportu były wyższe niż przed rokiem o 7,5%. Wzrosły ceny paliw do prywatnych środków transportu – przeciętnie o 12,8%, (w tym więcej należało zapłacić za gaz ciekły – o 16,8%, olej napędowy – o 15,5% oraz benzynę – o 10,9%). Nieco wyższe były również opłaty za usługi transportowe (o 0,4%). Spadły natomiast ceny samochodów osobowych (o 3,3%).

Opłaty związane z rekreacją i kulturą wzrosły w stosunku do października ub. roku o 1,9%. Podrożały gazety i czasopisma (o 4,3%), książki (o 3,5%), bilety do kin, teatrów i na koncerty (o 2,1%) oraz usługi w zakresie turystyki zorganizowanej (o 2,0%). Spadły natomiast ceny m.in. sprzętu audiowizualnego, fotograficznego i informatycznego (o 4,1%).

Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczony metodą średniej ruchomej w okresie listopad 2017 r. – październik 2018 r. w stosunku do poprzednich dwunastu miesięcy wyniósł 1,9% (wobec wzrostu o 2,0% w okresie październik 2017 r. – wrzesień 2018 r.). Ceny konsumpcyjne **według zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych (HICP)**¹ wzrosły w tym okresie o 1,3%.

1 Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych (HICP) obliczany jest według ujednoliconej metodologii Unii Europejskiej. Podstawę do opracowania HICP dla Polski stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych oraz system wag oparty na strukturze spożycia w sektorze gospodarstw domowych (w 2018 r. – struktura spożycia z 2016 r. w cenach grudnia 2017 r.). Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Europejskiej Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (ECOICOP).

Rolnictwo Agriculture

Średnia temperatura powietrza w Polsce w październiku br. wyniosła 10,3° C i była o 2,1° C wyższa od średniej z lat 1971–2000, a średnia suma opadów kształtowała się na poziomie ok. 45 mm i była wyższa od średniej wieloletniej o ok. 2%.

Ciepła, słoneczna i na ogół bezdeszczowa pogoda w pierwszej połowie października br. stwarzała dobre warunki dla przeprowadzania zbioru upraw, ale niekorzystnie wpływała na stan uwilgotnienia gleby. W wielu rejonach kraju nadal notowano przesuszenie gleby, które utrudniało wykonywanie prac polowych, a przede wszystkim orki i siewów ozimin. Stan uwilgotnienia wierzchniej warstwy gleby poprawiły opady deszczu notowane głównie w drugiej połowie października, co korzystnie wpłynęło na siew ozimin, procesy kiełkowania ziarna i wschody roślin.

Do końca drugiej dekady października br. zakończono rozpoczęte we wrześniu siewy żyta i pszenżyta oraz pszenicy ozimej. Oziminy wysiane we wrześniu zaczęły się krzewić pod koniec października. Stan wschodów upraw ozimych w październiku br. oceniono na 3,5 do 3,8 stopnia kwalifikacyjnego (wobec 3,4–3,6 stopnia przed rokiem). W drugiej dekadzie miesiąca zakończono wykopki ziemniaków. Prowadzono nadal zbiór buraków cukrowych oraz kukurydzy uprawianej na ziarno. Pod koniec października na ogół prace te zakończono. W ciągu miesiąca odbywał się sprzęt poplonów ścierniskowych. Powszechnie wykonywano orki przedzimowe. Do końca miesiąca na obszarze całego kraju trwał okres pastwiskowy.

Na rynku rolnym w październiku br. odnotowano wzrost cen skupu zbóż, żywca wołowego i mleka w odniesieniu do poprzedniego miesiąca. Przeciętne ceny podstawowych produktów rolnych, z wyjątkiem cen żywca wieprzowego oraz mleka, kształtowały się powyżej poziomu sprzed roku.

Tablica 10. Skup zbóż^a
Table 10. Procurement of cereals^a

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	VII–X 2018		X 2018		
	w tys. ton <i>in thous. tonnes</i>	VII–X 2017=100	w tys. ton <i>in thous. tonnes</i>	X 2017=100	IX 2018=100
Ziarno zbóż^b <i>Cereal grains^b</i>	3462,6	74,2	552,2	64,7	82,1
w tym: <i>of which:</i>					
Pszenica <i>Wheat</i>	2340,6	71,0	420,0	61,9	85,4
Żyto <i>Rye</i>	296,1	74,9	41,9	69,6	84,6

^a Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Podstawowych z mieszkankami zbożowymi bez ziarna siewnego.

a Without the procurement realized by natural persons. b Basic cereals including cereal mixed and excluding cereals designated for sowing.

Przy zmniejszonych dostawach pszenicy (o 29,0%) i żyta (o 25,1%), **skup zbóż podstawowych** (z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) w okresie lipiec–październik br. był o 25,8% mniejszy niż w analogicznym okresie ub. roku. W październiku br. do skupu dostarczono mniej ziarna niż przed miesiącem (o 17,9%) oraz niż przed rokiem (o 35,3%). Spadek wolumenu skupu ziarna obserwowany w bieżącym sezonie wynikał ze znacznie mniejszych niż przed rokiem zbiorów zbóż.

Tablica 11. Skup podstawowych produktów zwierzęcych^a

Table 11. Procurement of major agricultural products^a

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	I-X 2018		X 2018		
	w tys. ton <i>in thous. tonnes</i>	I-X 2017=100	w tys. ton <i>in thous. tonnes</i>	X 2017=100	IX 2018=100
Żywiec rzeźny ^b <i>Animal for slaughter^b</i>	3520,8	105,2	343,8	113,8	119,9
w tym: <i>of which:</i>					
wołowy (z cielęcym) <i>cattle (including calves)</i>	297,9	97,1	19,5	99,9	114,0
wieprzowy <i>pigs</i>	1300,0	101,9	116,2	101,5	117,4
drobiowy <i>poultry</i>	1917,3	109,0	208,0	123,9	121,9
Mleko <i>Milk</i>	9732,1 ^c	102,4	938,7 ^c	102,8	100,4

a Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. b Obejmuje bydło, cielęta, trzodę chlewną, owce, konie i drób; w przeliczeniu na mięso łącznie z tłuszczami w wadze poubojowej ciepłej; wskaźniki dynamiki, po zmianie – od stycznia 2018 r. – wskaźników przeliczeniowych żywca na wagę poubojową ciepłą, podano w warunkach porównywalnych. c W milionach litrów.

a Without the procurement realized by natural persons. b Includes cattle, calves, pigs, sheep, horses and poultry; in terms of meat including fats in warm post-slaughter weight; indices are given in comparable conditions, i.e. after change of conversion rates of animals post-slaughter warm weight from January 2018. c In million litres.

Skup **żywca rzeźnego** ogółem (w wadze poubojowej ciepłej) w okresie styczeń–październik br. był o 5,2% większy niż w analogicznym okresie ub. roku, głównie w wyniku znacznego wzrostu dostaw żywca drobiowego – o 9,0%. W październiku br. skup żywca rzeźnego był o 19,9% wyższy niż przed miesiącem oraz o 13,8% większy niż przed rokiem.

W październiku br., zarówno w skupie, jak i na targowiskach utrzymała się tendencja wzrostowa **cen** podstawowych gatunków **zbóż** w odniesieniu do poprzedniego miesiąca; ceny ziarna były znacznie wyższe niż w październiku ub. roku.

Tablica 12. Ceny podstawowych produktów rolnych
Table 12. Average prices of major agricultural products

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Ceny w skupie <i>Procurement prices</i>					Ceny na targowiskach <i>Marketplace prices</i>				
	X 2018			I-X 2018		X 2018			I-X 2018	
	w zł <i>in zł</i>	X 2017= =100	IX 2018= =100	w zł <i>in zł</i>	I-X 2017= =100	w zł <i>in zł</i>	X 2017= =100	IX 2018= =100	w zł <i>in zł</i>	I-X 2017= =100
Pszennica ^a za 1 dt <i>Wheat^a – per dt</i>	81,04	124,9	101,2	71,04	106,7	87,31	110,7	100,5	82,32	104,7
Żyto ^a za 1 dt <i>Rye^a – per dt</i>	70,18	127,5	101,4	58,33	106,1	70,79	109,9	101,4	66,20	105,2
Ziemniaki ^b za 1 dt <i>Potatoes^b – per dt</i>	31,82	118,5	96,1	41,52	102,3	105,12	122,7	98,1	93,75	106,8
Żywiec rzeźny za 1 kg wagi żywej: <i>Animals for slaughter (in live weight) – per kg:</i>										
w tym: <i>of which:</i>										
bydło ^c (bez cieląt) <i>cattle^c (excluding calves)</i>	6,51	101,0	100,4	6,61	105,1	6,94	101,3	98,2	7,06	102,0
w tym młode bydło <i>of which young cattle</i>	6,74	101,0	99,7	6,79	104,7	7,30	101,5	97,2	7,38	101,7
trzoda chlewna <i>pigs</i>	4,40	90,9	93,9	4,52	87,1	4,97	90,7	95,4	4,99	96,1
drób <i>poultry</i>	3,91	102,2	96,6	3,77	102,5	.	x	x	.	x
Prosię na chów za 1 szt. <i>Piglet – per head</i>	.	x	x	.	x	172,00	91,7	97,9	183,38	99,8
Mleko za 1 hl <i>Milk per hl</i>	137,15	92,4	103,3	132,96	98,0	.	x	x	.	x

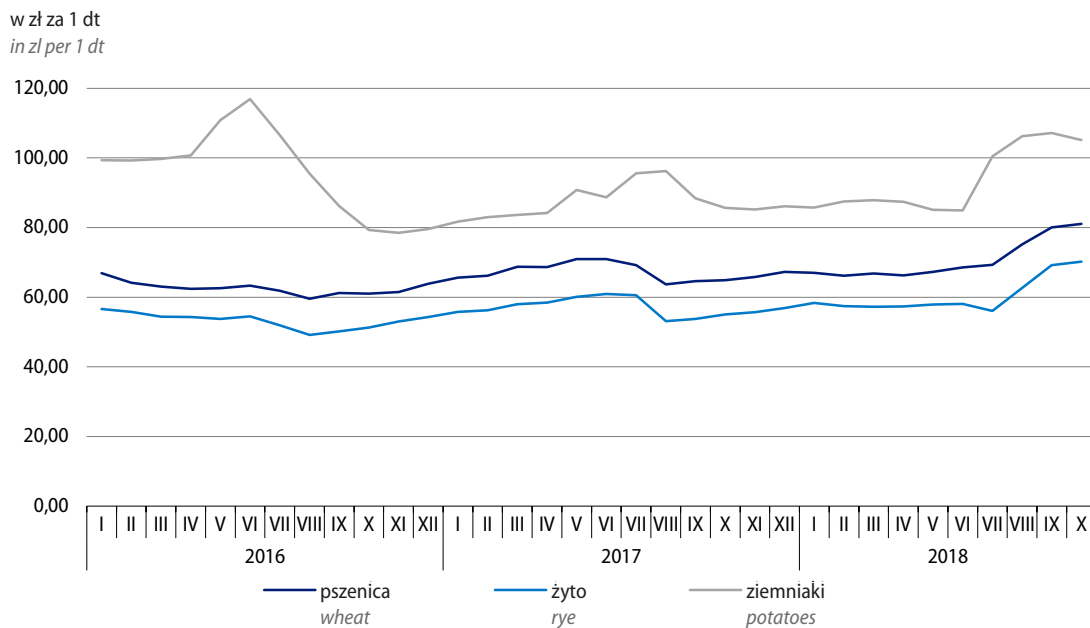
a W skupie bez ziarna siewnego. b Na targowiskach – jadalne późne. c Na targowiskach średnia ważona cena bydła rzeźnego obliczona przy przyjęciu struktury ilości skupu młodego bydła i krów rzeźnych.

a In procurement excluding cereals designated for sowing. b On marketplace – late edible. c On marketplace – average weighted price of cattle for slaughter calculated with the adoption of the structure of procurement quantity of young cattle and cows for slaughter.

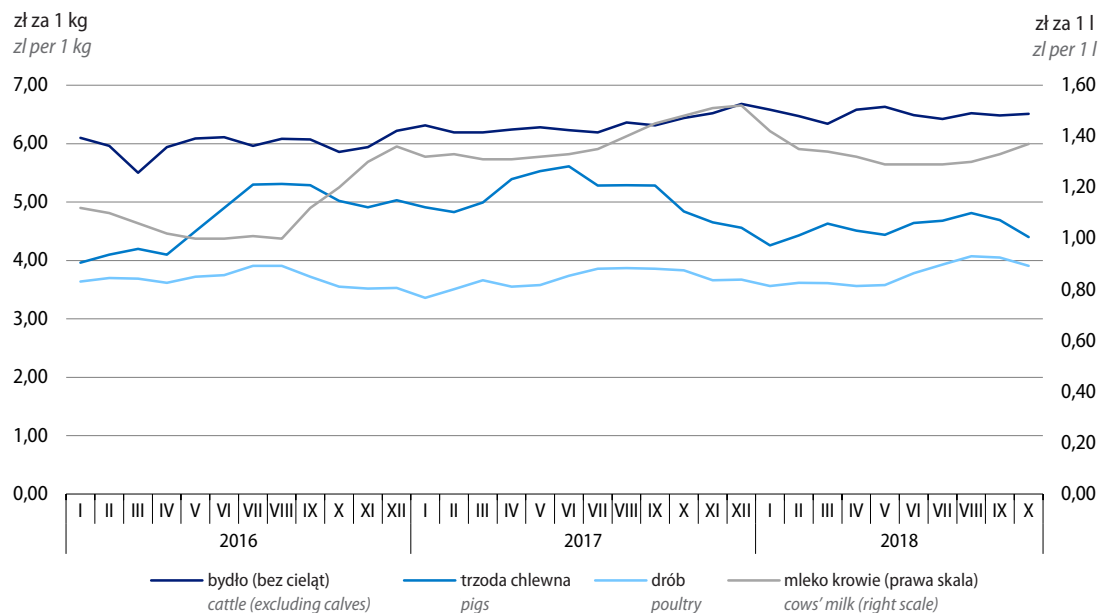
Przy skupie **ziemniaków** dużo wyższym niż przed miesiącem (o 18,8%) oraz niż przed rokiem (o 17,3%), na obydwu rynkach za ten produkt płacono mniej niż we wrześniu br., natomiast nadal wyraźnie więcej niż przed rokiem.

Przy wysokiej podaży **żywca wieprzowego** jego ceny w październiku br., zarówno w skupie, jak i na targowiskach, były niższe niż miesiącem oraz niż w październiku ub. roku. W wyniku spadku cen żywca i wzrostu cen zbóż pogorszyła się opłacalność tuczu trzody chlewnej. Relacja cen skupu trzody do targowiskowych cen żyta wynosiła 6,2 (wobec 6,7 przed miesiącem i 7,5 przed rokiem). W obrocie targowiskowym utrzymał się spadek cen prosiąt, zarówno w porównaniu z miesiącem poprzednim (o 2,1%), jak i w skali roku (o 8,3%).

Wykres 13. Przeciętne ceny skupu zbóż i targowiskowe ceny ziemniaków
 Chart 13. Average procurement prices of cereal grain and average marketplace prices of potatoes

Wykres 14. Przeciętne ceny skupu żywca i mleka
 Chart 14. Average procurement prices of animals for slaughter and of cows' milk

Przy utrzymującej się wysokiej krajowej podaży **żywca drobiowego**, ceny drobiu rzeźnegow skupie ponownie spadły w odniesieniu do miesiąca poprzedniego (o 3,4%), ale nadal były wyższe niż przed rokiem (o 2,2%).

Przeciętne **ceny skupu żywca wołowego i młodego bydła rzeźnego** w październiku br. były zbliżone do notowanych we wrześniu br. i nieznacznie wyższe niż przed rokiem (po 1,0%). W obrocie targowiskowym za żywiec wołowy i młode bydło płacono mniej niż przed miesiącem, ale nieco więcej niż w październiku ub. roku.

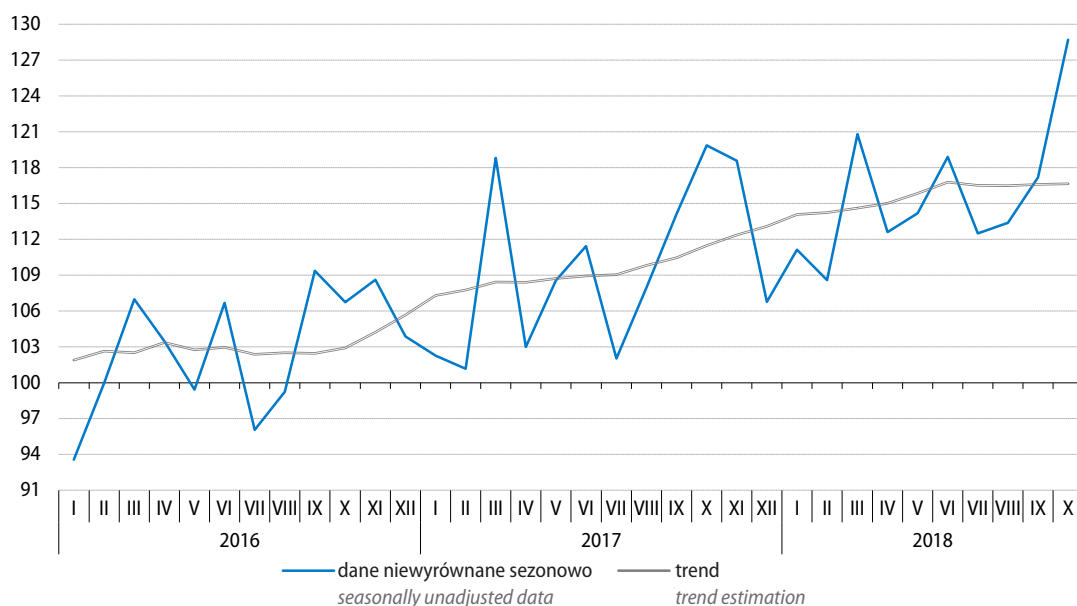
Od początku br. skupiono łącznie 9732,1 mln l **mleka**, tj. o 2,4% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. Przeciętnie za mleko płacono o 2,0% mniej niż w okresie dziesięciu miesięcy ub. roku. W październiku br. utrzymała się notowana od lipca tendencja wzrostowa cen mleka (o 3,3% w stosunku do poprzedniego miesiąca). W porównaniu z analogicznym okresem ub. roku ceny tego surowca nadal były niższe (o 7,6%).

Przemysł Industry

W październiku br. **produkcja sprzedana przemysłu**¹ wzrosła w skali roku o 7,4% (wobec wzrostu o 2,7% we wrześniu br. i o 12,3% w październiku ub. roku). Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym wzrost w stosunku do analogicznego okresu ub. roku wyniósł 5,0% (we wrześniu br. 5,4%), a w porównaniu z poprzednim miesiącem – 1,2%.

Wykres 15. Produkcja sprzedana przemysłu (ceny stałe) przeciętna miesięczna 2015=100

Chart 15. Sold production of industry (constant prices)
monthly average of 2015=100

Spośród sekcji przemysłu najbardziej zwiększyła się w stosunku do października ub. roku produkcja sprzedana w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 11,5%. Wzrost produkcji notowano także w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji – o 8,6% oraz w sekcji o największym udziale w przemyśle ogółem, tj. przetwórstwie przemysłowym – o 7,3%. Jedynie w górnictwie i wydobywaniu produkcja nieznacznie obniżyła się – o 0,3%.

W okresie styczeń–październik br. produkcja sprzedana przemysłu była o 6,1% wyższa niż przed rokiem (kiedy notowano odpowiednio wzrost o 6,7%); sprzedaż zwiększyła się we wszystkich sekcjach przemysłu.

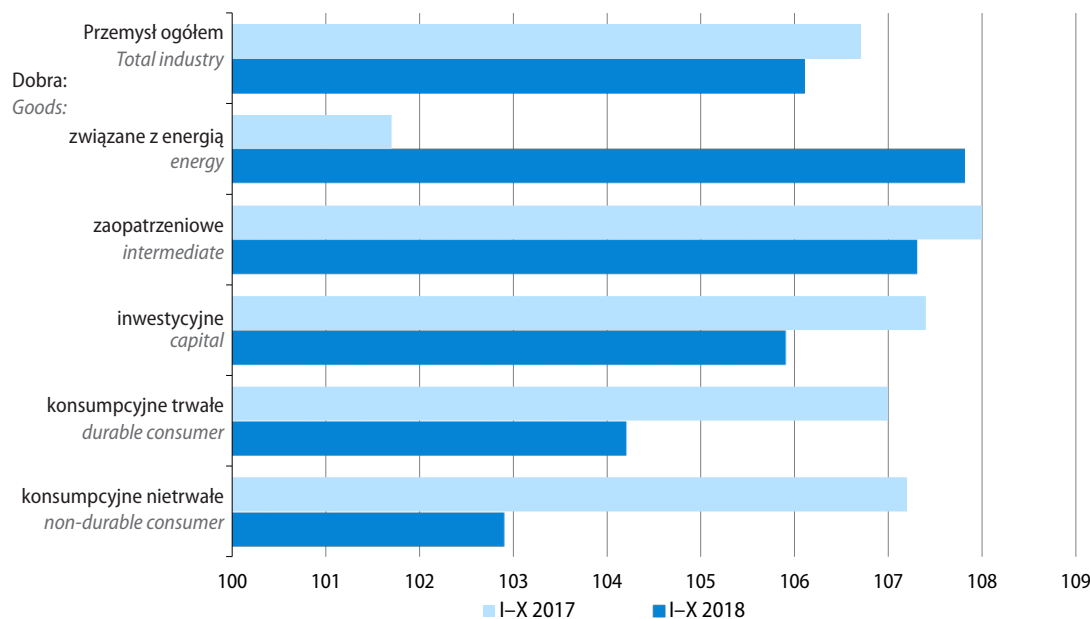
Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego, w okresie styczeń–październik br. była o 3,4% wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku, przy przeciętnym zatrudnieniu większym o 2,6% i wzroście przeciętnego miesięcznego nominalnego wynagrodzenia brutto o 7,4%.

¹ W cenach stałych; w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

We wszystkich **głównych grupowaniach przemysłowych** produkcja sprzedana w okresie styczeń–październik br. była większa niż przed rokiem. W produkcji dóbr związanych z energią notowano wzrost o 7,8%, w produkcji dóbr zaopatrzeniowych – o 7,3%, w produkcji dóbr inwestycyjnych – o 5,9%, w produkcji dóbr konsumpcyjnych trwałych – o 4,2%, a dóbr konsumpcyjnych nietrwałych – o 2,9%.

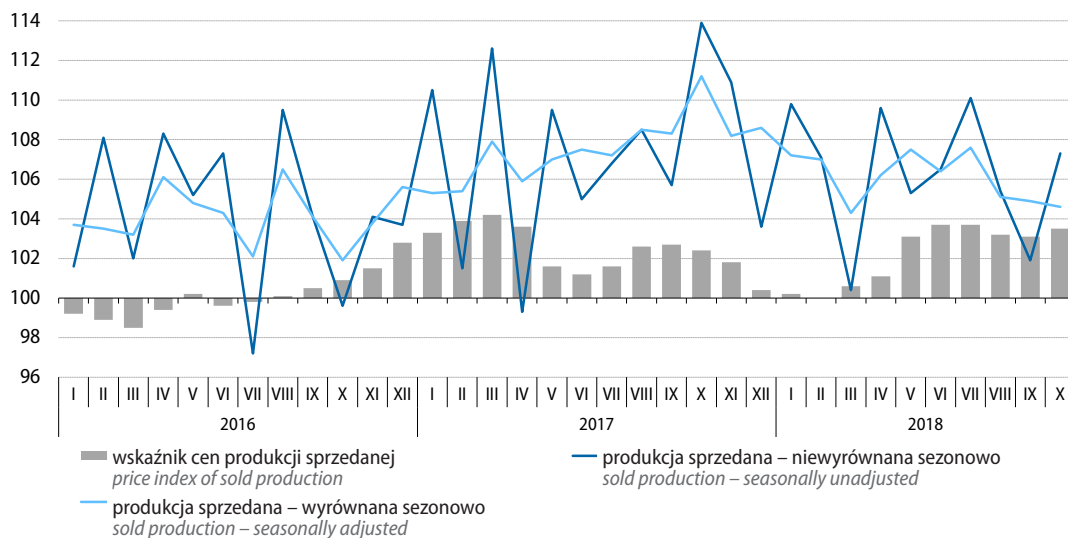
Wykres 16. Produkcja sprzedana przemysłu według głównych grupowań przemysłowych (ceny stałe) analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 16. Sold production of industry by main industrial groupings (constant prices) corresponding period of previous year=100

Wykres 17. Produkcja sprzedana (ceny stałe) i wskaźnik cen w przetwórstwie przemysłowym analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 17. Sold production (constant prices) and price index in manufacturing corresponding period of previous year=100

Tablica 13. Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu
Table 13. Indices (at constant prices) and structure (at current prices) of sold production of industry

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2017		2018		2017	
	X	I-X	X	I-X		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year = 100</i>				struktura w % <i>structure in %</i>	
Przemysł <i>Industry</i>	112,3	106,7	107,4	106,1	100,0	100,0
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	98,6	93,9	99,7	101,4	3,4	3,5
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	113,9	107,3	107,3	106,1	87,5	87,4
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	101,9	106,3	111,5	108,3	6,8	6,8
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	105,1	103,5	108,6	105,9	2,3	2,3
Z przemysłu ogółem – działy: <i>From total industry – divisions:</i>						
wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego <i>mining of coal and lignite</i>	86,6	85,7	98,1	100,1	1,6	1,7
produkcja artykułów spożywczych <i>manufacture of food products</i>	109,7	107,4	105,4	104,0	16,0	16,6
produkcja napojów <i>manufacture of beverages</i>	106,5	101,6	105,7	106,0	1,5	1,5
produkcja odzieży <i>manufacture of wearing apparel</i>	112,8	101,1	92,7	101,7	0,5	0,6
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	111,8	106,3	107,6	107,5	2,6	2,6
produkcja papieru i wyrobów z papieru <i>manufacture of paper and paper products</i>	115,1	107,1	110,5	110,0	3,2	3,0
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej <i>manufacture of coke and refined petroleum products</i>	114,3	100,5	101,2	109,6	5,9	4,9
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych <i>manufacture of chemicals and chemical products</i>	109,3	105,4	103,3	103,0	4,5	4,6
produkcja wyrobów farmaceutycznych <i>manufacture of pharmaceutical products</i>	115,1	102,5	76,0	81,7	0,8	1,0
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych <i>manufacture of rubber and plastic products</i>	116,9	109,4	107,6	106,4	6,5	6,6

Tablica 13. Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu (dok.)Table 13. *Indices (at constant prices) and structure (at current prices) of sold production of industry (cont.)*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2017		2018			2017
	X	I-X	X	I-X		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year = 100</i>				struktura w % <i>structure in %</i>	
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych <i>manufacture of other non-metallic mineral products</i>	114,9	107,9	111,1	108,8	4,1	3,9
produkcja metali <i>manufacture of basic metals</i>	121,0	111,9	103,2	104,3	4,3	4,1
produkcja wyrobów z metali <i>manufacture of metal products</i>	119,3	110,8	113,0	111,5	7,2	6,9
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych <i>manufacture of computer, electronic and optical products</i>	111,0	107,0	107,6	99,3	2,6	2,9
produkcja urządzeń elektrycznych <i>manufacture of electrical equipment</i>	114,2	106,3	119,5	112,1	4,3	4,2
produkcja maszyn i urządzeń <i>manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	124,2	111,2	108,1	110,7	3,3	3,2
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep <i>manufacture of motor vehicles, trailers and semitrailers</i>	110,1	107,4	109,1	103,5	10,6	11,1
produkcja pozostałego sprzętu transportowego <i>manufacture of other transport equipment</i>	104,6	103,9	118,1	109,3	1,4	1,4
produkcja mebli <i>manufacture of furniture</i>	115,9	107,4	104,9	106,8	3,1	3,1

W październiku br. wzrost produkcji sprzedanej w skali roku odnotowano w 28 (spośród 34) działach przemysłu, w tym m.in. w produkcji:

- urządzeń elektrycznych – o 19,5% (m.in. pozostałego sprzętu elektrycznego – o 33,2%);
- wyrobów z metali – o 13,0% (w tym w obróbce metali i nakładaniu powłok na metale; obróbce mechanicznej elementów metalowych – o 21,4%);
- wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych – o 11,1% (m.in. wyrobów z betonu, cementu i gipsu – o 24,0%);
- papieru i wyrobów z papieru – o 10,5% (w tym wyrobów z papieru i tektury – o 12,0%);
- pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – o 9,1% (w tym pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli – o 13,4%);
- maszyn i urządzeń – o 8,1% (m.in. pozostałych maszyn ogólnego przeznaczenia – o 25,2%).

Spadek produkcji sprzedanej w skali roku notowano natomiast m.in. w produkcji wyrobów farmaceutycznych – o 24,0%, odzieży – o 7,3%, skór i wyrobów skórzanych – o 7,0% oraz w wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego – o 1,9%.

Sprzedaż w produkcji artykułów spożywczych (stanowiąca blisko 16% produkcji sprzedanej przemysłu) w październiku br. była o 5,4% wyższa niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 9,7%). Produkcja zwiększyła się w większości grup, najbardziej w przetwarzaniu i konserwowaniu ryb, skorupiaków i mięczaków – o 12,9%, produkcji pozostałych artykułów spożywczych – o 11,3% oraz produkcji olejów i tłuszczów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego – o 8,0%. Wzrost notowano także w produkcji wyrobów piekarskich i mącznych – o 7,1%, przetwarzaniu i konserwowaniu mięsa oraz produkcji wyrobów z mięsa – o 5,6%, wytwarzaniu produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych – o 3,0%, wytwarzaniu wyrobów mleczarskich – o 1,9% oraz produkcji, przetwarzaniu i konserwowaniu owoców i warzyw – o 1,5%. Spadek sprzedaży odnotowano jedynie w produkcji gotowych pasz i karmy dla zwierząt – o 3,2%.

Z obserwowanych w październiku br. 296 **wyrobów i grup wyrobów przemysłowych** produkcja 165 była wyższa niż przed rokiem, w tym najbardziej zwiększyła się produkcja: aluminium niestopowego, mydła, samochodów ciężarowych i ciągników drogowych do ciągnięcia naczep, soków z owoców i warzyw, farb i lakierów, komputerów, pojazdów do transportu publicznego, opon, tarcicy liściastej, okien z tworzyw sztucznych, wódki czystej, mięsa drobiowego, pestycydów, produktów uboju trzody chlewnej, benzyny silnikowej, cementu, tarcicy iglastej, rowerów i piwa. Niższa niż przed rokiem była natomiast produkcja 130 wyrobów i grup wyrobów, w tym najbardziej zmniejszyła się produkcja: odkurzaczy, ciągników rolniczych, tworzyw sztucznych, akumulatorów kwasowo-ołowiowych do pojazdów samochodowych, olejów opałowych, kuchni gazowych z piekarnikiem oraz zmywarek do naczyń.

W okresie styczeń–wrzesień br. **sytuacja finansowa** przedsiębiorstw przemysłowych² była nieco słabsza do obserwowanej w analogicznym okresie ub. roku. Badane podmioty uzyskały nieznacznie wyższy niż przed rokiem wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (wzrost o 0,8% do 69,2 mld zł, przy wzroście przychodów ze sprzedaży o 5,6%). Obniżyły się natomiast ich wyniki finansowe brutto (o 6,6% do 73,8 mld zł) oraz netto (o 8,2% do 62,3 mld zł). Niższy niż przed rokiem był wynik finansowy netto w sekcjach wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 34,4%, górnictwo i wydobywanie – o 23,8% oraz dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja – o 6,2%, natomiast w sekcji przetwórstwo przemysłowe obserwowano jego wzrost – o 3,3%. Spośród działów przetwórstwa przemysłowego wyższy niż przed rokiem wynik finansowy netto uzyskano m.in. w produkcji: metali, koksu i produktów rafinacji ropy naftowej, papieru i wyrobów z papieru, urządzeń elektrycznych i napojów. Obniżył się natomiast wynik finansowy netto m.in. w produkcji: pozostałego sprzętu transportowego, chemikaliów i wyrobów chemicznych, mebli oraz pojazdów samochodowych, przyczep i naczep.

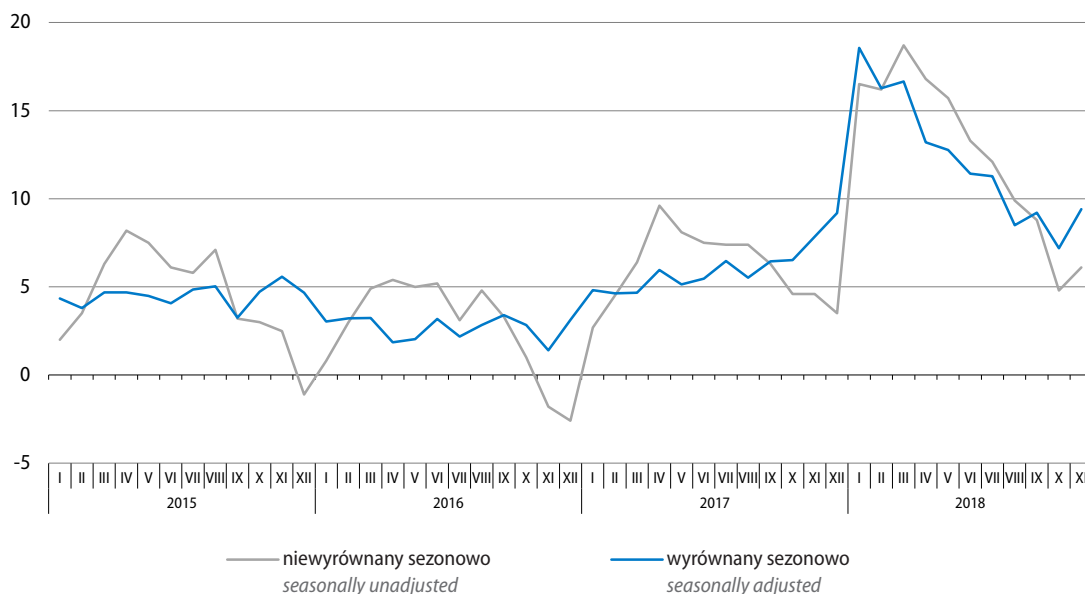
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży w przemyśle wyniósł 6,2% (wobec 6,5% w okresie styczeń–wrzesień ub. roku). Obniżyły się wskaźniki rentowności obrotu brutto (z 7,3% przed rokiem do 6,5%) oraz netto (z 6,2% do 5,4%). Zwiększył się wskaźnik poziomu kosztów (z 92,7% do 93,5%). Niższe niż przed rokiem były wskaźniki płynności finansowej – I stopnia (33,2% wobec 35,3%) oraz II stopnia (99,2% wobec 105,0%). Udział przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw przemysłowych nieznacznie zmniejszył się (o 0,4 p.proc. do 79,0%), natomiast udział ich przychodów w przychodach ogółem badanych przedsiębiorstw utrzymał się na poziomie sprzed roku (88,7%).

W okresie styczeń–wrzesień br. **nakłady inwestycyjne**³ w przemyśle wyniosły 52,6 mld zł i zwiększyły się w skali roku o 6,1% (wobec spadku o 4,6% przed rokiem). Wzrost nakładów notowano w większości sekcji; spadek wystąpił jedynie w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę. Liczba nowo rozpoczętych przez przedsiębiorstwa zadań inwestycyjnych zwiększyła się w stosunku do okresu trzech kwartałów ub. roku o 17,5%, a ich wartość kosztorysowa była wyższa o 6,1%.

² Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

³ Dane dotyczące nakładów inwestycyjnych i wartości kosztorysowej podano w cenach bieżących. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

Wykres 18. Wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury w przetwórstwie przemysłowym
 Chart 18. General business climate indicators in manufacturing

W listopadzie br. **ogólny klimat koniunktury** w przetwórstwie przemysłowym oceniany jest optymistycznie, podobnie jak w październiku br. Diagnozy bieżącego portfela zamówień i produkcji są bardziej korzystne niż przed miesiącem. Przewidywania w zakresie portfela zamówień są pozytywne, ale ostrożniejsze niż w październiku br. Prognozy dotyczące produkcji są zbliżone do formułowanych przed miesiącem. Sytuacja finansowa oceniana jest korzystnie, a przewidywania wskazują, że w najbliższych trzech miesiącach może nie ulegać zmianie. Przedsiębiorcy nadal planują zwiększanie zatrudnienia i spodziewają się wzrostu cen wyrobów przemysłowych.

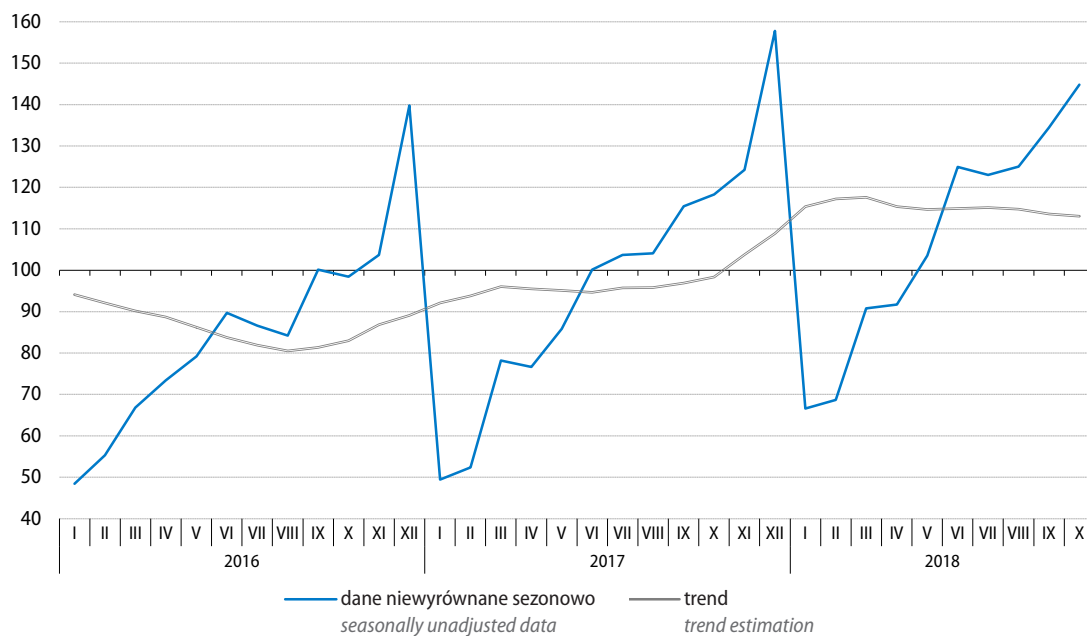
Poziom zapasów wyrobów gotowych w przedsiębiorstwach przetwórstwa przemysłowego jest oceniany jako zbliżony do uznawanego za wystarczający. Wzrost stanu zapasów w skali miesiąca zgłaszają m.in. jednostki produkujące pozostały sprzęt transportowy oraz wyroby farmaceutyczne, a spadek – m.in. producenci wyrobów tekstylnych.

Budownictwo Construction

W październiku br. **produkcja budowlano-montażowa**¹ była o 22,4% wyższa niż w analogicznym miesiącu ub. roku (wobec wzrostu o 16,5% przed miesiącem i o 20,2% przed rokiem). Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym produkcja budowlano-montażowa w październiku br. była o 19,6% wyższa niż w październiku ub. roku, natomiast w stosunku do września br. obniżyła się o 0,5%.

Wykres 19. Produkcja budowlano-montażowa (ceny stałe) przeciętna miesięczna 2015=100

Chart 19. Construction and assembly production (constant prices) monthly average of 2015=100

Wzrost produkcji w skali roku notowano we wszystkich działach budownictwa. W jednostkach specjalizujących się w budowie budynków sprzedaż robót budowlanych była wyższa niż przed rokiem o 26,0%, w podmiotach zajmujących się głównie budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej – o 25,2%, a w przedsiębiorstwach realizujących głównie roboty budowlane specjalistyczne – o 12,6%. W większym stopniu wzrosła sprzedaż robót o charakterze remontowym (o 27,5%) niż robót inwestycyjnych (o 19,5%).

Produkcja budowlano-montażowa w okresie styczeń–październik br. była o 17,9% większa niż przed rokiem (kiedy notowano odpowiednio wzrost o 12,9%). Najbardziej wzrosła produkcja realizowana przez przedsiębiorstwa specjalizujące się w budowie budynków.

¹ W cenach stałych; w jednostkach budowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Tablica 14. Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji budowlano-montażowej
 Table 14. *Indices (at constant prices) and structure (at current prices) of construction and assembly production*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2017		2018		2017	
	X	I-X	X	I-X		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year =100</i>				struktura w % <i>structure in %</i>	
Ogółem <i>Total</i>	120,2	112,9	122,4	117,9	100,0	100,0
roboty budowlane o charakterze: <i>construction work with character:</i>						
inwestycyjnym <i>investment</i>	124,9	113,6	119,5	116,2	62,2	63,1
remontowym <i>restoration</i>	112,8	111,7	127,5	120,7	37,8	36,9
Budowa budynków <i>Construction of buildings</i>	115,8	107,2	126,0	120,4	34,0	33,2
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej <i>Civil engineering</i>	124,6	120,9	125,2	119,6	40,9	40,3
Roboty budowlane specjalistyczne <i>Specialised construction activities</i>	118,0	109,2	112,6	112,0	25,1	26,5

W okresie styczeń–wrzesień br. przedsiębiorstwa budowlane² osiągnęły wyższe niż w okresie trzech kwartałów ub. roku **wyniki finansowe** ze sprzedaży produktów towarów i materiałów (2,4 mld zł wobec 2,1 mld zł); wzrosły także ich wyniki finansowe brutto (z 2,6 mld zł do 2,8 mld zł) oraz netto (z 2,1 mld zł do 2,3 mld zł). Wyższe niż przed rokiem wyniki finansowe brutto i netto uzyskały podmioty specjalizujące się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej oraz realizujące głównie roboty budowlane specjalistyczne, a niższe – jednostki zajmujące się głównie budową budynków.

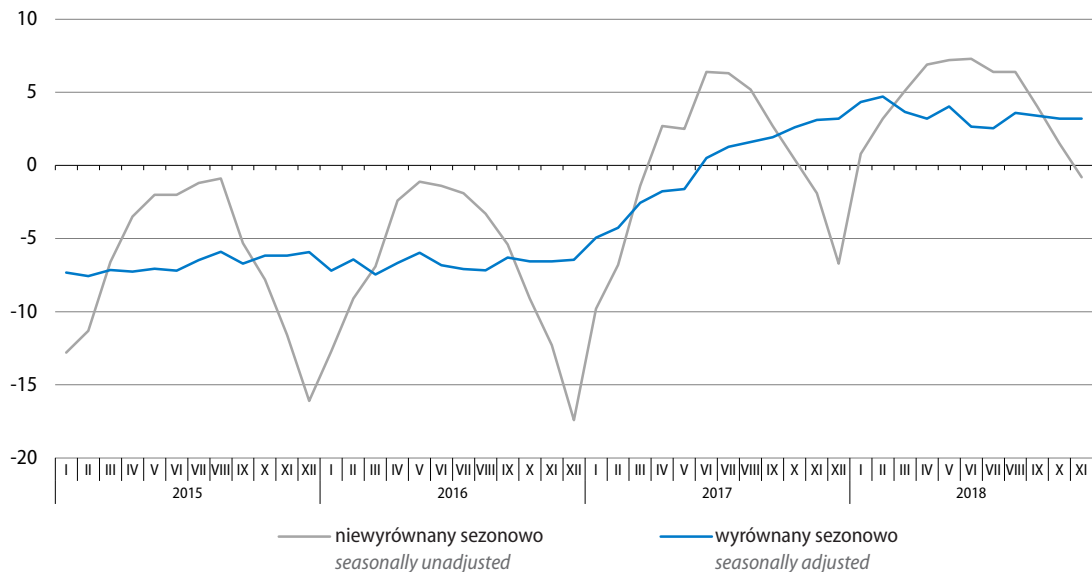
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży w przedsiębiorstwach budowlanych utrzymał się na poziomie sprzed roku (3,1%), natomiast nieznacznie obniżyły się wskaźniki rentowności obrotu brutto (z 3,7% do 3,5%) oraz netto (z 3,0% do 2,9%). Wskaźnik poziomu kosztów nieco pogorszył się w porównaniu z notowanym w okresie styczeń–wrzesień ub. roku (wyniósł 96,5% wobec 96,3%). Niższe niż w okresie trzech kwartałów ub. roku były wskaźniki płynności finansowej – I stopnia (28,4% wobec 36,9%) oraz II stopnia (102,8% wobec 107,8%). Zwiększył się udział przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw budowlanych (o 5,6 p.proc. do 75,0%), natomiast zmalał udział przychodów tych podmiotów w przychodach ogółem badanych przedsiębiorstw budowlanych (o 4,6 p.proc. do 74,9%).

Nakłady inwestycyjne³ w budownictwie w okresie styczeń–wrzesień br. były o 24,5% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (kiedy notowano odpowiednio ich wzrost o 0,9%). Liczba rozpoczętych przez przedsiębiorstwa budowlane nowych zadań inwestycyjnych była nieco mniejsza niż przed rokiem – o 0,3%, natomiast znacznie większa była ich wartość kosztorysowa – o 46,9%.

² Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

³ Dane dotyczące nakładów inwestycyjnych i wartości kosztorysowej podano w cenach bieżących. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

Wykres 20. Wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury w budownictwie
 Chart 20. General business climate indicators in construction

W listopadzie br. **ogólny klimat koniunktury** w budownictwie oceniany jest nieznacznie negatywnie (wobec pozytywnych ocen przed miesiącem). Diagnozy w zakresie portfela zamówień krajowych są niekorzystne, po raz pierwszy od marca br., a pozytywne oceny produkcji budowlano-montażowej – bardziej ostrożne od formułowanych w październiku br. Bieżąca sytuacja finansowa przedsiębiorstw oceniana jest nieznacznie negatywnie, podobnie jak przed miesiącem. Przewidywania w wymienionych obszarach są bardziej pesymistyczne niż w październiku br. W drugim miesiącu z kolei przedsiębiorcy wskazują na możliwość ograniczenia zatrudnienia. Nadal oczekiwany jest wzrost cen robót budowlano-montażowych.

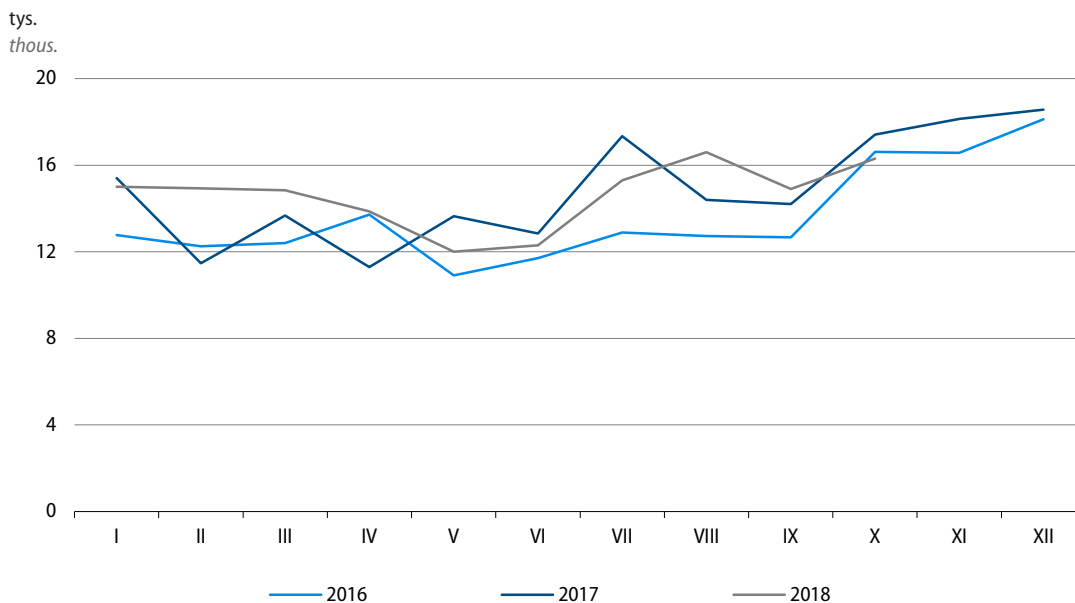
Podobnie jak przed miesiącem, jako główne bariery w prowadzeniu działalności budowlano-montażowej przedsiębiorcy wymieniają koszty zatrudnienia, niedobór wykwalifikowanych pracowników i wysokie obciążenia na rzecz budżetu. W skali roku w największym stopniu wzrosło znaczenie ograniczeń związanych z kosztami materiałów i niedoborem wykwalifikowanych pracowników. Znacznie rzadziej niż przed rokiem wskazywane są natomiast utrudnienia wynikające ze zbyt dużej konkurencji na rynku.

Budownictwo mieszkaniowe

Housing construction

W październiku br. liczba mieszkań oddanych do użytkowania była mniejsza niż w analogicznym miesiącu ub. roku. Wzrosła natomiast liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto oraz mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym.

Wykres 21. Mieszkania oddane do użytkowania
Chart 21. Dwellings completed

Według wstępnych danych¹ w październiku br. **oddano do użytkowania** 16,3 tys. mieszkań, tj. o 6,1% mniej niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 4,7%). Zmniejszyła się liczba mieszkań zrealizowanych w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 10,1% do 9,5 tys.) oraz, w mniejszym stopniu, w budownictwie indywidualnym (o 1,1% do 6,0 tys.). Spadki zanotowano także w budownictwie społecznym czynszowym (gdzie oddano 138 mieszkań wobec 205 w październiku ub. roku) i zakładowym (1 wobec 6). Więcej mieszkań niż przed rokiem oddano do użytkowania w budownictwie spółdzielczym (432 wobec 318) i komunalnym (303 wobec 281).

W okresie styczeń–październik br. oddano do użytkowania 146,0 tys. mieszkań, tj. o 3,1% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. Wzrost notowano m.in. w obydwu głównych formach budownictwa, tj. w budownictwie indywidualnym i przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem.

¹ Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

Tablica 15. Liczba mieszkań oddanych do użytkowania

Table 15. Number of dwellings completed

Formy budownictwa <i>Forms of construction</i>	I-X 2017			I-X 2018		
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	struktura w % <i>structure in %</i>	analogiczny okres roku poprzedniego= 00 <i>corresponding period of previous year=100</i>	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	struktura w % <i>structure in %</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>
Ogółem <i>Total</i>	141643	100,0	110,1	146016	100,0	103,1
Indywidualne ^a <i>Private^a</i>	54584	38,5	103,1	54625	37,4	100,1
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^b <i>For sale or rent^b</i>	82567	58,3	116,3	86887	59,5	105,2
Spółdzielcze <i>Cooperative</i>	1855	1,3	86,2	2055	1,4	110,8
Spółeczne czynszowe <i>Public building society</i>	1350	1,0	134,3	1164	0,8	86,2
Komunalne <i>Municipal</i>	1185	0,8	91,9	1197	0,8	101,0
Zakładowe <i>Company</i>	102	0,1	41,3	88	0,1	86,3

a Realizowane na użytek własny inwestora. b Łącznie z budownictwem osób fizycznych przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem w celu osiągnięcia zysku.

a Realized for the own use of the investor. b Including construction realized by natural persons designated for sale or rent in order to achieve a profit.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w okresie styczeń–październik br. wyniosła 91,8 m² i była o 1,5 m² mniejsza niż przed rokiem.

W październiku br. **wydano pozwolenia na budowę lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym** dla 24,8 tys. mieszkań, tj. o 9,2% więcej niż w analogicznym miesiącu ub. roku (przed rokiem notowano wzrost o 15,1%). Liczba mieszkań, których **budowę rozpoczęto** wyniosła 20,1 tys. i zwiększyła się w stosunku do października ub. roku o 23,3% (wobec wzrostu o 4,5% przed rokiem).

Szacuje się, że na koniec października br. **w budowie** pozostawało 806,9 tys. mieszkań, tj. o 5,2% więcej niż przed rokiem.

Tablica 16. Liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym i mieszkań, których budowę rozpoczęto

Table 16. Number of dwellings for which permits have been granted or which have been registered with a construction project and dwellings in which construction has begun

Formy budownictwa <i>Forms of construction</i>	Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym <i>Dwellings for which permits have been granted or which have been registered with a construction project</i>			Mieszkania, których budowę rozpoczęto <i>Dwellings in which construction has begun</i>		
	I–X 2018					
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	struktura w % <i>structure in %</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	struktura w % <i>structure in %</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>
Ogółem <i>Total</i>	217999	100,0	102,2	194024	100,0	109,5
Indywidualne ^a <i>Private^a</i>	79367	36,4	x	76974	39,7	x
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^b <i>For sale or rent^b</i>	133769	61,4	x	112561	58,0	x
Spółdzielcze <i>Cooperative</i>	1461	0,7	120,1	2006	1,0	86,7
Spółeczne czynszowe <i>Public building society</i>	2200	1,0	119,9	1121	0,6	90,8
Komunalne <i>Municipal</i>	1149	0,5	50,5	1085	0,6	79,9
Zakładowe <i>Company</i>	53	0,0	25,1	277	0,1	318,4

a Realizowane na użytek własny inwestora (do końca 2017 r. – łącznie z budownictwem osób fizycznych przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem w celu osiągnięcia zysku); wskaźniki dynamiki są niemożliwe do obliczenia w warunkach porównywalnych, ze względu na brak możliwości dokonania przeliczeń danych wstecz zgodnie ze zmienionym zakresem form budownictwa. b łącznie z budownictwem osób fizycznych przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem w celu osiągnięcia zysku (które do końca 2017 r. było zaliczane do budownictwa indywidualnego); wskaźniki dynamiki są niemożliwe do obliczenia w warunkach porównywalnych, ze względu na brak możliwości dokonania przeliczeń danych wstecz zgodnie ze zmienionym zakresem form budownictwa.

a Realised for the own use of the investor (until the end of 2017 – including construction realised by natural persons designated for sale or rent in order to achieve a profit); dynamics indices are impossible to calculate in comparable terms, due to the impossibility of recalculating data back according to the revised scope of forms of construction. b Including construction realised by natural persons designated for sale or rent in order to achieve a profit (which by the end of 2017 was included in private construction); dynamics indices are impossible to calculate in comparable terms, due to the impossibility of recalculating data back according to the revised scope of forms of construction.

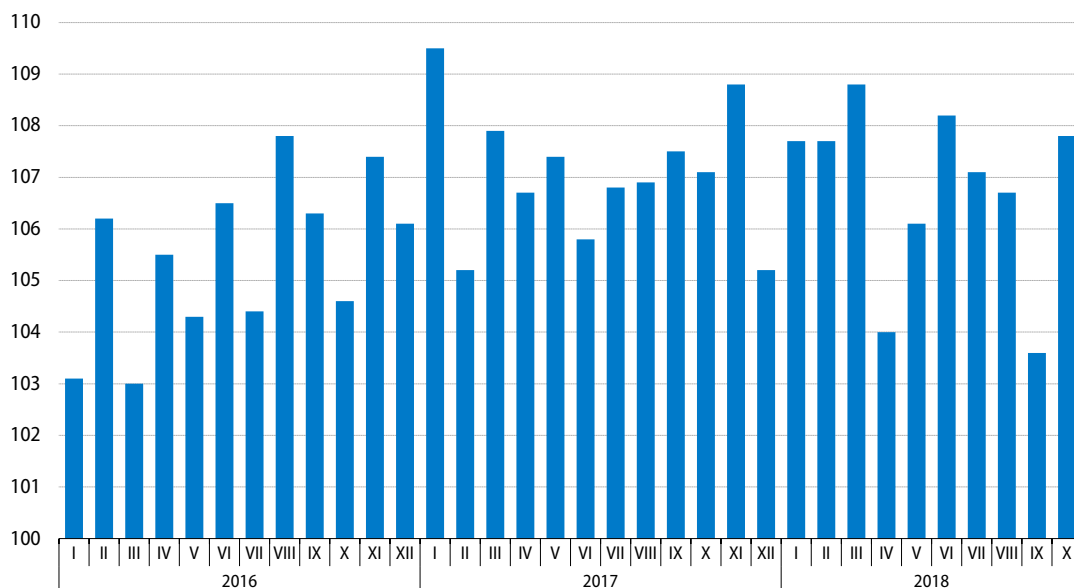
Rynek wewnętrzny

Domestic market

W październiku br. **sprzedaż detaliczna**¹ zwiększyła się w skali roku o 7,8% (wobec wzrostu o 3,6% przed miesiącem oraz o 7,1% w październiku ub. roku). W okresie styczeń–październik br. sprzedaż detaliczna była wyższa niż przed rokiem o 6,5%.

Wykres 22. Sprzedaż detaliczna towarów (ceny stałe) analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 22. Retail sales of goods (constant prices) corresponding period of previous year=100

Większa niż w październiku ub. roku była sprzedaż we wszystkich grupach. Spośród grup o istotnym udziale w sprzedaży detalicznej ogółem wysoki wzrost notowano w grupach: pozostałe (o 15,0%), paliwa stałe, ciekłe i gazowe (o 11,0%) oraz pojazdy samochodowe, motocykle, części (o 9,7%). Zwiększenie sprzedaży obserwowano również w firmach prowadzących pozostałą sprzedaż detaliczną w niewyspecjalizowanych sklepach (o 5,9%) oraz w jednostkach handlujących żywnością, napojami i wyrobami tytoniowymi (o 1,5%).

Sprzedaż hurtowa² w październiku br. była o 15,8% wyższa niż przed rokiem, w tym w przedsiębiorstwach hurtowych zwiększyła się o 13,7%. W okresie styczeń–październik br. sprzedaż hurtowa w skali roku wzrosła o 11,7%, w tym wśród przedsiębiorstw hurtowych – o 9,5%.

1 W cenach stałych; w przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

2 W cenach bieżących; w przedsiębiorstwach handlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Tablica 17. Dynamika sprzedaży detalicznej (w cenach stałych)Table 17. *Indices (at constant prices) of retail sales*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2017		2018	
	X	I-X	X	I-X
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>			
Ogółem^a <i>Total^a</i>	107,1	107,2	107,8	106,5
w tym: <i>of which:</i>				
Pojazdy samochodowe, motocykle, części <i>Motor vehicles, motorcycles, parts</i>	111,8	108,3	109,7	107,1
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe <i>Solid, liquid and gaseous fuels</i>	105,6	106,4	111,0	107,8
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe <i>Food, beverages and tobacco products</i>	101,8	103,2	101,5	101,2
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach <i>Other retail sale in non-specialized stores</i>	105,3	105,2	105,9	106,9
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny <i>Pharmaceuticals, cosmetics, orthopaedic equipment</i>	111,4	113,0	111,7	111,8
Tekstylia, odzież, obuwie <i>Textiles, clothing, footwear</i>	114,1	117,5	111,6	112,4
Meble, rtv, agd <i>Furniture, radio, TV and household appliances</i>	109,6	109,2	107,5	106,8
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach <i>Newspapers, books, other sale in specialized stores</i>	107,3	109,7	102,4	100,9
Pozostałe <i>Others</i>	109,8	105,6	115,0	110,7

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwa do określonej kategorii wg przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wolumenu sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

a Groups of enterprises were created based on the Polish Classification of Activities – PKD 2007. A given enterprise is included to a specific category by predominating kind of activity and according to its present organisational status. The recorded changes of rise or fall of the volume of retail sales in particular groups of enterprises activity may result from a change in the predominating kind of activity and organisational changes (e.g. a merger of enterprises). This does not have impact on the dynamics of the total retail sales.

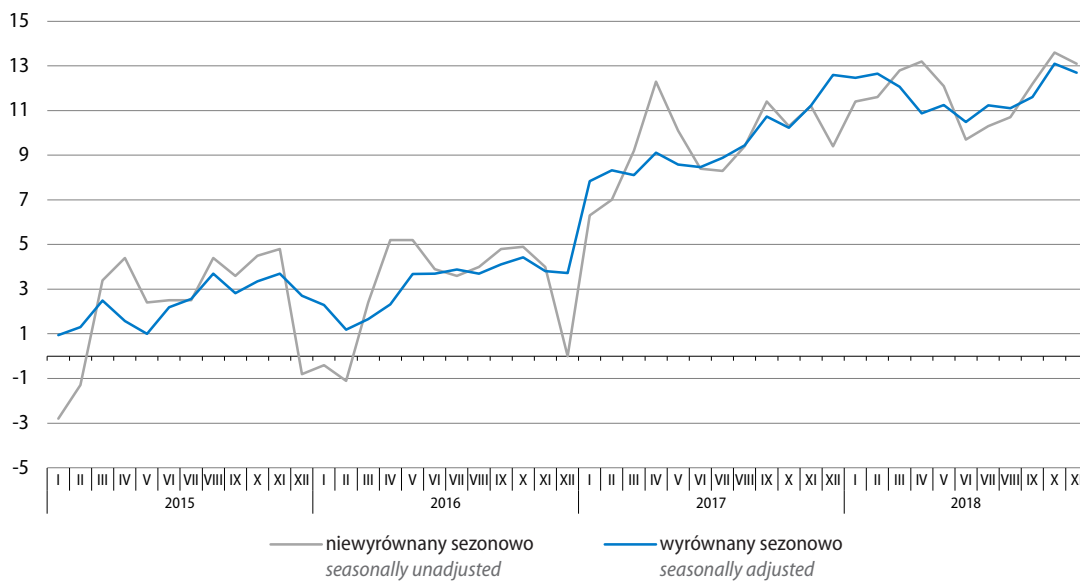
W okresie styczeń–wrzesień br. **wyniki finansowe**³ odnotowane przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych były wyższe niż przed rokiem. Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów zwiększył się o 19,4% (do 19,5 mld zł), wynik finansowy brutto wzrósł o 23,2% (do 17,9 mld zł), a netto – o 25,3% (do 14,5 mld zł). Poprawiły się wskaźniki rentowności: ze sprzedaży (z 2,6% przed rokiem do 2,8%), obrotu brutto (z 2,3% do 2,6%) oraz obrotu netto (z 1,8% do 2,1%). Wskaźnik poziomu kosztów wyniósł 97,4% (wobec 97,7% przed rokiem). Zmniejszyły się wskaźniki płynności finansowej – I stopnia (z 22,8% do 22,0%) oraz II stopnia (z 78,2% do 77,8%). Nieznacznie wzrósł udział przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych (z 76,3% do 76,9%), zwiększył się także udział ich przychodów w przychodach z całokształtu działalności ogółu podmiotów w tej sekcji (z 76,1% do 80,8%).

³ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

Nakłady inwestycyjne⁴ zrealizowane przez jednostki prowadzące działalność w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych w okresie styczeń–wrzesień br. były o 21,3% wyższe niż przed rokiem (po wzroście w analogicznym okresie ub. roku o 15,4%). Zmniejszyła się liczba nowo rozpoczętych inwestycji (o 14,2%) oraz ich wartość kosztorysowa (o 6,6%).

Wykres 23. Wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury w handlu detalicznym

Chart 23. General business climate indicators in retail trade

W listopadzie br. **ogólny klimat koniunktury** w handlu detalicznym oceniany jest pozytywnie, podobnie jak przed miesiącem. Najbardziej optymistyczne oceny koniunktury, zbliżone do formułowanych w październiku, zgłaszają firmy duże. Pozytywne pozostają również nastroje jednostek średnich oraz małych. Po raz pierwszy od grudnia ub. roku negatywne oceny koniunktury formułują mikro przedsiębiorstwa. Pozytywne oceny koniunktury są zgłaszane przez przedsiębiorstwa we wszystkich badanych branżach, w tym najlepsze – w tekstyliach, odzieży i obuwiu. Korzystnie i lepiej niż w poprzednich miesiącach oceniana jest przez ogół przedsiębiorstw bieżąca sprzedaż oraz sytuacja finansowa. Utrzymują się pozytywne przewidywania w tych obszarach. Oczekiwania dotyczące popytu są optymistyczne, zbliżone do obserwowanych przed miesiącem. Przedsiębiorcy nadal prognozują zwiększenie zatrudnienia oraz możliwość wzrostu cen towarów.

Wśród czynników ograniczających działalność firm handlowych w listopadzie br. jako najbardziej uciążliwe wskazywane są koszty zatrudnienia oraz zbyt duża konkurencja na rynku. W skali roku najbardziej zmniejszyła się dotkliwość bariery związanej ze zbyt dużą konkurencją na rynku, a zwiększyła – z niedoborem pracowników.

⁴ Dane dotyczące nakładów inwestycyjnych i wartości kosztorysowej podano w cenach bieżących. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

Transport

Transport

W październiku br. **sprzedaż wyrobów i usług**¹ w jednostkach transportu ogółem² była o 10,6% wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku (wobec wzrostu o 10,6% we wrześniu br. oraz o 14,4% w październiku ub. roku). W okresie styczeń–październik br. sprzedaż zwiększyła się w skali roku o 11,5%.

Spośród grup o wysokim udziale w transporcie ogółem w październiku br. w największym stopniu wzrosła sprzedaż w transporcie samochodowym (o 12,4%). W magazynowaniu i działalności usługowej wspomagającej transport odnotowano wzrost sprzedaży o 6,0%, a w transporcie kolejowym – o 5,0%.

W październiku br. **przewieziono ogółem** 54,8 mln ton **ładunków**, tj. o 10,1% więcej niż przed rokiem. Zwiększyła się wielkość przewozów w transporcie samochodowym, kolejowym oraz morskim, obniżyła się natomiast w transporcie rurociągowym. Od początku roku przetransportowano 504,8 mln ton ładunków ogółem, tj. o 11,1% więcej niż w okresie styczeń–październik ub. roku.

Wielkość ładunków przewiezionych **transportem kolejowym** w październiku br. wyniosła 22,5 mln ton, tj. o 4,0% więcej niż przed rokiem. Średniodobowe przewozy ładunków w październiku br. były o 6,2% większe niż we wrześniu br. W okresie dziesięciu miesięcy br. przewieziono 208,7 mln ton ładunków, tj. o 5,4% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku.

Transportem samochodowym zarobkowym w październiku br. przewieziono 26,7 mln ton ładunków, tj. o 20,8% więcej niż przed rokiem, a w okresie styczeń–październik br. – 242,2 mln ton, tj. odpowiednio o 18,8% więcej. Potencjał przewozowy transportu samochodowego zarobkowego wzrósł od początku roku o 15,1%.

Transportem rurociągowym w październiku br. przetłoczono 4,6 mln ton ropy i produktów naftowych (o 4,7% mniej niż przed rokiem), a w okresie dziesięciu miesięcy br. – 46,0 mln ton (o 7,4% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku).

Masa ładunków przewiezionych **transportem morskim** w październiku br. wzrosła o 3,9% w skali roku i wyniosła 0,8 mln ton. Od początku roku żeglugą morską przetransportowano 6,9 mln ton ładunków (o 6,1% więcej niż przed rokiem).

Obroty ładunkowe w **portach morskich** w październiku br. wyniosły 7,8 mln ton, tj. o 13,8% więcej niż przed rokiem. Znacznie wzrosły obroty pozostałymi ładunkami drobnicowymi (o 59,6%). Przeładowano więcej kontenerów – o 16,9%, ładunków masowych ciekłych – o 12,4% (w tym ropy naftowej i przetworów naftowych – o 4,6% więcej), ładunków masowych suchych – o 9,7% (przy spadku przeładunku węgla i koksu – o 27,4%) oraz ładunków tocznych – o 1,5%.

W większości głównych portów w październiku br. obserwowano wzrost obrotów ładunkowych w skali roku (z wyjątkiem portu Police, gdzie wystąpił spadek o 6,0% do 0,1 mln ton). Znacznie wzrosła wielkość obrotów ładunkowych w porcie Świnoujście (o 40,0% do 1,7 mln ton). Wzrost obrotów ładunkowych notowano także w porcie Szczecin (o 20,7% do 0,8 mln ton), Gdynia (o 12,1% do 1,8 mln ton) i Gdańsk (o 3,9% do 3,3 mln ton).

W okresie styczeń–październik br. w portach morskich przeładowano 74,7 mln ton ładunków, tj. o 19,2% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku.

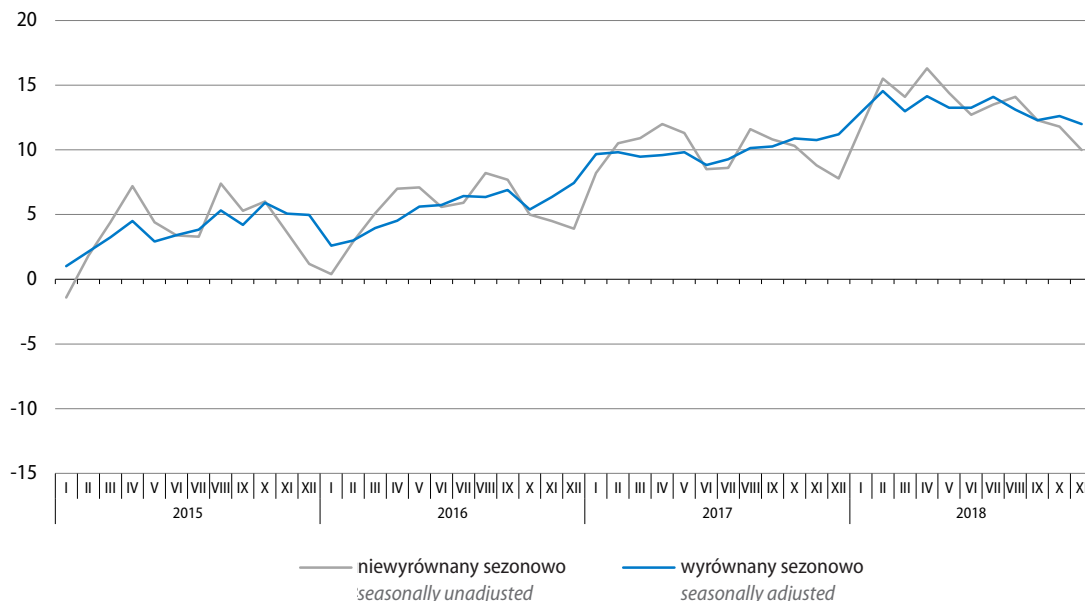
¹ Obejmująca wpływy za przewozy ładunków, pasażerów, bagażu i poczty, przeładunki, spedycję, składowanie i magazynowanie ładunków oraz inne usługi związane z obsługą transportu.

² W cenach stałych; w przedsiębiorstwach transportowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

W okresie styczeń–wrzesień br. **wyniki finansowe**³ przedsiębiorstw w transporcie i gospodarce magazynowej były wyższe niż przed rokiem. Wynik finansowy brutto wzrósł o 20,4% do 5,8 mld zł, a wynik finansowy netto – o 23,1% do 4,8 mld zł. Poprawiła się większość relacji ekonomiczno-finansowych. Wskaźnik rentowności ze sprzedaży wzrósł z 3,3% do 3,7%, wskaźnik rentowności obrotu brutto – z 5,1% do 5,6%, a wskaźnik rentowności obrotu netto – z 4,1% do 4,6%. Lepiej niż przed rokiem kształtował się wskaźnik poziomu kosztów (94,4% wobec 94,9%). Obniżyły się wskaźniki płynności finansowej: I stopnia – do 73,1% (z 74,6%) oraz II stopnia – do 147,2% (ze 149,8%). Nieznacznie zmniejszył się udział przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw w sekcji transport i gospodarka magazynowa (z 71,6% do 71,4%), natomiast wzrósł udział ich przychodów w przychodach z całokształtu działalności ogółu badanych podmiotów (z 79,2% do 80,4%).

Nakłady inwestycyjne⁴ w sekcji transport i gospodarka magazynowa w okresie trzech kwartałów br. były o 40,7% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 18,6% przed rokiem). Obniżyła się liczba inwestycji nowo rozpoczętych przez te podmioty – o 45,1%, a ich wartość kosztorysowa była o 52,3% niższa niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku (kiedy notowano ponad 4-krotny wzrost).

Wykres 24. Wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury w transporcie i gospodarce magazynowej
Chart 24. General business climate indicators in transportation and storage

W listopadzie br. **ogólny klimat koniunktury** w sekcji transport i gospodarka magazynowa jest oceniany korzystnie, ale ostrożniej niż przed miesiącem. Nieco mniej pozytywnie niż w październiku br. oceniana jest aktualna sytuacja finansowa, przy korzystnych, lepszych niż przed miesiącem diagnozach sprzedaży oraz utrzymujących się pozytywnych ocenach popytu. Przewidywania w tych obszarach są nadal optymistyczne. Przedsiębiorcy przewidują możliwość zwiększenia zatrudnienia oraz wzrostu cen.

³ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

⁴ Dane dotyczące nakładów inwestycyjnych podano w cenach bieżących. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

Bilans płatniczy

Balance of payments

Według wstępnych danych **saldo rachunku bieżącego bilansu płatniczego**¹ we wrześniu br. wyniosło minus 2,3 mld zł (wobec 0,1 mld zł we wrześniu ub. roku.). **Saldo obrotów towarowych** ukształtowało się na poziomie minus 1,9 mld zł (1,8 mld zł rok wcześniej), przy czym eksport zwiększył się o 1,0% do 76,0 mld zł, a import wzrósł o 6,2% do 78,0 mld zł. **Saldo usług** wyniosło 7,3 mld zł i było wyższe o 1,0 mld zł niż we wrześniu ub. roku, a złożyły się na nie salda: pozostałych usług (4,0 mld zł), usług transportowych (2,2 mld zł) i podróży zagranicznych (1,1 mld zł). Przychody z tytułu eksportu usług ukształtowały się na poziomie 20,9 mld zł (wzrost o 8,6%), a rozchody z tytułu importu usług wyniosły 13,5 mld zł (tj. o 5,1% więcej niż przed rokiem). **Saldo dochodów pierwotnych** wyniosło minus 8,9 mld zł, a w porównaniu z ujemnym saldem we wrześniu ub. roku pogłębiło się o 1,2 mld zł. O wysokości salda dochodów pierwotnych w największym stopniu zdecydowało saldo dochodów z inwestycji w kwocie minus 8,0 mld zł, przy czym dochody uzyskane przez bezpośrednich inwestorów zagranicznych z tytułu ich zaangażowania kapitałowego w polskich podmiotach ukształtowały się na poziomie 6,7 mld zł, a dochody nierezydentów z inwestycji portfelowych wyniosły 1,9 mld zł. **Saldo dochodów wtórnych** we wrześniu br. wyniosło 1,2 mld zł (wobec minus 0,3 mld zł rok wcześniej), przy czym wartość przychodów wzrosła w porównaniu we wrześniem ub. roku o 0,1 mld zł do kwoty 2,0 mld zł, a wartość rozchodów zmniejszyła się o 1,4 mld zł do poziomu 0,8 mld zł.

Rachunek kapitałowy we wrześniu br. zamknął się dodatnim saldem w wysokości 1,2 mld zł (1,0 mld zł we wrześniu ub. roku), a kwoty przychodów i rozchodów ukształtowały się odpowiednio na poziomie 1,4 mld zł oraz 0,3 mld zł (wobec 1,1 mld zł przychodów oraz 0,1 mld zł rozchodów przed rokiem).

Saldo rachunku finansowego bilansu płatniczego we wrześniu br. wyniosło minus 3,5 mld zł (wobec minus 1,8 mld zł rok wcześniej). **Saldo inwestycji zagranicznych w Polsce** ukształtowało się na poziomie 8,5 mld zł, przy czym saldo pasywów inwestycji bezpośrednich wyniosło 3,8 mld zł. Saldo **polskich inwestycji za granicą** wyniosło 5,0 mld zł, w tym saldo aktywów inwestycji bezpośrednich ukształtowało się na poziomie 3,1 mld zł. Na wielkość salda rachunku finansowego wpływały również **inwestycje portfelowe**, w których aktywa zagraniczne rezydentów zwiększyły się o 1,7 mld zł oraz wystąpił napływ kapitału nierezydentów w kwocie 2,0 mld zł. W **pozostałych inwestycjach** notowano wzrost aktywów rezydentów o 3,3 mld zł oraz napływ kapitału nierezydentów w kwocie 2,7 mld zł. Saldo pochodnych instrumentów finansowych ukształtowało się na poziomie minus 3,0 mld zł.

Wartość **oficjalnych aktywów rezerwowych** we wrześniu br. zmniejszyła się o 0,2 mld zł do 414,9 mld zł na koniec miesiąca.

¹ Opracowano na podstawie danych Narodowego Banku Polskiego (NBP).

Tablica 18. Bilans płatniczy
Table 18. Balance of payments

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	IX 2017	IX 2018	X 2017 – IX 2018 ^a
	w mln zł <i>in mln PLN</i>		
Rachunek bieżący <i>Current account</i>	93	-2344	-8550
Saldo obrotów towarowych <i>Balance on goods</i>	1839	-1930	-12181
eksport <i>exports</i>	75275	76023	890898
import <i>imports</i>	73436	77953	903079
Saldo usług <i>Balance on services</i>	6325	7323	87400
przychody <i>credit</i>	19211	20870	237684
rozchody <i>debit</i>	12886	13547	150284
Saldo dochodów pierwotnych <i>Balance on primary income</i>	-7759	-8917	-82512
przychody <i>credit</i>	2773	2705	47473
rozchody <i>debit</i>	10532	11622	129985
Saldo dochodów wtórnych <i>Balance on secondary income</i>	-312	1180	-1257
przychody <i>credit</i>	1957	2021	26016
rozchody <i>debit</i>	2269	841	27273
Rachunek kapitałowy <i>Capital account</i>	1001	1178	37379
Przychody <i>Credit</i>	1110	1442	40225
Rozchody <i>Debit</i>	109	264	2846
Rachunek finansowy <i>Financial account</i>	-1813	-3485	4221
Inwestycje bezpośrednie – aktywa <i>Direct investment – assets</i>	3488	3131	9593
akcje i inne formy udziałów kapitałowych <i>equity and investment fund shares</i>	1616	-210	2813
instrumenty dłużne <i>debt instruments</i>	1872	3341	6780
Inwestycje bezpośrednie – pasywa <i>Direct investment – liabilities</i>	2989	3786	58894

a Dane skumulowane są prezentowane krocząco w ujęciu 12 miesięcy.
a Cumulated data presented as 12-month moving data.

Tablica 18. Bilans płatniczy (dok.)
Table 18. Balance of payments (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	IX 2017	IX 2018	X 2017 – IX 2018 ^a
	w mln zł <i>in mln PLN</i>		
akcje i inne formy udziałów kapitałowych <i>equity and investment fund shares</i>	2799	1069	46010
instrumenty dłużne <i>debt instruments</i>	190	2717	12884
Inwestycje portfelowe – aktywa <i>Portfolio investment – assets</i>	455	1732	3247
udziałowe papiery wartościowe <i>equity securities</i>	-201	-269	-4322
dłużne papiery wartościowe <i>debt securities</i>	656	2001	7569
Inwestycje portfelowe – pasywa <i>Portfolio investment – liabilities</i>	3322	2014	-8789
udziałowe papiery wartościowe <i>equity securities</i>	416	-188	5338
dłużne papiery wartościowe <i>debt securities</i>	2906	2202	-14127
Pozostałe inwestycje – aktywa <i>Other investment – assets</i>	2442	3332	29898
NBP <i>monetary authorities</i>	-255	0	-547
sektor rządowy <i>general government</i>	35	87	255
monetarne instytucje finansowe <i>monetary financial institutions</i>	315	-72	14744
pozostałe sektory <i>other sectors</i>	2347	3317	15446
Pozostałe inwestycje – pasywa <i>Other investment – liabilities</i>	8464	2662	-2850
NBP <i>monetary authorities</i>	8811	-1022	-2218
sektor rządowy <i>general government</i>	-368	-2558	-2127
monetarne instytucje finansowe <i>monetary financial institutions</i>	-3419	1425	-8836
pozostałe sektory <i>other sectors</i>	3440	4817	10331
Pochodne instrumenty finansowe <i>Financial derivatives</i>	-691	-3006	-6196
Oficjalne aktywa rezerwowe <i>Official reserve assets</i>	7268	-212	14934
Saldo błędów i opuszczeń <i>Net errors and omissions</i>	-2907	-2319	-24608

a Dane skumulowane są prezentowane krocząco w ujęciu 12 miesięcy.
a Cumulated data presented as 12-month moving data.

Handel zagraniczny

Foreign trade

W okresie trzech kwartałów br. obroty towarowe z zagranicą wzrosły w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku w większym stopniu po stronie importu niż eksportu. Saldo obrotów ogółem było ujemne wobec dodatniego przed rokiem. W okresie styczeń–sierpień br. obroty w cenach stałych wzrosły w skali roku; wskaźnik terms of trade kształtował się niekorzystnie.

W porównaniu z okresem styczeń–wrzesień ub. roku eksport liczony w złotych (**w cenach bieżących**) wzrósł o 4,9% do 686,6 mld zł, a import zwiększył się o 7,6% do 697,4 mld zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem w wysokości 10,8 mld zł (wobec dodatniego 6,1 mld zł przed rokiem).

Eksport **w cenach stałych** w okresie styczeń–sierpień br. zwiększył się o 4,9% w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, a import wzrósł o 6,3%. Wyższy niż przed rokiem był wolumen eksportu do krajów UE (o 4,2%), do krajów Europy Środkowo-Wschodniej (o 6,8%) oraz do krajów rozwijających się (o 5,3%). W imporcie wzrósł wolumen towarów sprowadzanych z krajów UE (o 3,0%), z krajów Europy Środkowo-Wschodniej (o 9,2%) i z krajami rozwijającymi się (o 12,9%).

Ceny transakcyjne towarów eksportowanych (liczone w złotych) były wyższe niż w okresie ośmiu miesięcy ub. roku o 1,1%, a towarów importowanych wzrosły o 2,0%.

Wskaźnik terms of trade w obrotach ogółem kształtował się na poziomie 99,1 (wobec 99,0 w okresie styczeń–sierpień ub. roku). W wymianie z krajami UE wyniósł on 99,3 (w porównaniu ze 101,9 przed rokiem), z krajami Europy Środkowo-Wschodniej – 88,0 (wobec 83,8), a z krajami rozwijającymi się – 100,0 (wobec 95,8).

Wykres 25. Obroty handlu zagranicznego (ceny bieżące) analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 25. Foreign trade turnover (current prices)
corresponding period of previous year=100

Tablica 19. Obroty towarowe handlu zagranicznego
 Table 19. Foreign trade turnover of goods

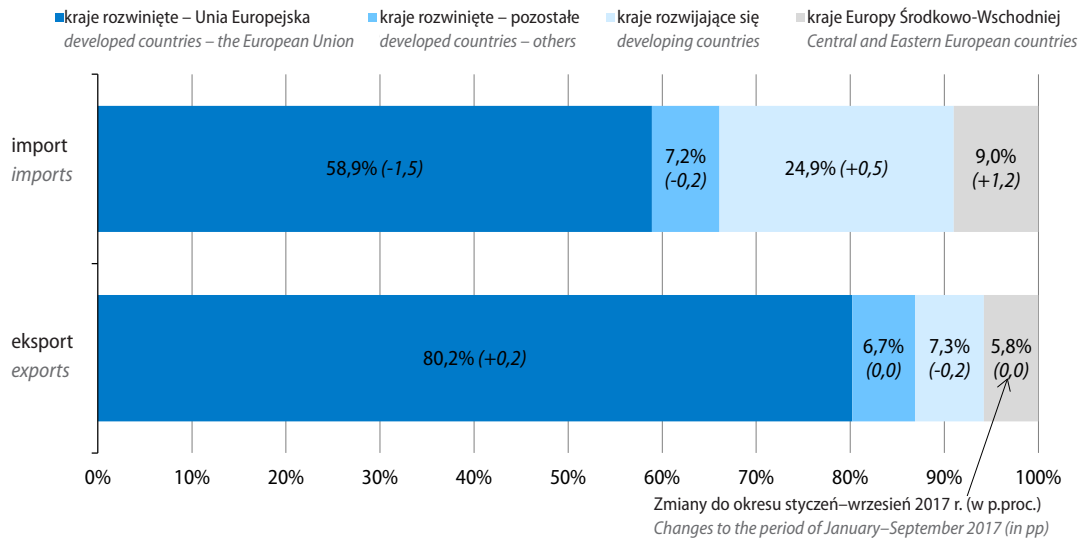
Wyszczególnienie Specification	I–IX 2018						I–IX 2017	I–IX 2018
	w mln zł in mln PLN	w mln EUR in mln EUR	w mln USD in mln USD	I–IX 2017=100				
				zł PLN	EUR EUR	USD USD	struktura w % structure in %	
Eksport Exports	686 615,4	162 026,4	193 830,3	104,9	106,0	115,4	100,0	100,0
Kraje rozwinięte <i>Developed countries</i>	596 812,8	140 850,3	168 524,7	105,1	106,2	115,7	86,7	86,9
w tym Unia Europejska <i>of which European Union</i>	550 511,0	129 923,9	155 451,9	105,2	106,3	115,8	80,0	80,2
w tym strefa euro <i>of which euro-area</i>	395 801,4	93 410,2	111 767,1	106,0	107,2	116,7	57,0	57,6
Kraje rozwijające się <i>Developing countries</i>	49 888,4	11 766,5	14 064,5	102,0	102,9	112,0	7,5	7,3
Kraje Europy Środkowo- -Wschodniej <i>Central and Eastern European countries</i>	39 914,2	9 409,6	11 241,1	105,1	106,0	115,0	5,8	5,8
Import^a Imports^a	697 437,5	164 569,2	196 822,7	107,6	108,6	118,3	100,0	100,0
Kraje rozwinięte <i>Developed countries</i>	461 236,5	108 857,3	130 253,3	104,9	106,0	115,5	67,8	66,1
w tym Unia Europejska <i>of which European Union</i>	411 097,6	97 025,3	116 093,6	105,0	106,1	115,6	60,4	58,9
w tym strefa euro <i>of which euro-area</i>	329 827,0	77 839,8	93 129,5	105,3	106,4	115,9	48,3	47,3
Kraje rozwijające się <i>Developing countries</i>	173 368,9	40 895,9	48 872,6	109,6	110,7	120,4	24,4	24,9
Kraje Europy Środkowo- -Wschodniej <i>Central and Eastern European countries</i>	62 832,1	14 816,0	17 696,8	123,9	125,2	136,2	7,8	9,0
Saldo Balance	-10 822,1	-2 542,8	-2 992,4	x	x	x	x	x
Kraje rozwinięte <i>Developed countries</i>	135 576,3	31 993,0	38 271,4	x	x	x	x	x
w tym Unia Europejska <i>of which European Union</i>	139 413,4	32 898,6	39 358,3	x	x	x	x	x
w tym strefa euro <i>of which euro-area</i>	65 974,4	15 570,4	18 637,6	x	x	x	x	x
Kraje rozwijające się <i>Developing countries</i>	-123 480,5	-29 129,4	-34 808,1	x	x	x	x	x
Kraje Europy Środkowo- -Wschodniej <i>Central and Eastern European countries</i>	-22 917,9	-5 406,4	-6 455,7	x	x	x	x	x

a Dane dot. importu w podziale na grupy krajów prezentowane są wg kraju pochodzenia. Dane dot. importu wg kraju wysyłki dostępne są w informacji bieżącej o wynikach wstępnych „Obroty handlu zagranicznego ogółem i wg krajów w okresie styczeń–wrzesień 2018 r.” na stronie internetowej GUS: http://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5466/1/74/1/obroty_towarowe_handlu_zagranicznego_styczen-wrzesien_2018.pdf

a Imports data by groups of countries are presented by country of origin. Data on imports by country of consignment are available in current information on preliminary results 'Foreign trade turnover of goods in total and by countries in period of January–September of 2018' at Statistics Poland's website: http://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/en/defaultaktualnosci/3285/1/76/1/foreign_trade_turnover_of_goods_in_total_and_by_countries_in_january-september_2018.pdf

Wykres 26. Struktura geograficzna obrotów handlu zagranicznego według grup krajów w okresie styczeń–wrzesień 2018 r.

Chart 26. Geographical structure of foreign trade turnover by the groups of countries in the period of January–September 2018

W strukturze geograficznej eksportu w okresie trzech kwartałów br. zwiększył się, w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, udział krajów rozwiniętych (w tym krajów UE), przy spadku udziału krajów rozwijających się. Udział krajów Europy Środkowo-Wschodniej nie uległ zmianie. W imporcie wyższy niż przed rokiem był udział krajów Europy Środkowo-Wschodniej i krajów rozwijających się, a niższy – krajów rozwiniętych (w tym krajów UE).

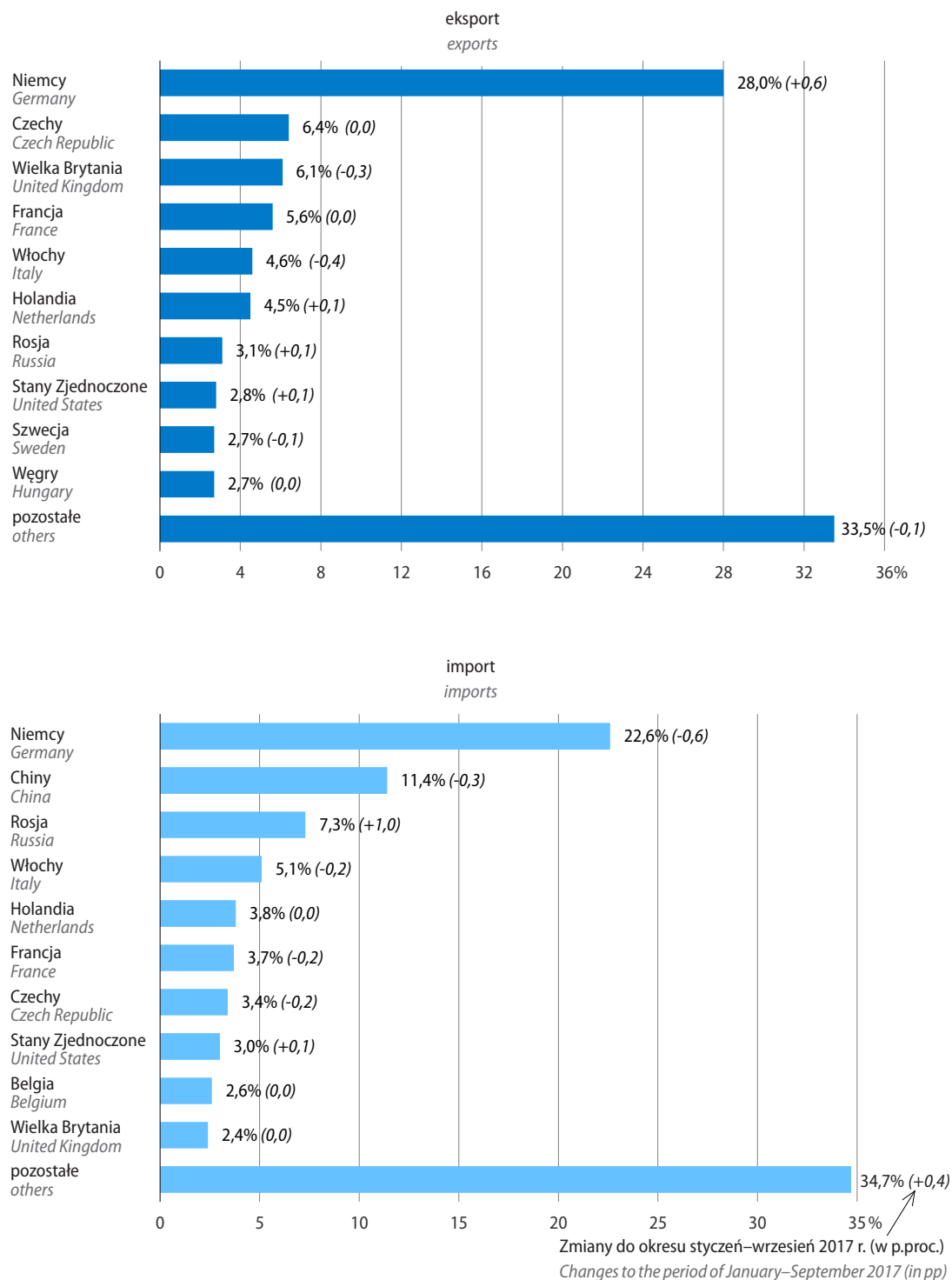
Eksport do krajów **Unii Europejskiej** zwiększył się w stosunku do okresu styczeń–wrzesień ub. roku o 5,2% do 550,5 mld zł, a import wzrósł o 5,0% do 411,1 mld zł. Dodatkowo saldo wymiany ukształtowało się na poziomie wyższym niż przed rokiem i wyniosło 139,4 mld zł (wobec 132,0 mld zł rok wcześniej). Obroty z krajami Unii Europejskiej stanowiły 80,2% wartości eksportu ogółem (wzrost w skali roku o 0,2 p.proc.) i 58,9% wartości importu ogółem (spadek o 0,5 p.proc.).

Wartość obrotów z **Niemcami** wzrosła w skali roku zarówno po stronie eksportu – o 7,0% do 192,1 mld zł, jak i importu – o 4,8% do 157,6 mld zł. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem w wysokości 34,5 mld zł (wobec 29,2 mld zł styczeń–wrzesień ub. roku). Udział Niemiec w eksporcie ogółem był wyższy niż przed rokiem o 0,6 p.proc. i wyniósł 28,0%, a w imporcie ogółem obniżył się również o 0,6 p.proc. do 22,6%.

W wymianie z Niemcami wg grup towarowych SITC wyższy niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku był eksport m.in. silników spalinowych tłokowych i ich części, artykułów z tworzyw sztucznych gdzie indziej niewymienionych oraz wyrobów z metali nieślachetnych gdzie indziej niewymienionych. W ramach importu zwiększyła się wartość sprowadzonych m.in. pojazdów samochodowych do przewozu osób oraz spalinowych silników tłokowych i ich części.

Wykres 27. Struktura geograficzna obrotów handlu zagranicznego według krajów w okresie styczeń–wrzesień 2018 r.

Chart 27. Geographical structure of foreign trade turnover by countries in the period of January–September 2018

Obroty towarowe z krajami **Europy Środkowo-Wschodniej** były wyższe niż w okresie dziewięciu miesięcy ub. roku, na co głównie wpłynął wzrost wymiany z Rosją i Ukrainą. Eksport zwiększył się o 5,1% do 39,9 mld zł, a import wzrósł o 23,9% do 62,8 mld zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem w wysokości 22,9 mld zł (wobec minus 12,7 mld zł przed rokiem). Udział krajów Europy Środkowo-Wschodniej w eksporcie ogółem pozostał na poziomie sprzed roku i wyniósł 5,8%, a w imporcie ogółem wzrósł o 1,2 p.proc. do 9,0%.

Rosja w rankingu naszych partnerów handlowych, tak jak przed rokiem, w eksporcie uplasowała się na siódmej pozycji, a w imporcie na trzeciej. Eksport do Rosji wzrósł o 6,4% do 21,0 mld zł, natomiast import zwiększył się o 24,4% do 50,6 mld zł. Saldo obrotów pogłębiło się z minus 21,0 mld zł przed rokiem do minus 29,6 mld zł. Udział Rosji w eksporcie ogółem wzrósł w porównaniu z okresem dziewięciu miesięcy ub. roku o 0,1 p.proc. do 3,1%, a w imporcie o 1,0 p.proc. do 7,3%.

W obrotach z Rosją wg grup SITC w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku odnotowano m.in. znaczny wzrost eksportu maszyn do automatycznego przetwarzania danych, urządzeń elektrycznych i nonelektrycznych typu domowego oraz części i akcesoriów do pojazdów mechanicznych i pozostałych maszyn i urządzeń, przy spadku eksportu m.in. leków i preparatów perfumeryjnych, kosmetycznych i toaletowych. W imporcie zwiększyła się wartość m.in. węgla, surowych olejów ropy naftowej oraz wyrobów walcowanych płaskich, z żeliwa lub stali niestopowej, nieplaterowanych, niepokrytych ani niepowleczonej, a zmniejszyła m.in. aluminium.

Obroty z krajami **rozwijającymi się** w okresie styczeń–wrzesień br. wzrosły w skali roku zarówno po stronie eksportu, jak i importu. Eksport do tej grupy krajów zwiększył się o 2,0% do 49,9 mld zł, a import z tych krajów wzrósł o 9,6% i osiągnął wartość 173,4 mld zł. Ujemne saldo wyniosło 123,5 mld zł (wobec minus 109,2 mld zł w analogicznym okresie ub. roku).

Chiny zajmowały 21 miejsce w rankingu partnerów handlowych Polski w eksporcie i drugie w imporcie. Eksport do Chin obniżył się w skali roku o 0,1% do 6,3 mld zł, a import z tego kraju wzrósł o 4,4% do 79,3 mld zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem w wysokości 73,0 mld zł (wobec minus 69,7 mld zł okresie styczeń–wrzesień ub. roku). Nieznacznie obniżył się udział Chin w obrotach ogółem: w eksporcie z 1,0% w analogicznym okresie ub. roku do 0,9% , a w imporcie odpowiednio z 11,7% do 11,4%.

W obrotach z Chinami wg nomenklatury SITC odnotowano wzrost eksportu m.in. części i akcesoriów nadających się do stosowania do maszyn, a spadek m.in. miedzi. W imporcie zwiększyła się wartość m.in. pozostałej aparatury i urządzeń elektrycznych, spadła natomiast – m.in. sprzętu telekomunikacyjnego.

W wymianie towarowej ogółem **wg nomenklatury SITC**, w porównaniu z okresem trzech kwartałów ub. roku, odnotowano wzrost eksportu i importu w większości sekcji towarowych. W eksporcie największy wzrost wystąpił w sekcjach: paliwa mineralne, smary i materiały pochodne, surowce niejadalne z wyjątkiem paliw oraz napoje i tytoń. Po stronie importu najbardziej wzrosła wartość towarów sprowadzanych w ramach sekcji: paliwa mineralne, smary i materiały pochodne oraz maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy. W strukturze towarowej po stronie eksportu zwiększył się udział towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca, natomiast w imporcie – paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych. Po obu stronach wymiany w największym stopniu obniżył się udział sekcji chemikalia i produkty pokrewne.

Eksport **produktów rolno-spożywczych (według CN)** w okresie styczeń–wrzesień br. był wyższy niż przed rokiem o 4,0% i wyniósł 90,8 mld zł, a import wzrósł o 0,8% do 61,4 mld zł. Obroty zamknęły się dodatnim saldem w wysokości 29,4 mld zł wobec 26,4 mld zł po trzech kwartałach ub. roku. Zmniejszył się udział towarów rolno-spożywczych w wymianie ogółem: po stronie eksportu o 0,1 p.proc. do 13,2%, a po stronie importu o 0,6 p. proc. do 8,8%.

Tablica 20. Dynamika i struktura obrotów ogółem według sekcji SITC
 Table 20. Foreign trade indices and structure by SITC sections

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	I–IX 2018		I–IX 2017	
	w mln zł <i>in mln PLN</i>	I–IX 2017=100	struktura w % <i>structure in %</i>	
Eksport Exports	686 615,4	104,9	100,0	100,0
w tym: <i>of which:</i>				
Żywność i zwierzęta żywe <i>Food and live animals</i>	73 656,9	103,4	10,7	10,9
Napoje i tytoń <i>Beverages and tobacco</i>	13 194,0	111,7	1,9	1,8
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw <i>Crude materials inedible, except fuels</i>	16 140,0	111,5	2,4	2,2
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne <i>Mineral fuels, lubricants and related materials</i>	17 998,0	112,2	2,6	2,5
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne <i>Animal and vegetable oils, fats and waxes</i>	750,3	74,9	0,1	0,2
Chemikalia i produkty pokrewne <i>Chemicals and related products</i>	62 743,2	99,6	9,1	9,6
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca <i>Manufactures goods classified chiefly by material</i>	131 390,9	106,2	19,1	18,9
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy <i>Machinery and transport equipment</i>	254 796,9	104,7	37,1	37,2
Różne wyroby przemysłowe <i>Miscellaneous manufactured articles</i>	114 742,6	105,7	16,7	16,6
Import Imports	697 437,5	107,6	100,0	100,0
w tym: <i>of which:</i>				
Żywność i zwierzęta żywe <i>Food and live animals</i>	48 747,1	100,2	7,0	7,5
Napoje i tytoń <i>Beverages and tobacco</i>	4 899,3	105,3	0,7	0,7
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw <i>Crude materials inedible, except fuels</i>	21 991,0	105,1	3,2	3,2
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne <i>Mineral fuels, lubricants and related materials</i>	58 961,7	131,8	8,5	6,9
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne <i>Animal and vegetable oils, fats and waxes</i>	2 414,9	88,3	0,4	0,4
Chemikalia i produkty pokrewne <i>Chemicals and related products</i>	97 210,9	101,6	13,9	14,8
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca <i>Manufactures goods classified chiefly by material</i>	124 258,5	106,5	17,8	18,0
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy <i>Machinery and transport equipment</i>	239 756,2	107,4	34,4	34,4
Różne wyroby przemysłowe <i>Miscellaneous manufactured articles</i>	87 863,8	107,3	12,6	12,6

Wyższy niż przed rokiem był eksport towarów rolno-spożywczych do krajów rozwiniętych – o 4,8% (w tym do krajów UE o 4,9%) i krajów Europy Środkowo-Wschodniej – o 1,5%. Obniżył się natomiast eksport do krajów rozwijających się – o 2,5%. W imporcie odnotowano wysoki wzrost obrotów z krajami Europy Środkowo-Wschodniej – o 18,7% oraz niewielki z krajami rozwijającymi się – o 0,6%. Nieco obniżył się import z krajów UE – o 0,7%, natomiast import z krajów rozwiniętych nie uległ zmianie.

W strukturze rozdysponowania importu według głównych kategorii ekonomicznych w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku zwiększył się udział towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie (z 60,0% do 60,4%), a obniżył – udział towarów konsumpcyjnych (z 24,9% do 24,7%) i dóbr inwestycyjnych (z 15,1% do 14,9%). W ramach wszystkich kategorii zanotowano wzrost importu: towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie – o 7,8%, dóbr inwestycyjnych – o 7,5% oraz towarów konsumpcyjnych – o 7,1%.

Tablica 21, Obroty towarowe produktami rolno-spożywczymi (według CN)
Table 21, Foreign trade turnover of agri-food products (by CN)

Wyszczególnienie Specification	I–IX 2018						I–IX 2017	I–IX 2018
	w mln zł in mln PLN	w mln EUR in mln EUR	w mln USD in mln USD	I–IX 2017=100				
				zł PLN	EUR EUR	USD USD	struktura w % structure in %	
Eksport <i>Exports</i>	90 805,3	21 418,6	25 603,1	104,0	105,0	114,1	100,0	100,0
Przetwory spożywcze <i>Prepared foodstuffs</i>	46 513,0	10 969,8	13 111,6	106,7	107,6	116,9	49,9	51,2
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego <i>Live animals; animal products</i>	29 770,7	7 023,7	8 398,9	105,2	106,1	115,3	32,4	32,8
Produkty pochodzenia roślinnego <i>Vegetable products</i>	13 301,8	3 137,3	3 748,4	94,7	95,8	104,3	16,1	14,7
Tłuszcze i oleje <i>Fats and oils</i>	1 219,8	287,8	344,2	88,7	89,5	97,3	1,6	1,3
Import <i>Imports</i>	61 422,4	14 499,8	17 354,2	100,8	101,9	111,1	100,0	100,0
Przetwory spożywcze <i>Prepared foodstuffs</i>	25 011,1	5 900,6	7 056,1	103,9	104,9	114,2	39,5	40,7
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego <i>Live animals; animal products</i>	17 503,0	4 130,8	4 941,1	99,2	100,2	109,1	29,0	28,5
Produkty pochodzenia roślinnego <i>Vegetable products</i>	16 112,1	3 808,4	4 567,7	100,0	101,2	111,0	26,4	26,2
Tłuszcze i oleje <i>Fats and oils</i>	2 796,2	660,0	789,3	89,9	90,8	98,9	5,1	4,6
Saldo <i>Balance</i>	29 382,9	6 918,9	8 248,9	x	x	x	x	x
Przetwory spożywcze <i>Prepared foodstuffs</i>	21 501,9	5 069,2	6 055,5	x	x	x	x	x
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego <i>Live animals; animal products</i>	12 267,7	2 892,9	3 457,8	x	x	x	x	x
Produkty pochodzenia roślinnego <i>Vegetable products</i>	-2 810,3	-671,1	-819,3	x	x	x	x	x
Tłuszcze i oleje <i>Fats and oils</i>	-1 576,4	-372,2	-445,1	x	x	x	x	x

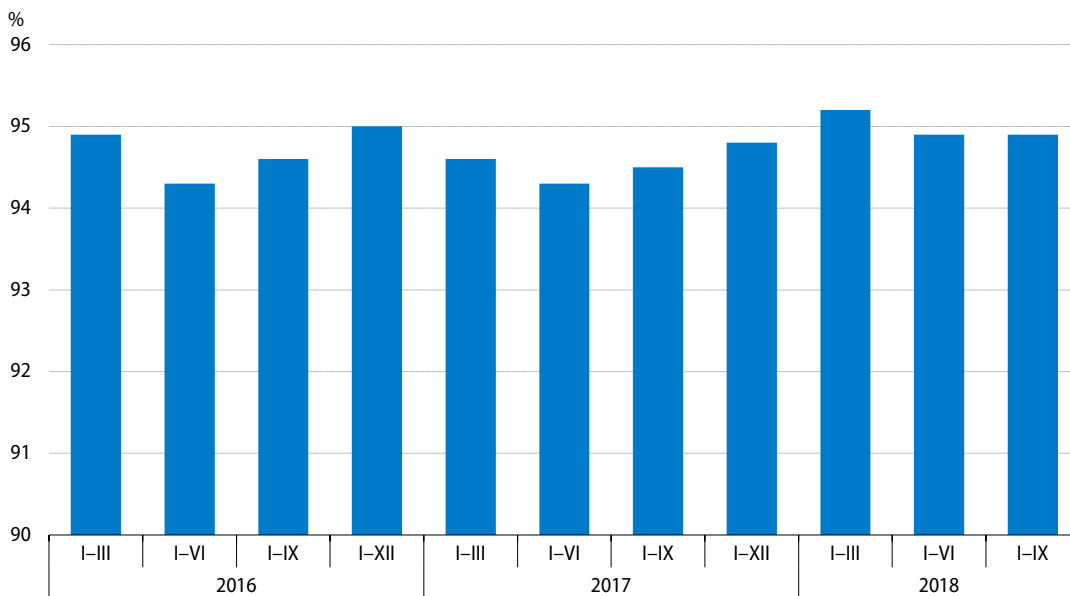
Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych

Financial results of non-financial enterprises

W okresie styczeń–wrzesień br. badane przedsiębiorstwa¹ uzyskały słabsze niż przed rokiem wyniki finansowe. Pogorszyły się podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe. Nieznacznie zwiększyły się przychody ze sprzedaży na eksport, ale ich udział w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółu podmiotów był niższy niż przed rokiem. Większość podstawowych relacji ekonomiczno-finansowych osiągniętych przez eksporterów była słabsza niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku, ale lepsza niż dla badanych przedsiębiorstw ogółem. Pogorszyły się wyniki przedsiębiorstw w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz w górnictwie i wydobywaniu. Poprawę wyników finansowych oraz podstawowych relacji ekonomiczno-finansowych ogółu badanych podmiotów obserwowano m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych oraz w przetwórstwie przemysłowym.

Przychody z całokształtu działalności wzrosły w porównaniu z okresem styczeń–wrzesień ub. roku o 7,1%, natomiast **koszty ich uzyskania** zwiększyły się o 7,5%. W rezultacie odnotowano pogorszenie **wskaźnika poziomu kosztów** z 94,5% do 94,9%. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wzrosły o 7,5%. Wyższe niż przed rokiem przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów uzyskano we wszystkich sekcjach, w tym najbardziej zwiększyły się one w handlu; naprawie pojazdów samochodowych, przetwórstwie przemysłowym, budownictwie, transporcie i gospodarce magazynowej, administrowaniu i działalności wspierającej, działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej, informacji i komunikacji oraz w zakwaterowaniu i usługach gastronomicznych.

Wykres 28. Wskaźnik poziomu kosztów
Chart 28. Cost level indicator

¹ Dane dotyczą 17 588 przedsiębiorstw niefinansowych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007); działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007); szkół wyższych; samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

Tablica 22. Przychody, koszty oraz wyniki finansowe podmiotów objętych badaniem
Table 22. Revenues, costs and financial results of surveyed enterprises

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	I-IX 2017	I-IX 2018
	w mln zł	in mln zł
Przychody z całokształtu działalności <i>Revenues from total actiXty</i>	2084519,2	2232988,3
w tym przychód netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów <i>of which net revenues from sale of products, goods and materials</i>	2022069,6	2172770,8
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności <i>Cost of obtaining revenues from total actiXty</i>	1970688,5	2119411,1
w tym koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów <i>of which net revenues from sale of products, goods and materials</i>	1921676,4	2066679,5
Wynik finansowy brutto <i>Gross financial result</i>	113830,7	113577,3
Wynik finansowy netto <i>Net financial result</i>	95920,6	94612,3
Zysk netto <i>Net profit</i>	111484,7	110996,8
Strata netto <i>Net loss</i>	15564,1	16384,6

Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów był wyższy niż przed rokiem o 5698,0 mln zł i wyniósł 106091,2 mln zł. Zwiększył się wynik z pozostałej działalności operacyjnej (o 1075,0 mln zł do 8265,5 mln zł). Zanotowano duże pogorszenie wyniku na operacjach finansowych (z 6247,0 mln zł przed rokiem do minus 779,5 mln zł), co było następstwem spadku przychodów finansowych przy jednoczesnym znacznym wzroście kosztów tej działalności.

Wynik finansowy brutto wyniósł 113577,3 mln zł (zysk brutto – 129614,6 mln zł, strata brutto – 16037,3 mln zł) i był niższy o 253,4 mln zł (tj. o 0,2%) niż przed rokiem. Obciążenia wyniku finansowego brutto wzrosły w skali roku o 5,9% do 18965,0 mln zł. Pogorszenie wyniku finansowego brutto w porównaniu z okresem trzech kwartałów ub. roku odnotowano w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 6415,9 mln zł do 13491,3 mln zł), górnictwie i wydobywaniu (o 1166,5 mln zł do 3723,5 mln zł), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 451,0 mln zł do 2354,8 mln zł), obsłudze rynku nieruchomości (o 182,1 mln zł do 1582,6 mln zł), zakwaterowaniu i usługach gastronomicznych (o 127,5 mln zł do 861,1 mln zł) oraz w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami (o 86,6 mln zł do 1686,1 mln zł). Poprawę wyniku finansowego brutto odnotowano m. in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 3363,2 mln zł do 17885,3 mln zł), przetwórstwie przemysłowym (o 2434,1 mln zł do 54910,2 mln zł), transporcie i gospodarce magazynowej (o 981,3 mln zł do 5802,2 mln zł), informacji i komunikacji (o 728,5 mln zł do 5844,6 mln zł), administrowaniu i działalności wspierającej (o 307,6 mln zł do 1741,9 mln zł) oraz w budownictwie (o 270,0 mln zł do 2827,9 mln zł).

Wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 94612,3 mln zł (zysk netto – 110996,8 mln zł, strata netto – 16384,6 mln zł), tj. był niższy niż przed rokiem o 1308,3 mln zł (o 1,4%). Pogorszenie wyniku finansowego netto odnotowano m. in. w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 6046,2 mln zł do 11547,9 mln zł), górnictwie i wydobywaniu (o 880,8 mln zł do 2827,4 mln zł), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 423,4 mln zł do 1960,8 mln zł), zakwaterowaniu i usługach gastronomicznych (o 125,1 mln zł do 748,8 mln zł), obsłudze rynku nieruchomości (o 104,8 mln zł do 1366,1 mln zł) oraz w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami (o 90,9 mln zł do 1371,6 mln zł). Wynik finansowy netto poprawił się m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 2924,9 mln zł do 14463,1 mln zł), przetwórstwie

przemysłowym (o 1485,3 mln zł do 46565,7 mln zł), transporcie i gospodarce magazynowej (o 903,4 mln zł do 4808,6 mln zł), informacji i komunikacji (o 537,2 mln zł do 4653,5 mln zł), budownictwie (o 284,3 mln zł do 2349,1 mln zł) oraz w administrowaniu i działalności wspierającej (o 201,2 mln zł do 1355,3 mln zł).

W okresie styczeń–wrzesień br. zysk netto wykazało 76,6% badanych przedsiębiorstw (wobec 76,3% przed rokiem), a uzyskane przez nie przychody stanowiły 84,3% przychodów z całokształtu działalności ogółu podmiotów (wobec 83,4% w analogicznym okresie ub. roku). W przetwórstwie przemysłowym zysk netto osiągnęło 79,4% przedsiębiorstw (wobec 79,2% przed rokiem), a udział uzyskanych przez nie przychodów w przychodach wszystkich podmiotów tej sekcji wyniósł 88,6% (wobec odpowiednio 87,5% rok wcześniej).

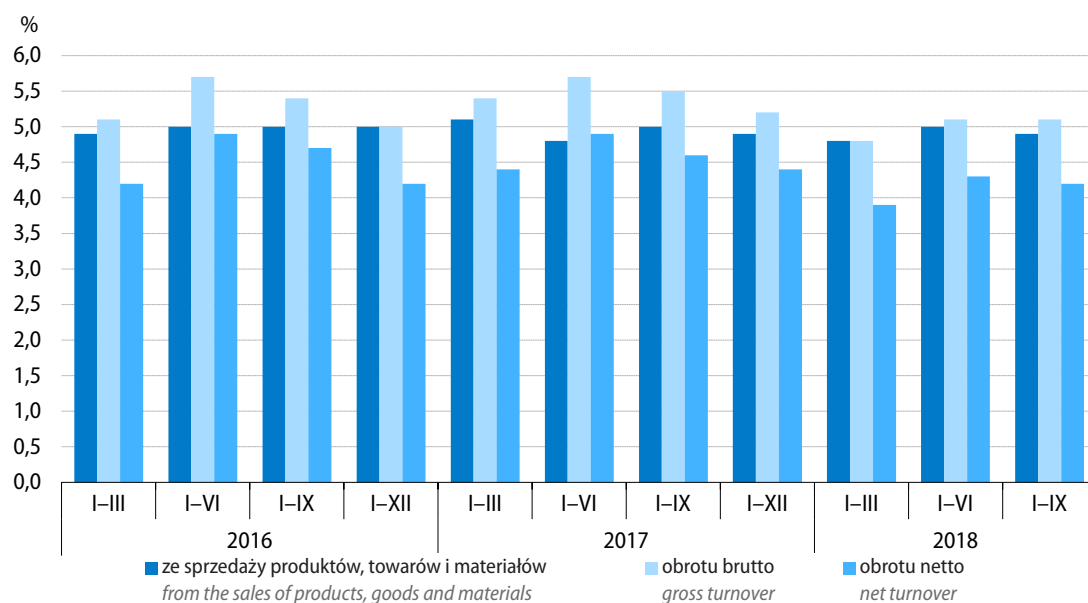
Tablica 23. Podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe podmiotów objętych badaniem

Table 23. Basic economic and financial indicators of surveyed enterprises

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	I–IX 2017	I–IX 2018
	w %	in %
Wskaźnik poziomu kosztów <i>Cost level indicator</i>	94,5	94,9
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów <i>Sales profitability rate</i>	5,0	4,9
Wskaźnik rentowności obrotu brutto <i>Gross turnover profitability rate</i>	5,5	5,1
Wskaźnik rentowności obrotu netto <i>Net turnover profitability rate</i>	4,6	4,2
Wskaźnik płynności I stopnia <i>Financial liquidity indicator of the first degree</i>	36,3	34,8
Wskaźnik płynności II stopnia <i>Financial liquidity indicator of the second degree</i>	101,9	99,9

Wykres 29. Wskaźniki rentowności

Chart 29. Profitability rates

Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów obniżył się z 5,0% do 4,9%. Pogorszyły się wskaźniki rentowności obrotu brutto – z 5,5% do 5,1% i rentowności obrotu netto – z 4,6% do 4,2%. Udział jednostek rentownych (wykazujących wskaźnik rentowności obrotu netto równy lub większy od zera) w ogólnej liczbie badanych podmiotów zwiększył się w porównaniu z okresem trzech kwartałów ub. roku z 76,5% do 76,8%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności ogółu podmiotów zwiększył się z 83,5% do 84,3%. Osłabienie rentowności obrotu netto wystąpiło m.in. w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (z 12,4% do 7,8%), górnictwie i wydobywaniu (z 8,8% do 6,8%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (z 7,5% do 5,6%), zakwaterowaniu i usługach gastronomicznych (z 8,5% do 6,8%), pozostałej działalności usługowej (z 8,1% do 6,5%), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami (z 7,1% do 6,2%), obsłudze rynku nieruchomości (z 8,6% do 7,9%), przetwórstwie przemysłowym (z 5,1% do 5,0%) oraz w budownictwie (z 3,0% do 2,9%). Poprawę rentowności obrotu netto odnotowano w transporcie i gospodarce magazynowej (z 4,1% do 4,6%), informacji i komunikacji (z 5,7% do 6,1%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (z 1,8% do 2,1%) oraz w administrowaniu i działalności wspierającej (z 3,1% do 3,3%).

Obniżeniu uległa wartość wskaźników płynności finansowej: **I stopnia** – z 36,3% przed rokiem do 34,8% oraz **II stopnia** – ze 101,9% do 99,9%. Wskaźnik płynności I stopnia powyżej 20% uzyskało 48,4% badanych przedsiębiorstw (wobec 48,2% w analogicznym okresie ub. roku), a wskaźnik płynności II stopnia w przedziale od 100% do 130% odnotowało 12,6% badanych przedsiębiorstw (wobec 12,2% przed rokiem).

Relacja zobowiązań do należności (z tytułu dostaw i usług) ukształtowała się powyżej poziomu sprzed roku (95,1% wobec 94,0%). Wartość zobowiązań z tytułu dostaw i usług wyższą od wartości należności z tego tytułu odnotowano m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych, górnictwie i wydobywaniu oraz w zakwaterowaniu i usługach gastronomicznych.

Tablica 24. Poziom i struktura rodzajowa kosztów
Table 24. Operating expenses and the structure according to the nature of expense method

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	I–IX 2017		I–IX 2018	
	w mln zł <i>in mln zł</i>	struktura w % <i>structure in %</i>	w mln zł <i>in mln zł</i>	struktura w % <i>structure in %</i>
Koszty ogółem <i>Total costs</i>	1289392,7	100,0	1387038,7	100,0
amortyzacja <i>depreciation</i>	70477,3	5,5	73471,2	5,3
zużycie materiałów i energii <i>costs of materials and energy</i>	582341,8	45,2	627778,4	45,3
w tym energia <i>of which energy</i>	29167,9	2,3	31402,1	2,3
usługi obce <i>external services</i>	291241,1	22,6	312515,2	22,5
podatki i opłaty <i>taxes and payments</i>	70452,9	5,5	74546,4	5,4
wynagrodzenia brutto <i>gross wages and salaries</i>	194181,3	15,0	212721,7	15,3
ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia <i>social insurance and other employee benefits</i>	45661,4	3,5	49437,7	3,6
w tym składki z tytułu ubezpieczeń społecznych <i>of which premium for social security insurance</i>	34232,7	2,7	37502,8	2,7
pozostałe koszty <i>other costs</i>	35036,9	2,7	36568,1	2,6

Koszty bieżącej działalności poniesione przez badane podmioty ogółem w okresie styczeń–wrzesień br. były wyższe niż przed rokiem o 7,6%. W strukturze rodzajowej kosztów ogółem zwiększył się udział kosztów zużycia materiałów, kosztów wynagrodzeń oraz ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń, a zmniejszył się udział kosztów usług obcych, amortyzacji, podatków i opłat oraz pozostałych kosztów. Udział kosztów zużycia energii nie uległ zmianie.

Z grupy przedsiębiorstw objętych badaniem 49,9% jednostek wykazało w okresie styczeń–wrzesień br. sprzedaż na eksport (wobec 51,3% rok wcześniej). Wartość sprzedaży eksportowej była o 3,3% wyższa niż przed rokiem. Udział sprzedaży na eksport w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółu podmiotów zmniejszył się z 25,2% do 24,3%. W okresie styczeń–wrzesień br. 70,7% sprzedaży na eksport przypadało na przedsiębiorstwa, w których stanowiła ona więcej niż 50% obrotu ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (wobec 72,7% rok wcześniej). W grupie podmiotów eksportujących zwiększył się udział jednostek wykazujących zysk netto – do 79,7% z 79,3% przed rokiem. W przetwórstwie przemysłowym udział jednostek wykazujących zysk netto nie uległ zmianie kształtując się na poziomie 80,0%. Podstawowe relacje ekonomiczno-finansowe osiągnięte przez eksporterów były gorsze niż przed rokiem, ale lepsze od notowanych dla ogółu podmiotów. Wskaźniki płynności finansowej I i II stopnia tych podmiotów były niższe od uzyskanych przez ogół przedsiębiorstw.

Spośród badanych przedsiębiorstw 90,2%, tj. 15861 jednostek prowadziło działalność gospodarczą zarówno w 2017 r., jak i w 2018 r. (wobec 89,8% przed rokiem). Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów tych podmiotów stanowiły podobnie jak rok wcześniej 97,0% przychodów netto ze sprzedaży ogółu podmiotów. Udział tej grupy przedsiębiorstw w zysku i stracie netto ogółu podmiotów objętych badaniem wyniósł odpowiednio 96,7% i 93,1% (wobec 97,4% i 86,0% przed rokiem). Wskaźniki rentowności tej grupy podmiotów były gorsze niż przed rokiem.

Wartość **aktywów obrotowych** badanych przedsiębiorstw na koniec września br. wyniosła 1023008,1 mln zł i była o 10,3% wyższa niż przed rokiem, w tym wzrosła wartość należności krótkoterminowych (o 10,7%), zapasów (o 12,1%), inwestycji krótkoterminowych (o 7,1%) oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych (o 14,9%). W rzeczowej strukturze aktywów obrotowych zwiększył się udział należności krótkoterminowych (z 44,2% do 44,3%), zapasów (z 28,3% do 28,7%) oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych (z 3,1% do 3,3%), a obniżył się inwestycji krótkoterminowych (z 24,4% do 23,7%). W strukturze zapasów ogółem zwiększył się udział materiałów (z 30,1% do 30,9%), a obniżył - produktów gotowych (z 15,1% do 14,7%) oraz półproduktów i produktów w toku (z 15,4% do 14,9%). Udział towarów w strukturze zapasów ogółem nie uległ zmianie i wyniósł 37,5%.

Aktywa obrotowe finansowane były głównie zobowiązaniami krótkoterminowymi, a ich udział w pokryciu finansowym aktywów ogółem stanowił 68,1% (wobec 67,3% przed rokiem).

W porównaniu z okresem trzech kwartałów ub. roku nie odnotowano istotnych zmian w zakresie sprawności działania przedsiębiorstw. Cykl rotacji zapasów oraz cykle należności i spłaty zobowiązań krótkoterminowych z tytułu dostaw i usług uległy wydłużeniu o 2 dni i trwały odpowiednio 37 oraz 47 i 45 dni.

Zobowiązania długo- i krótkoterminowe (bez funduszy specjalnych) na koniec września br. wyniosły 1063417,2 mln zł i były o 8,4% wyższe niż przed rokiem. Zobowiązania długoterminowe stanowiły 34,5% zobowiązań ogółem (wobec 36,4% przed rokiem).

Wartość **zobowiązań krótkoterminowych** badanych przedsiębiorstw ukształtowała się na poziomie 696300,9 mln zł i była o 11,6% wyższa niż na koniec września ub. roku. Wzrosły zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek – o 8,0%, zobowiązania z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń – o 11,7%, zobowiązania z tytułu dostaw i usług – o 12,3%, zobowiązania z tytułu zaliczek otrzymanych na poczet dostaw – o 13,5%, zobowiązania z tytułu wynagrodzeń – o 13,6%, pozostałe zobowiązania krótkoterminowe – o 16,3% oraz zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych – o 0,5%. Rozliczenia międzyokresowe wzrosły o 5,2%.

Zobowiązania długoterminowe badanych przedsiębiorstw w końcu września br. były o 2,8% wyższe niż przed rokiem i wyniosły 367116,3 mln zł. Odnotowano wzrost zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek – o 5,1% oraz pozostałych zobowiązań długoterminowych – o 4,8%. Zmniejszyły się zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych – o 6,2%.

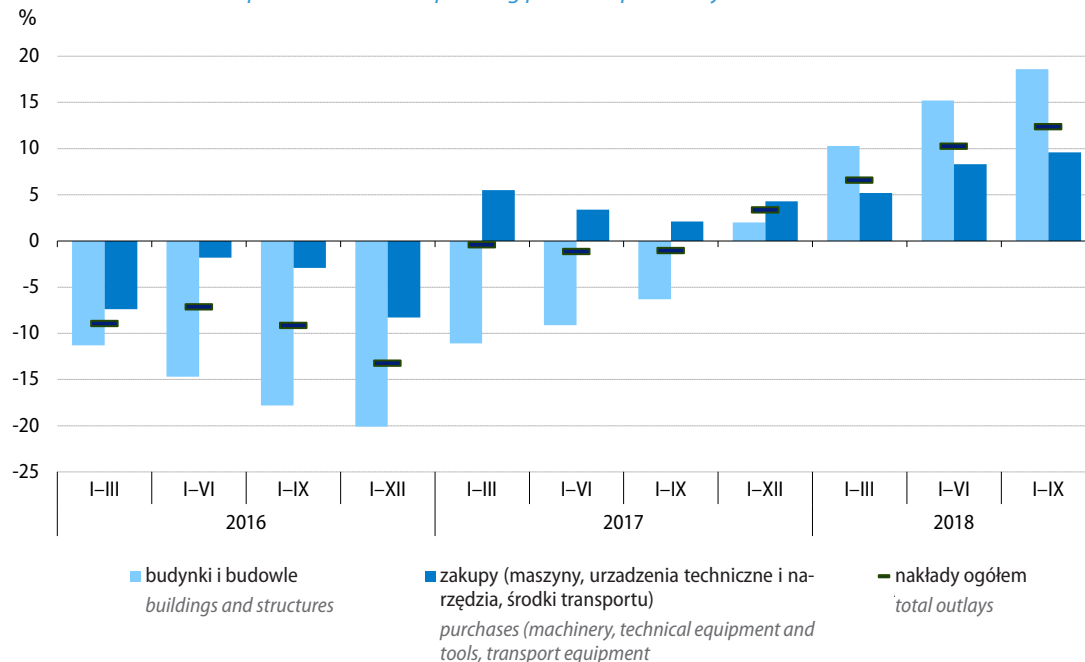
Nakłady inwestycyjne

Investment outlays

W okresie styczeń–wrzesień br. badane przedsiębiorstwa niefinansowe poniosły większe nakłady inwestycyjne niż przed rokiem. W większym stopniu wzrosły nakłady na budynki i budowle niż na zakupy. Liczba nowo rozpoczętych inwestycji była wyższa niż przed rokiem, przy jednoczesnym spadku ich wartości kosztorysowej. Wzrosły nakłady podmiotów z kapitałem zagranicznym.

Wykres 30. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw (ceny stałe) wzrost / spadek w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego w %

Chart 30. Investment outlays of enterprises (constant prices) increase / decrease compared to the corresponding period of previous year – in %

Nakłady ogółem badanych przedsiębiorstw¹ w okresie styczeń–wrzesień br. wyniosły 89,6 mld zł i były (w cenach stałych) o 12,4% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 10,3% w I półroczu br. i spadku o 1,0% w analogicznym okresie ub. roku). Nakłady na budynki i budowle wzrosły o 18,6%, natomiast na zakupy² o 9,6%. Udział zakupów w nakładach ogółem zmniejszył się do 63,4% z 65,9% przed rokiem. Nakłady realizowało 80,1% badanych podmiotów.

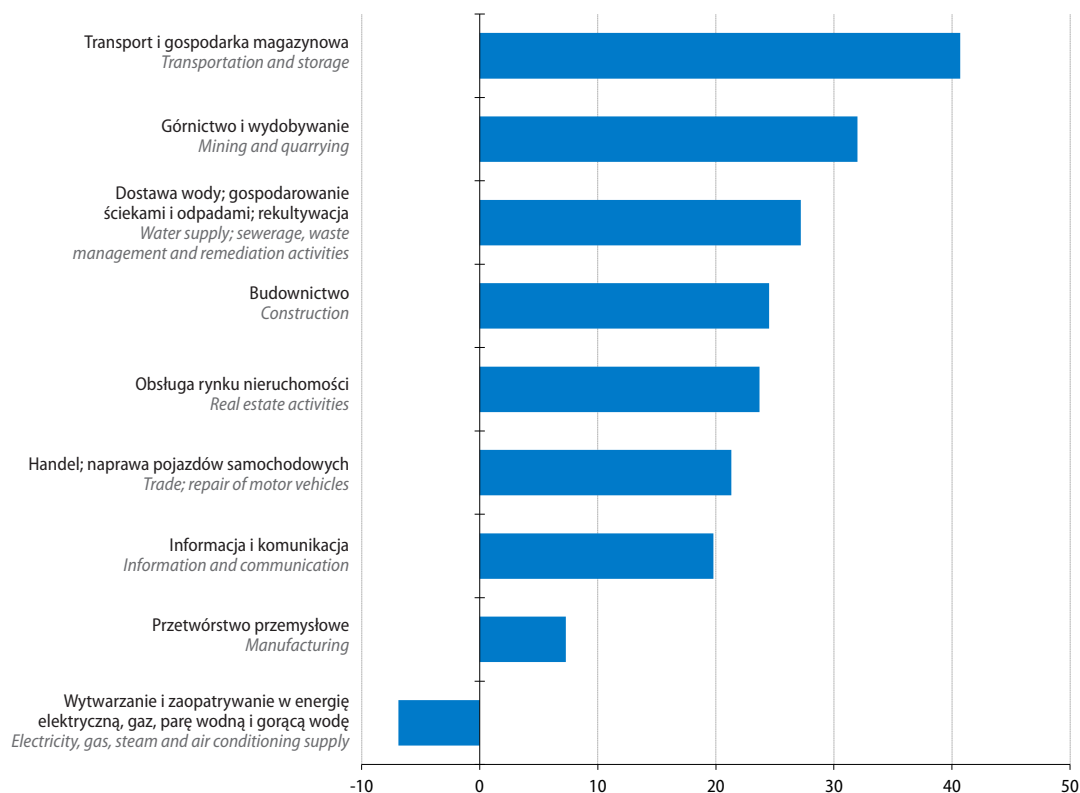
Wzrost nakładów (w cenach bieżących) notowano m.in. w transporcie i gospodarce magazynowej (o 40,7% wobec wzrostu przed rokiem o 18,6%), górnictwie i wydobywaniu (o 32,0% wobec spadku o 19,6%), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 27,2% wobec spadku przed rokiem o 1,2%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 21,3% wobec wzrostu o 15,4%), informacji i komunikacji (o 19,8% wobec wzrostu o 10,7%), obsłudze rynku nieruchomości (o 23,7% wobec wzrostu o 4,6%), przetwórstwie przemysłowym (o 7,3% wobec wzrostu o 3,3%).

¹ Dane dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007); działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007); szkół wyższych; samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

² Maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu.

Wykres 31. Nakłady inwestycyjne w wybranych sekcjach PKD w okresie I–IX 2018 r. (ceny bieżące) wzrost / spadek w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego – w %

Chart 31. Total investment outlays in selected sections of PKD in the period of January–September 2018 (current prices) increase / decrease compared to the corresponding period of previous year – in %

Spadek nakładów wystąpił w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 6,9% wobec spadku o 18,1%) oraz administrowaniu i działalności wspierającej (o 0,8% wobec wzrostu przed rokiem o 2,9%).

Spośród działów **przetwórstwa przemysłowego** o największym udziale w nakładach inwestycyjnych, najbardziej zwiększyły się nakłady w przedsiębiorstwach zajmujących się produkcją wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 37,4% wobec wzrostu przed rokiem o 2,7%), produkcją metalowych wyrobów gotowych (o 24,7% wobec wzrostu o 6,3%) oraz produkcją wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 18,7% wobec wzrostu przed rokiem o 4,9%). Spadek nakładów wystąpił natomiast m.in. w przedsiębiorstwach zajmujących się produkcją artykułów spożywczych (o 8,4% wobec wzrostu przed rokiem o 5,2%) oraz produkcją pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 0,4% wobec spadku przed rokiem o 4,1%).

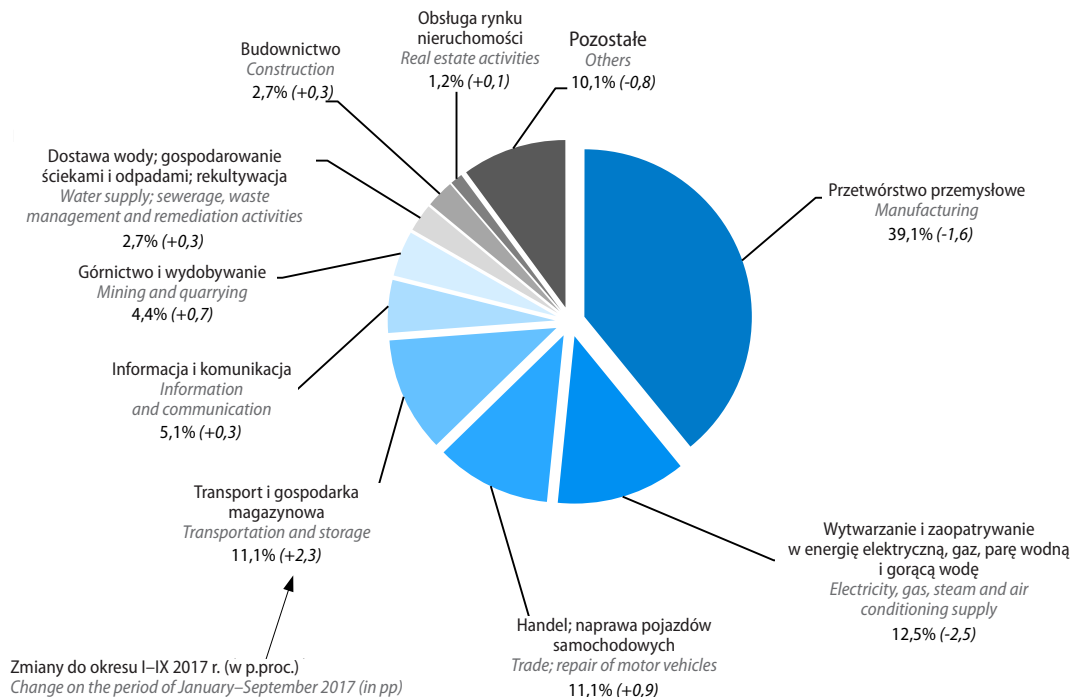
W strukturze nakładów ogółem według sekcji, w okresie styczeń–wrzesień br. zwiększył się w skali roku udział nakładów poniesionych m.in. przez jednostki transportu i gospodarki magazynowej (z 8,8% do 11,1%), handlu; naprawy pojazdów samochodowych (z 10,2% do 11,1%), górnictwa i wydobywania (z 3,7% do 4,4%) oraz informacji i komunikacji (z 4,8% do 5,1%). Obniżył się natomiast udział m.in. wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (z 15,0% do 12,5%) oraz przetwórstwa przemysłowego (z 40,7% do 39,1%).

Tablica 25. Struktura inwestowania według wybranych sekcji i klas wielkości przedsiębiorstw w okresie styczeń–wrzesień 2018 r.

Table 25. Structure of investments by selected sections and size classes of enterprises in the period of January–September 2018

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących <i>Entities employing</i>					
	50–249 osób <i>50–249 persons</i>		250–1000 osób <i>250–1000 persons</i>		powyżej 1000 osób <i>more than 1000 persons</i>	
	jednostki inwestujące <i>investing units</i>	nakłady ogółem <i>outlays in total</i>	jednostki inwestujące <i>investing units</i>	nakłady ogółem <i>outlays in total</i>	jednostki inwestujące <i>investing units</i>	nakłady ogółem <i>outlays in total</i>
	w % ogółem w danej sekcji <i>in % of given section</i>					
Ogółem <i>Total</i>	76,1	21,7	19,7	27,4	4,2	50,9
Górnictwo i wydobywanie <i>Mining and quarrying</i>	68,5	6,2	21,3	3,5	10,2	90,3
Przetwórstwo przemysłowe <i>Manufacturing</i>	72,1	22,2	23,2	35,1	4,7	42,7
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę <i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	77,4	5,7	14,6	10,3	8,0	84,0
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja <i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	86,5	49,5	12,6	34,5	0,9	16,0
Budownictwo <i>Construction</i>	86,5	67,5	11,8	14,0	1,7	18,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	83,1	25,4	14,2	24,2	2,7	50,4
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	73,5	13,2	20,7	9,7	5,8	77,1
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	75,6	25,7	22,4	24,2	2,0	50,1
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	73,0	9,8	20,9	23,5	6,1	66,7
Obsługa rynku nieruchomości <i>Real estate activities</i>	91,6	73,1	7,9	22,2	0,5	4,7

Wykres 32. Struktura nakładów inwestycyjnych w okresie styczeń–wrzesień 2018 r.
 Chart 32. *Structure of investment outlays in the period of January–September 2018*

W badanych przedsiębiorstwach według klas wielkości, wzrost nakładów odnotowano w podmiotach o liczbie pracujących od 250 do 1000 osób – o 15,1% oraz powyżej 1000 osób – o 16,1%, natomiast spadek nakładów odnotowano w jednostkach o liczbie pracujących od 50 do 249 osób – o 1,3%.

W okresie dziewięciu miesięcy br. **rozpoczęto** 175,2 tys. **inwestycji**, tj. o 12,1% więcej niż przed rokiem (wobec wzrostu o 2,8% w analogicznym okresie ub. roku). Około 67% rozpoczętych inwestycji stanowiły przyłącza energetyczne i gazowe o niewielkiej jednostkowej wartości kosztorysowej. Łączna **wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych** wyniosła 41,7 mld zł i była o 12,1% niższa niż w okresie trzech kwartałów ub. roku (kiedy notowano wzrost o 23,8%). Na modernizację istniejących środków trwałych przypadało 38,0% wartości kosztorysowej inwestycji rozpoczętych (wobec 48,1% w analogicznym okresie ub. roku).

Zmniejszyła się wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych m.in. w transporcie i gospodarce magazynowej (o 52,3% wobec 4-krotnego wzrostu przed rokiem), w informacji i komunikacji (o 36,4% wobec spadku przed rokiem o 44,8%), w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 6,6% wobec spadku o 5,7%) oraz w przetwórstwie przemysłowym (o 2,8% wobec wzrostu o 15,1%). Wzrosła wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych m.in. w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 41,8% wobec spadku przed rokiem o 8,7%), w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; działalności związanej z rekultywacją (o 5,4% wobec wzrostu o 29,1%).

Podmioty z kapitałem zagranicznym³ poniosły 42,8% ogólnej wartości nakładów zrealizowanych przez przedsiębiorstwa ogółem (wobec 43,0% w analogicznym okresie ub. roku). Nakłady tej grupy podmiotów (w cenach stałych) były wyższe niż przed rokiem o 12,8%. Jednostki przetwórstwa przemysłowego zrealizowały 51,7% nakładów ogółem tej grupy podmiotów (przy wzroście nakładów w cenach bieżących o 9,8%), administrowania i działalności wspierającej – 15,0% (przy wzroście nakładów o 0,6%), prowadzące działalność w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych – 14,6% (przy wzroście nakładów o 20,6%), informacji i komunikacji – 8,8% (przy wzroście nakładów o 8,6%).

W strukturze nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa przetwórstwa przemysłowego z kapitałem zagranicznym największy był udział podmiotów zajmujących się produkcją pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – 18,6% (przy spadku nakładów w cenach bieżących o 0,5%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych – 10,9% (wzrost nakładów o 44,2%), artykułów spożywczych – 9,5% (spadek nakładów o 4,6%) oraz wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych – 9,4% (wzrost nakładów o 24,5%).

³ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych z kapitałem zagranicznym stanowiącym w kapitale podstawowym 50% i więcej, prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

Tablica 26. Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju
 Table 26. Selected indicators regarding the socio-economic situation of the country

Wyszczególnienie a – 2017 b – 2018		I	II	III	IV	V	VI
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ¹ w tys. osób	a	5960	5976	5982	5991	5990	6002
	b	6187	6197	6205	6212	6210	6222
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu) w tys. osób	a	1397	1383	1324	1253	1202	1152
	b	1134	1127	1092	1043	1002	968
Stopa bezrobocia (stan w końcu okresu) w %	a	8,5	8,4	8,0	7,6	7,3	7,0
	b	6,8	6,8	6,6	6,3	6,1	5,8
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹ :							
w złotych							
	a	4277,32	4304,95	4577,86	4489,07	4390,99	4508,08
	b	4588,58	4599,72	4886,56	4840,44	4696,59	4848,16
poprzedni miesiąc=100	a	92,3	100,6	106,3	98,1	97,8	102,7
	b	92,3	100,2	106,2	99,1	97,0	103,2
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	104,3	104,0	105,2	104,1	105,4	106,0
	b	107,3	106,8	106,7	107,8	107,0	107,5
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie realne brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹ – analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100							
	a	102,6	101,8	103,1	102,1	103,4	104,5
	b	105,5	105,5	105,4	106,2	105,3	105,5
Przeciętna miesięczna emerytura i renta realna brutto:							
z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych							
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	99,9	99,3	100,2	100,1	100,3	100,4
	b	100,5	100,9	103,0	102,6	102,5	102,5
rolników indywidualnych							
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	98,6	98,0	99,7	99,5	99,4	99,7
	b	100,0	102,0	100,7	100,5	100,3	100,2
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych:							
poprzedni miesiąc=100							
	a	100,4	100,3	99,9	100,3	100,0	99,8
	b	100,3	99,8	99,9	100,5	100,2	100,1
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	101,7	102,2	102,0	102,0	101,9	101,5
	b	101,9	101,4	101,3	101,6	101,7	102,0
grudzień poprzedniego roku=100	a	100,4	100,7	100,7	100,9	101,0	100,8
	b	100,3	100,1	100,0	100,5	100,6	100,7
Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu:							
poprzedni miesiąc=100							
	a	100,3	100,1	99,9	99,8	99,4	99,6
	b	100,1	99,8	100,6	100,3	101,3	100,3
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	104,0	104,5	104,8	104,2	102,4	101,8
	b	100,2	99,9	100,5	101,0	103,0	103,7
Wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej:							
poprzedni miesiąc=100							
	a	100,0	99,9	100,0	100,1	100,0	100,0
	b	100,1	100,1	100,3	100,3	100,3	100,4
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	100,3	100,3	100,4	100,4	100,4	100,3
	b	101,5	101,7	101,9	102,1	102,4	102,8

1 Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

1 Data concern economic entities employing more than 9 persons.

VII	VIII	IX	X	XI	XII	Specification a – 2017 b – 2018	
6022	6026	6031	6036	6053	6065	a	Paid employment in the enterprise sector ¹ in thous. persons
6231	6229	6225	6227			b	
1140	1136	1117	1070	1068	1082	a	Registered unemployed persons (end of period) in thous. persons
962	959	947	937			b	
7,0	7,0	6,8	6,6	6,5	6,6	a	Unemployment rate (end of period) in %
5,8	5,8	5,7	5,7			b	
							Average monthly nominal gross wage and salary in the enterprise sector ¹ :
4501,52	4492,63	4473,06	4574,35	4610,79	4973,73	a	in zlotys
4825,02	4798,27	4771,86	4921,39			b	
99,9	99,8	99,6	102,3	100,8	107,9	a	previous month=100
99,5	99,4	99,4	103,1			b	
104,9	106,6	106,0	107,4	106,5	107,3	a	corresponding month of previous year=100
107,2	106,8	106,7	107,6			b	
103,2	104,8	103,9	105,4	104,1	105,3	a	Average monthly real gross wage and salary in the enterprise sector ¹ – corresponding month of previous year=100
105,1	104,6	104,7	105,7			b	
							Average monthly real gross retirement pay and pension:
							from non-agricultural social security system
100,1	100,2	99,7	100,8	101,4	100,2	a	corresponding month of previous year=100
102,4	102,7	102,7	101,9			b	
							of farmers
99,4	99,4	99,0	99,3	99,0	99,6	a	corresponding month of previous year=100
100,5	100,2	100,9	100,7			b	
							Price indices of consumer goods and services:
99,8	99,9	100,4	100,5	100,5	100,2	a	previous month=100
99,8	100,0	100,2	100,4			b	
101,7	101,8	102,2	102,1	102,5	102,1	a	corresponding month of previous year=100
102,0	102,0	101,9	101,8			b	
100,6	100,5	100,9	101,4	101,9	102,1	a	December of previous year=100
100,6	100,5	100,7	101,1			b	
							Price indices of sold production of industry:
100,3	100,4	100,5	100,3	100,0	99,7	a	previous month=100
100,1	100,0	100,5	100,5			b	
102,2	103,0	103,2	103,0	101,8	100,3	a	corresponding month of previous year=100
103,4	103,0	103,0	103,2			b	
							Price indices of construction and assembly production:
100,1	100,2	100,3	100,3	100,3	100,2	a	previous month=100
100,3	100,3	100,4	100,5			b	
100,3	100,4	100,7	101,0	101,2	101,4	a	corresponding month of previous year=100
103,1	103,2	103,3	103,4			b	

Tablica 26. Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju (dok.)

Table 26. Selected indicators regarding the socio-economic situation of the country (cont.)

Wyszczególnienie a – 2017 b – 2018		I	II	III	IV	V	VI
Produkcja sprzedana przemysłu ¹ (ceny stałe ²):							
poprzedni miesiąc=100	a	98,5	98,9	117,4	86,7	105,4	102,6
	b	104,1	97,7	111,2	93,2	101,4	104,2
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	109,3	101,2	111,0	99,5	109,2	104,4
	b	108,7	107,3	101,6	109,3	105,2	106,7
Produkcja budowlano-montażowa ¹ (ceny stałe ²):							
poprzedni miesiąc=100	a	35,3	106,0	149,4	98,0	112,0	116,7
	b	42,2	103,3	132,1	101,0	112,9	120,6
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	102,0	94,7	117,1	104,4	108,3	111,6
	b	134,7	131,3	116,1	119,7	120,7	124,7
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	a	15330	26831	40503	51799	65440	78286
	b	15024	29959	44797	58666	70637	82957
Sprzedaż detaliczna towarów ¹ (ceny stałe ³):							
poprzedni miesiąc=100	a	77,7	97,2	116,5	98,6	100,0	101,6
	b	79,5	97,2	117,9	94,1	102,2	103,5
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	109,5	105,2	107,9	106,7	107,4	105,8
	b	107,7	107,7	108,8	104,0	106,1	108,2
Wynik budżetu państwa – od początku roku (w mln zł)	a	6749,9	856,1	-2284,3	-982,7	-160,6	5860,4
	b	8562,2	4460,8	3127,6	9325,2	9585,3	9535,5
Średnie kursy walut w zł – NBP:							
100 dolarów amerykańskich	a	411,66	404,87	401,84	395,62	380,70	375,04
	b	341,41	337,01	341,58	341,88	361,83	368,76
100 euro	a	437,06	430,97	429,21	423,85	420,40	420,83
	b	416,36	416,83	421,01	419,48	428,20	430,54
100 franków szwajcarskich	a	407,92	404,24	400,88	395,34	385,80	387,08
	b	355,11	361,15	360,62	353,05	362,83	372,70
Handel zagraniczny ⁴ w mln zł:							
eksport	a	69974,7	69859,4	81906,1	69386,2	73349,9	73532,7
	b	74083	71467	80284	75799	77333	80818
import	a	68046,9	70594,0	79963,6	67528,4	73731,0	73888,5
	b	75862	73309	81383	74962	76845	82170
saldo	a	1927,8	-734,6	1942,5	1857,8	-381,1	-355,8
	b	-1779,6	-1842	-1099,1	837	488,1	-1351,8

1 Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. 2 Średnie ceny bieżące z 2015 r. 3 Ceny bieżące z okresu poprzedniego. 4 Data concern economic entities employing more than 9 persons. 2 The average current prices from 2015. 3 The current prices from the period preceding.

VII	VIII	IX	X	XI	XII	Specification a – 2017 b – 2018	
							<i>Sold production of industry¹ (constant prices²):</i>
91,6	105,8	105,7	105,0	98,9	90,0	a	<i>previous month=100</i>
94,6	100,8	103,3	109,9			b	
106,2	108,8	104,4	112,3	109,2	102,8	a	<i>corresponding month of previous year=100</i>
110,3	105,0	102,7	107,4			b	
							<i>Construction and assembly production¹ (constant prices²):</i>
103,5	100,4	110,8	102,5	105,0	127,0	a	<i>previous month=100</i>
98,5	101,6	107,5	107,8			b	
119,8	123,6	115,3	120,2	119,9	112,8	a	<i>corresponding month of previous year=100</i>
118,7	120,1	116,5	122,4			b	
95620	110024	124234	141643	159772	178342	a	<i>Dwellings completed (from the beginning of year)</i>
98209	114802	129672	146016			b	
							<i>Retail sales of goods¹ (constant prices³):</i>
101,2	101,5	99,1	102,5	98,1	116,6	a	<i>previous month=100</i>
100,2	101,2	96,1	106,6			b	
106,8	106,9	107,5	107,1	108,8	105,2	a	<i>corresponding month of previous year=100</i>
107,1	106,7	103,6	107,8			b	
2351,6	4888,0	3775,1	2669,3	-2412,4	-25353,8	a	<i>State budget balance – from the beginning of year (in mln zł)</i>
-858,7	1052,2	3183,7	.			b	
							<i>Average exchange rates in zł – National Bank of Poland:</i>
368,05	361,27	357,99	363,03	360,31	354,82	a	<i>100 USD</i>
370,95	371,75	368,37	374,95			b	
423,61	426,65	427,02	426,68	422,93	420,16	a	<i>100 EUR</i>
433,01	428,73	429,92	430,60			b	
382,91	374,71	372,20	369,68	363,28	359,38	a	<i>100 CHF</i>
372,63	375,66	380,86	377,23			b	
							<i>Foreign trade⁴ in mln zł:</i>
68273,5	69986,4	78286,7	81190,5	80209,6	66663,8	a	<i>exports</i>
77056	74546	75229	.			b	
69157,7	68947,2	76558,7	79556,7	79913,2	72192,4	a	<i>imports</i>
77842	77238	77826	.			b	
-884,2	1039,2	1728,0	1633,8	296,3	-5528,6	a	<i>balance</i>
-785,9	-2691,7	-2597,1	.			b	

poprzedzającego okres badany. 4 Od stycznia 2018 r. – dane wstępne.
the surveyed period. 4 Since January 2018 – preliminary data.

Tablica 27. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Table 27. Main macroeconomic indicators

A. Unia Europejska

A. European Union

Wyszczególnienie Specification	PKB GDP			Handel zagraniczny Foreign trade				Zharmonizowana stopa bezrobocia ^a Harmonized unemployment rate ^a		
	2017	2018		I–VIII 2018	import imports	saldo balance	I–VIII 2017	IX 2017	2018	
		I kwartał ^d 1st quarter ^d	II kwartał ^d 2nd quarter ^d						VIII	IX
	zmiana w % w skali roku annual change in %					w mld EUR in bn EUR		w % in %		
UE–28	2,4	2,3	2,1	7,5	6,7	6,7
Strefa euro – 19	2,4	2,4	2,2	8,9	8,1	8,1
Austria	2,6	3,1	2,9	5,9	5,5	-4,3	-4,5	5,4	4,9	4,9
Belgia	1,7	1,5	1,4	3,8	4,7	11,1	12,6	6,9	6,5	6,3
Bułgaria	3,8	3,5	3,4	2,9	7,4	-3,1	-2,1	6,0	5,3	5,3
Chorwacja	2,9	2,6	2,8	5,1	7,4	-6,2	-5,5	10,5	8,4	8,2
Cypr	4,2	4,1	3,9	60,0	18,6	-2,7	-3,0	10,2	7,5	7,4
Czechy	4,3	4,1	2,4	5,8	8,0	10,0	11,4	2,6	2,3	2,3
Dania	2,3	-0,7	0,6	1,2	7,3	2,8	6,0	5,6	4,8	4,8
Estonia	4,9	3,6	3,7	11,4	9,5	-1,4	-1,4	5,9	5,4	.
Finlandia	2,8	2,7	2,5	6,8	6,5	-1,3	-1,3	8,5	7,4	7,2
Francja	2,2	2,1	1,7	4,5	3,4	-54,5	-56,2	9,4	9,3	9,3
Grecja	1,5	2,5	1,8	17,8	9,1	-14,5	-14,8	20,8	18,9	.
Hiszpania	3,0	2,8	2,5	4,3	6,4	-22,5	-17,6	16,7	15,0	14,9
Holandia	2,9	3,1	2,9	5,8	8,4	40,5	46,3	4,7	3,9	3,7
Irlandia	7,2	10,2	9,1	12,3	11,5	33,8	29,8	6,7	5,6	5,4
Litwa	4,1	3,7	3,8	8,9	9,0	-1,8	-1,6	6,9	6,2	6,2
Luksemburg	1,5	3,2	3,1	-0,8	-1,1	-4,0	-4,1	5,5	5,2	5,0
Łotwa	4,6	4,8	4,4	9,3	9,5	-2,0	-1,8	8,4	7,4	7,2
Malta	6,7	4,7	5,7	21,5	8,3	-2,1	-2,1	4,2	3,8	3,8
Niemcy	2,2	2,0	1,9	4,2	6,1	159,3	165,1	3,7	3,4	3,4
Polska	4,8	5,0	5,0	6,6	8,9	-1,9	1,0	4,7	3,5	3,4
Portugalia	2,8	2,2	2,4	7,3	8,8	-10,6	-9,3	8,5	6,9	6,6
Rumunia	7,3	4,3	4,3	9,2	10,4	-9,2	-7,9	4,8	4,3	4,1
Słowacja	3,2	3,9 ^a	4,3 ^a	7,4	7,7	0,3	0,4	7,8	6,6	6,6
Słowenia	4,9	4,9	4,3	11,6	11,6	1,5	1,3	6,4	5,3	5,2
Szwecja	2,1	2,8	2,4	3,8	5,8	-2,4	-0,6	6,7	6,6	6,5
Węgry	4,1	4,8	4,7	6,3	7,7	3,0	3,6	4,0	3,8	.
Wielka Brytania	1,7	1,1	1,2	5,1	-0,1	-101,1	-114,6	4,2	4,1	.
Włochy	1,6	1,3	1,2	3,9	4,9	27,2	28,7	11,2	9,8	10,1

a Dane wyrównane sezonowo. b Dane wyrównane dniami roboczymi. c Obejmuje sekcje: górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe oraz f I kw. 2018 r. g II kw. 2018 r. h III kw. 2017 r. i III kw. 2018 r.

a Data seasonally adjusted. b Data adjusted by working days. c Includes sections: mining and quarrying; manufacturing and f 1st quarter 2018. g 2nd quarter 2018. h 3rd quarter 2017. i 3rd quarter 2018.

Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych <i>Harmonized Indices of Consumer Prices</i>			Produkcja przemysłowa ^{bc} <i>Industrial production^{bc}</i>			Produkcja w budownictwie ^b <i>Production in construction^b</i>			Wyszczególnienie <i>Specification</i>
X 2017	2018		X 2017	2018		IX 2017	2018		
	IX	X		IX	X		VIII	IX	
zmiana w % w skali roku <i>annual change in %</i>									
1,7	2,1	2,2	4,3	1,3	1,1	3,9	2,1	4,2	EU-28
1,4	2,1	2,2	4,1	1,1	0,9	3,2	2,2	4,6	Euro area - 19
2,4	2,1	2,4	5,8	2,5	.	3,9	5,2	.	<i>Austria</i>
1,8	2,8	3,2	4,6	2,1	-1,2	-0,3	1,1	5,0	<i>Belgium</i>
1,5	3,6	3,6	3,3	1,6	-0,7	6,8	-1,3	-4,0	<i>Bulgaria</i>
1,6	1,6	1,7	3,0	-1,1	-2,6	1,7	9,9	.	<i>Croatia</i>
0,4	1,7	1,9	5,6	3,2	.	34,4 ^e	19,5 ^f	13,1 ^g	<i>Cyprus</i>
2,8	2,1	2,0	8,7	1,9	2,4	-0,1	11,9	13,9	<i>Czech Republic</i>
1,4	0,5	0,7	9,2	-2,3	4,3	4,7	4,9	.	<i>Denmark</i>
4,0	3,5	4,5	3,3	5,8	2,3	17,5 ^e	21,0 ^f	20,1 ^g	<i>Estonia</i>
0,5	1,4	1,7	3,0	2,2	2,5	4,0	3,5	.	<i>Finland</i>
1,2	2,5	2,5	3,6	1,5	-1,2	1,4	0,6	4,2	<i>France</i>
0,5	1,1	1,8	4,2	1,2	2,2	-4,6 ^e	-0,8 ^f	-4,2 ^g	<i>Greece</i>
1,7	2,3	2,3	3,7	1,1	-0,6	6,8	-2,2	6,1	<i>Spain</i>
1,3	1,6	1,9	1,8	-0,8	-2,3	5,6	6,7	7,4	<i>Netherlands</i>
0,5	1,2	1,1	9,1	15,9	9,4	11,6 ^e	13,8 ^f	13,3 ^g	<i>Ireland</i>
4,2	2,4	2,8	7,5	3,0	-0,5	10,5 ^h	17,5 ^g	17,4 ⁱ	<i>Lithuania</i>
2,0	2,7	2,8	6,8	-0,8	-1,0	2,2	8,0	.	<i>Luxembourg</i>
2,7	3,3	3,2	12,9	6,8	-1,2	26,4 ^h	31,7 ^g	10,3 ⁱ	<i>Latvia</i>
1,5	2,5	2,1	9,0	-1,0	-5,3	12,1 ^e	9,6 ^f	6,9 ^g	<i>Malta</i>
1,5	2,2	2,4	4,1	-0,2	0,3	3,8	2,4	3,8	<i>Germany</i>
1,6	1,5	1,5	6,9	5,0	5,0	18,0	19,2	20,2	Poland
1,9	1,8	0,8	3,2	-3,7	-0,1	2,6	4,9	4,3	<i>Portugal</i>
2,0	4,7	4,2	9,5	4,5	3,8	-14,0	-8,9	-1,0	<i>Romania</i>
1,8	2,7	2,5	2,4	2,1	0,5	3,4	11,4	14,0	<i>Slovakia</i>
1,3	2,2	2,3	10,2	6,0	0,5	7,0	34,0	25,7	<i>Slovenia</i>
1,7	2,5	2,4	1,6	1,9	1,7	4,8	-1,1	-1,5	<i>Sweden</i>
2,2	3,7	3,9	6,8	4,6	2,2	24,1	25,6	25,8	<i>Hungary</i>
3,0	2,4	2,4	3,1	1,1	-0,1	4,8	-0,2	1,4	<i>United Kingdom</i>
1,1	1,5	1,7	3,2	-0,8	1,3	1,9	0,6	2,7	<i>Italy</i>

wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę. d Dane wyrównane sezonowo oraz dniami roboczymi. e II kw. 2017 r.

electricity, gas, steam and air conditioning supply. d Data seasonally adjusted and adjusted by working days. e 2nd quarter 2017.

Tablica 27. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne (dok.)

Table 27. Main macroeconomic indicators (cont.)

B. OECD i wybrane kraje świata

B. OECD and selected countries

Wyszczególnienie Specification	PKB ^{ab} GDP ^{ab}			Handel zagraniczny Foreign trade			Zharmonizowana stopa bezrobocia ^a Harmonized unemployment rate ^a			
				eksport exports	import imports	saldo balance				
	2017	2018		I–VIII 2018		I–VIII 2017	IX 2017	2018		
		I kwartał 1st quarter	II kwartał 2nd quarter					VIII	IX	
zmiana w % w skali roku annual change in %						w mld USD in bn USD		w % in %		
OECD	2,5	2,6	2,5	11,6	12,4	-456,4	-359,1	5,6	5,3	5,2
w tym:										
Australia	2,9	3,2	3,4	11,3	4,2	20,2	8,9	5,5	5,3	5,0
Chile	1,5	5,1	5,0	16,7	15,7	5,1	4,0	6,7	6,9	.
Islandia	4,0	4,1	6,9	22,6	19,4	-1,4	-1,2	3,0	2,7	2,6
Izrael	3,5	4,5	4,0	4,4	21,2	-16,4	-8,7	4,1	4,0	4,0
Japonia	1,7	1,1	1,3	8,3	12,0	1,4	16,1	2,8	2,4	2,3
Kanada	3,0	2,3	1,9	8,4	8,7	-6,1	-4,9	6,2	6,0	5,9
Korea Południowa	3,1	2,8	2,8	6,5	12,9	47,0	63,3	3,7	4,2	4,0
Meksyk	2,0	2,3	1,6	11,1	11,8	-8,6	-6,2	3,3	3,3	3,3
Norwegia	2,0	1,8	1,5	19,9	13,6	22,6	16,1	4,0	4,0	.
Nowa Zelandia	2,8	2,6	2,8	6,0	11,5	-2,7	-1,2	4,7 ^c	4,4 ^d	3,9 ^e
Stany Zjednoczone	2,2	2,6	2,9	9,8	9,4	-565,5	-520,9	4,2	3,9	3,7
Szwajcaria	1,6	3,2	3,2	8,0	14,2	19,2	24,8	4,7 ^f	4,9 ^g	4,9 ^d
Turcja	7,4	7,2	5,5	6,2	5,1	-48,9	-47,6	10,6	.	.
Białoruś	2,4	5,2	3,9	18,5	18,4	-3,0	-2,6	0,6 ⁱ	0,4 ⁱ	.
Brazylia	1,0	1,2	1,0	7,7	22,8	35,9	47,0	.	.	.
Chiny	6,9	6,8	6,7	12,3	19,4	234,4	286,4	.	.	.
Indie	6,7	7,5	8,0	12,0	16,5	-125,0	-99,8	.	.	.
Południowa Afryka	1,3	1,4	0,5	8,5	14,8	0,6	3,7	27,5 ^c	27,0 ^d	27,2 ^e
Rosja	1,5	1,3	1,9	27,6	9,3	119,9	71,7	5,3 ^c	4,8 ^d	4,8 ^e
Ukraina ^k	2,5	3,1	3,8	12,4	16,1	-5,0	-3,3	.	.	.

a Dane wyrównane sezonowo. b Dane na podstawie SNA 2008. c III kw. 2017 r. d II kw. 2018 r. e III kw. 2018 r. f II kw. 2017 r. g I kw. 2018 r. h III kw. 2017 r.

U w a g a. Przeliczeń danych dotyczących handlu zagranicznego w oparciu o dane zawarte w bazie Eurostatu i OECD dokonano w Departamencie Źródło: EUROSTAT, OECD, BELSTAT, ROSSTAT, UKRSTAT, GUS — dane pobrano w dn. 23.11.2018 r.

a Data seasonally adjusted. b On the basis of SNA 2008. c 3rd quarter 2017. d 2nd quarter 2018. e 3rd quarter 2018. f 2nd quarter 2017. g 1st quarter 2018.

Note. Data computation was based on data extracted from the Eurostat and OECD databases and prepared in the Statistical Products Department of Statistics Source: EUROSTAT, OECD, BELSTAT, ROSSTAT, UKRSTAT, Statistics Poland — data were downloaded on 23.11.2018.

Wskaźnik cen konsumpcyjnych (CPI) <i>Consumer Prices Index (CPI)</i>			Produkcja przemysłowa ^a <i>Industrial production^a</i>			Produkcja w budownictwie ^a <i>Production in construction^a</i>			Wyszczególnienie <i>Specification</i>
X 2017	2018		IX 2017	2018		IX 2017	2018		
	IX	X		VIII	IX		VIII	IX	
zmiana w % w skali roku <i>annual change in %</i>									
2,2	2,9	.	3,4	.	.	4,3	.	.	OECD
									<i>of which:</i>
1,8 ^c	2,1 ^d	1,9 ^e	1,3 ^f	4,5 ^g	3,4 ^d	-1,1 ^f	4,5 ^g	5,5 ^d	<i>Australia</i>
1,9	3,1	2,9	2,2	-1,9	-1,6	-11,8	-8,0	-10,1	<i>Chile</i>
1,9	2,7	2,8	3,6	.	.	18,9	.	.	<i>Iceland</i>
0,2	1,2	1,2	3,2	14,4	.	3,5 ^h	.	.	<i>Israel</i>
0,2	1,2	1,4	3,4	-0,1	.	2,1	-2,8	-2,5	<i>Japan</i>
1,4	2,2	.	3,6	2,8	.	5,9	1,7	.	<i>Canada</i>
1,8	1,9	2,0	2,7	2,8	-0,1	16,4	-5,5	-16,7	<i>South Korea</i>
6,4	5,0	4,9	.	.	.	0,4	-1,0	0,0	<i>Mexico</i>
1,2	3,4	3,1	12,3	2,2	-0,1	4,9 ^c	2,3 ^d	3,9 ^e	<i>Norway</i>
1,9 ^c	1,5 ^d	1,9 ^e	2,7 ^f	1,2 ^g	0,8 ^d	-0,2 ^f	2,3 ^g	3,6 ^d	<i>New Zealand</i>
2,0	2,3	2,5	1,2	5,4	5,6	4,0	8,8	7,5	<i>United States</i>
0,7	1,0	1,1	9,1 ^h	.	.	-0,2 ^h	.	.	<i>Switzerland</i>
11,9	24,5	.	13,7	1,3	-2,4	.	.	.	<i>Turkey</i>
5,3	5,6	.	.	.	4,4	.	.	.	<i>Belarus</i>
2,7	4,5	4,6	3,8	2,5	-0,1	0,9	1,0	2,6	<i>Brazil</i>
1,9	2,5	2,5	<i>China</i>
3,2	5,6	.	4,5	4,7	4,8	.	.	.	<i>India</i>
4,6	4,8	5,0	.	.	.	26,0	-12,9	2,3	<i>South Africa</i>
2,7	3,4	.	3,6	2,5	2,2	-2,5 ^c	-0,5 ^d	-11,5 ^e	<i>Russia</i>
14,6	8,9	9,5	0,5	-0,5	1,3	10,2	-1,1	-1,0	<i>Ukraine^h</i>

i Rejestrowana stopa bezrobocia. k Dane nie obejmują czasowo okupowanego terytorium Autonomicznej Republiki Krymu i miasta Sewastopol.

Opracowań Statystycznych GUS.

h 3rd quarter 2017. i Registered unemployment rate. k Excluding the temporarily occupied territory of the Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol.

Poland.